

magyar

VADÁSZLAP

11. ÉVFOLYAM, 12.
2002/DECEMBER

300 Ft

2002

A VADÁSZATI

KÉPZŐMŰVÉSZET
ÉVE

www.vadaszlap.hu

**AZ APRÓVAD SEM
„KISMISKA”**

12-13. oldal

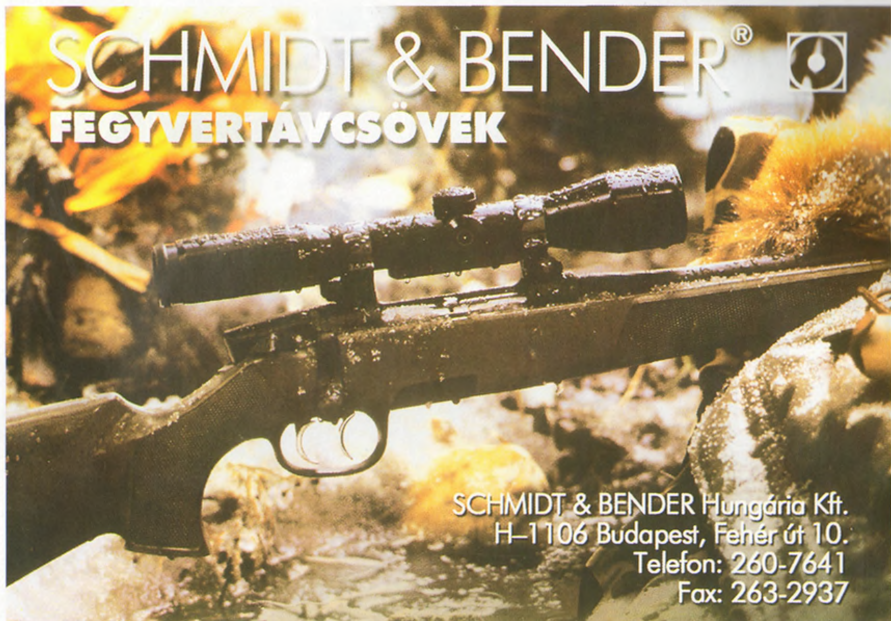
**ÚJ CÍMÜNK:
1038 BUDAPEST,
HEGESZTŐ U. 4.
ÚJ TELEFON- ÉS
FAXSZÁMUNK:
06-1/242-0042**

**VISSZA
A TERMÉSZETHZ**

20. oldal

SCHMIDT & BENDER®

FEGYVERTÁVCSÖVEK

SCHMIDT & BENDER Hungária Kft.
H-1106 Budapest, Fehér út 10.
Telefon: 260-7641
Fax: 263-2937

MAVAD RT.

Vadászszervezés kül- és
belföldön

Vadgazdálkodási
szaktanácsadás

MAVAD Rt.
Budapest 1525, Pf. 16.
Tel.: 457-8050
Fax: 201-6371
service@mavad.hu

Vadászbolt
Budapest 1132
Visegrádi u. 9.
Tel.: 239-1333

Nyitva:
hétköznap 10-17 óráig

VADÁSZTÁRSASÁGOK, VADGAZDÁLKODÓK, VADÁSZATRA JOGOSULTAK!

Naprakész információkkal szolgálunk és várjuk
vadászati felajánlásait vidéki kollégáinkkal együtt:

Vecsés:	Siklós Zoltán	06/30/964-7828
Győr:	Hábereiter Tibor	06/30/931-6358
Rönök:	Nagy László	06/30/393-2917
Kaposvár:	Csordás Roland	06/30/275-5865
Zalaegerszeg:	Szélessy György	06/30/937-3698
Békéscsaba:	Bihari László	06/30/445-5929

IGÉNYES, PRAKTIKUS, ELEGÁNS VISELET

MINŐSÉGI VADÁSZ- ÉS ERDÉSZLŐTŐZÉKEK,
UTCAI ÉS TÁRSASÁGI VISELETEK GYÁRTÁSA ÉS FORGALMAZÁSA

MINTABOLT ÉS NAGYKERESKEDÉS
2440 SZÁZHALOMBATTA,
VÖRÖSMARTY U. 40.
Tel./fax: 06-23/359-158
NYITVA:
HÉTFŐTŐL PÉNTEKIG
8-16.30 ÓRÁIG

Frankonia

TROFEA KFT

**NORCONIA KERESŐ TÁVCSÖVEK KIZÁRÓLAG DECEMBER HÓNAPBAN
REKLÁM ÁRON, AMIG A KÉSZLET TART!**

Modell	Nagyítás	Objektív	Kimenő lencse	Szűrületi érték	Látómező 1000 m	Súly	Magasság/ Szélesség mm	Rendelés- szám
Norconia GA Ruby Design	8x	56 mm	7,0 mm	21,2	104 m	845 g	170x65	54510-26
Norconia GA Ruby Design	9x	63 mm	7,0 mm	23,8	93 m	910 g	195x70	54511-26
Norconia GA Ruby Design	8x	42 mm	5,25 mm	18,3	108 m	660 g	160x120	54580-26
Norconia GA Ruby Design	10x	42 mm	4,2 mm	20,5	101 m	660 g	160x120	54581-26
Norconia GA Ruby Design	12x	50 mm	4,2 mm	24,5	91 m	765 g	180x130	54509-26
Norconia GA Ruby Design	7x	50 mm	7,14 mm	18,7	119 m	750 g	190x185	54506-26
Norconia GA Ruby Design	10x	50 mm	5,0 mm	22,4	99 m	750 g	190x185	54507-26
Norconia GA Ruby Design	9x	50 mm	5,5 mm	21,2	85 m	850 g	185x185	54508-26
Variabel	27x	50 mm	1,8 mm	36,7	64 m			

8x42 GA
10x42 GA
12x50 GA

Ruby
Coating

IZELÍTŐ AZ ÁRAKBÓL:

10x50 GA Ruby 17 380 Ft+áfa
7x50 GA Ruby 16 500 Ft+áfa
7x50 New Classic 13 860 Ft+áfa

*Kellemes Karácsonyi Ünnepeket
és Természetes Boldog Új Évet!*

POSTACÍM: 2101 GÖDÖLLŐ, PI. 176. CÍM: 2100 GÖDÖLLŐ, ISASZEGI ÚT
TELEFON: 06-28/420-760 TELEFAX: 06-28/422-181
e-mail: trofea@mail.digitel2002.hu NYITVA TARTÁS: HÉTFŐ, KEDD,
CSÜTÖRTÖK: 7.30-16 ÓRÁIG, SZERDA: 7.30-18 ÓRÁIG, P: 7.30-13 ÓRÁIG

MKH

FEYVERÁTVÉTEL VIZSGÁLATRA

Egyéni megrendelőink részére **PUSKA-ÁTVÉTEL:**
HÉTFŐ, SZERDA, PÉNTEK: 7.00–12.00 óra között

Szükséges:

a fegyver, fegyvertartási engedély és a tulajdonos neve,
pontos címe, irányítószáma.

Egyéni megrendelőink részére
MAROKLŐFEYVER-ÁTVÉTEL:

KEDD, CSÜTÖRTÖK: 7.00–12.00 óra között

Szükséges:

a fegyver, fegyvertartási engedély és a tulajdonos neve,
pontos címe, irányítószáma.

**Fegyverjavítók, vadászársaságok, kereskedők,
illetve más cégek részére fegyver-átvétel:**
előre egyeztetett időpontban, 7.00–10.00 óra között

Szükséges:

2 példányos megrendelés, amelynek tartalmaznia kell
a megrendelő adatain kívül minden egyes fegyver számát,
típusát, kaliberét, a tulajdonos nevét, lakcímét, irányítószámát.

Ezen adatok hiányában a fegyver vizsgálatát
nem áll módunkban elvégezni!

BUDAPEST, IX. ker., Soroksári út 158. 1453 Budapest 92. PI. 15.

Telefon: (06-1) 347-6030 Titkárság: 101-es mellék

Fegyverátvétel: 121-es és 122-es mellék Fax: 115-ös mellék

E-mail: mkh@mkh.hu <http://www.netcall36.hu/1ofegyv/fegyver.htm>

VADÁSZBOLT PESTERZSÉBETEN

ÖNVEDELMI, SPORT, VADÁSZ,
LÉGFEGYVEREK, FLÓBERTPISZTOLYOK,
SÖRÉTES, GOLYÓS, LÉGLŐSZEREK,
FEYVER- ÉS KERESŐ TÁVCSÖVEK,
VADÁSZRUHÁZAT ÉS AJÁNDÉKTÁRGYAK
NAGY VÁLASZTÉKAVAL
VÁRJUK KEDVES VÁSÁRLÓINKAT.

CÍMÜNK:

GEMENC VADÁSZBOLT, 1203 BUDAPEST,
KOSSUTH LAJOS UTCA 57.

TELEFON: (36-1) 283-4432, MOBIL: 06-30/942-1839.
NYITVA TARTÁS: H.-P.: 10.00–18.00

Pink Mountain Outfitters

British Columbia
KANADA

VADÁSSZON VELÜNK

- Jávorszarvasra,
- wapití szarvasra,
- fehérfarkú szarvasra,
- őszvérszarvasra,
- grizzlymedvére,
- feketemedvére,
- farkasra,
- coyotra.

E&E Pípiés
25688-128th Ave.,
Maple Ridge
BC, Canada V4R 1C4
Ph/Fax: ooi 604-462-9821

Magyarországi megbízott:
Kámán György, telefon: 06/20 313-90-75

Ficsór Autóház Kft.
Budapest, 1106 Fehér út 7.
Tel.: 260-1122, 261-1122
Fax: 262-6610 WEB: www.ficsor.hu
E-mail: ficsor.autohaz@matavnet.hu

MUD TRAC

SPECIAL TRAC

SPNEUS SERVICE
Parma
+12 féle
terepgumi-
mintázattal!

MUD TERRAIN

CROSS

MT 1000

**VADÁSZTÓL
VADÁSZOKNAK!**

**NAGYKER ÁRON 25-30%
KEDVEZMÉNNYEL!**

Ahol eddig elakadtatok, ott most nem fogtok!
Aszfalton halkan futó, terepversenyeken
győztes gumik!
Európában terepverseny nélkülünk nem
létezik!
Mindig dobogósok vagyunk!
Miért ne lehetne Nektek is?
Az olasz Parma-i Pneus Service
gumik kizárólagos forgalmazójaként
örömmel állunk rendelkezésedre
több mint 40 féle méretű gumibronccsal.
Beszereshetők postai utánvétellel vagy
országszerte viszonteladóinknál.
Kérje katalógusunkat.

A legjobbat a legolcsóbban a kizárólagos képviselőtől!
24 órás házhoszállítással bárhová!

**2 év
garancia!**

NIVARA radially
Mud Trac,
Mud Terrain

Gumi és Felni Kis- és Nagykereskedelem
Autó – Felni – Gumiszerviz

A MAGYAR VADÁSZATI KULTÚRA TÁMOGATÓI:

„Minden forint számít ... hirdettük meg támogatói akcióinkat, azzal a céllal, hogy a vadászok, vadászati szervezetek, stb. adakozásából megpróbáljuk kiegészíteni azokat az anyagi forrásokat, amelyekből a vadászat kommunikációját, a vadászatról alkotott képet, vadászati kultúránk helyzetét próbáljuk javítani. Az akció folyamatos, a listánk hónapról-hónapra bővül, de még – úgy tűnik – távol vagyunk attól, hogy magunk mögött tudjuk valamennyi igaz vadász támogatását. Az eddigi támogatás összege: **5.048.500** forint – a három erdőgazdálkodás vadászati lehetőséget ajánlott föl.

Csak emlékeztetőül a számlaszámunk: 65100149-10004115, a címünk: 1038 Budapest, Hegesztő u. 4. Kérjük és várjuk az újabb adományokat, támogatásokat és köszönetet az eddigi – már elkönyvelt – adományokért.

Támogatóink (ABC) sorrendben, kiemelt betűvel írjuk a legújabb támogatók nevét:

Sajnos csak név nélkül tudjuk jelezni, hogy 914.376 forint támogatást kaptunk azokról az igaz vadászoktól, akik a Vadászati Kulturális Egyesületet ajánlották fel személyi jövedelem adójuk 1 százalékát.

Adorján Péter, Bán György, Dúcz László, FVM*, Gaál Tamás, Gál László, Gillán József, Gregus Máté, Györki József, Hidvégi Béla, Horváth Ottó, Jakabfi Ferenc, Jakabfi Tamás, dr. Jeszenszky Miklós, Keszthelyi Jenő, Koltmann Ferenc, Konez Árpád, Kosik János, Kovács Béla, Kovácsnai Sándor, Krajczár Zsolt, Kun Edit, Laki Attila, dr. Lami András, Lancsák József, Makai Gyula, Marics Attila, Marton Lajos, Móczán János, Molnár Zoltán, Muray Róbert, Nászlay Zoltán, Németh László, dr. Pásztor László, Petőfi Vadászársaság, Pilsai Parkerdő Rt., Polster Gabriella, Póloskei Gyula, Rékasi Csaba, Ring Péter, Schell és Társa Kft., SEFAG Rt., Szabó István, Szántó István, Szentpáli Attila, dr. Szepesi György, Szücs Károly, Takács László, Varga István, Váry József, Wegroszta Zoltán, Zalaerdő Rt., Zsigmond György.

* 2,1 millió forintot az FVM pályázatán nyertünk el.

A TARTALOMBÓL:

Interjú Mayer Mihály, megyéspüspökkel	9
Okulásunkra és gyönyörűségünkre	10
A haszonbérleti díjak fizetése	11
Az apróvad sem „kismiska”	12–13
Disznó, előre!	18
Beindult a nagyüzem	23
Hírek, tudósítások	26–27

FONTOS TÁJÉKOZTATÓ

November 1-jétől új irodába költöztünk a Vadászati Kulturális Egyesület és a Magyar VADÁSZLAP szerkesztősége.

AZ ÚJ CÍMÜNK:

1038 Budapest (III. kerület – Csillaghegy) **Hegesztő u. 4.**

Az új telefon és fax számunk: 06-1-242-00-42

Az e-mail címünk változatlan: vke@vadaszlap.hu

Értelemesen az új címünkre kérjük küldeni azokat a „Bellődi” postai utalványokat, amelyen a VADÁSZLAP kedvezményes – 3300 forintos – előfizetését biztosítjuk azoknak a vadászoknak, akik a Vadászati Kulturális Egyesületnél kívánják lapunkat előfizetni. Ez a kedvezményünk **2002. december 31-ig** érvényes. Az utalványra – olvashatóan – kérjük ráírni a feladó nevét és címét.

Itt kívánjuk jelezni, hogy a VKE tagjainak, valamint a regisztrált előfizetőinknek névre szólóan küldjük ki a jövő évre szóló csekkeket.

Januártól a lap előfizetése 3600 forintra emelkedik és **1000 először bevezetjük a féléves – 1800 forintos – előfizetői díjat is**, amelyet postai utalványon lehet feladni, de kérésre csekket küldünk.

Mind az egyéni, mind a kollektív előfizetés esetén érvényes, hogy a **hivatásos vadászoknak, a diák-gazdálkodóknak és a nyugdíjasoknak (!) a Magyar VADÁSZLAP előfizetési díja 2003-ban fél évre csak 1500 forint, illetőleg egész évre csak 3000 forint.**

CÍMLAPON: NÉMETH JÁNOS AGANCSFARAGÁSA FOTÓ: RING PÉTER

MEGJELENIK HAVONKÉNT

Kiadó-főszerkesztő: **Csekő Sándor**

Felölts szerkesztő: **Homonnay Zsombor**

Főmunkatárs: **Somfalvi Ervin**

Tervezőszerkesztő: **Kun Gábor**

Szerkesztőségi titkár: **Elek Ferencné** Tel.: 06-30/410-1051

A szerkesztőség és a kiadó címe: **1141 Budapest, Vízakna u. 23/B.**

Kiadja a Vadászati Kulturális Egyesület

KÖZPONTI TELEFON ÉS FAX: 242-0042

A Magyar VADÁSZLAP előfizethető „Bellődi” postautalványon a szerkesztőség címén, átutalással a Monor és vidéke Takarékszövetkezetnél vezetett **65100149-10004115** számú számlára, vagy a hírlap-kézesbeszélőnél, a postahivatalokban.

Terjeszti a Hírközvetítő Rt., az NH Rt. és az alternatív terjesztők.

Nyomdai előállítás: Szikra Lapnyomda Rt.

Felölts vezető: **Balogh Ádám** vezérigazgató

Internet: www.szikralapnyomda.hu E-mail: szikra.kervigh@szikralapnyomda.hu

ISSN 1215-6159 (Nyomtatott) ISSN 1588-1229 (Online)

E-mail címünk: vke@vadaszlap.hu Honpage: www.vadaszlap.hu

KOMMUNIKÁCIÓ

Nem győzöm javítani még az állítólagos hozzáértőket is, hogy a kommunikáció nem azonos a PR, azaz a public relation (tömegkommunikáció) fogalmával. A kommunikáció sokkal több a PR-nél, a sajtótájékoztatókból álló esetleges közvélemény formálásnál ... mindennapi életünk szer-
ves része.

Mindenféle elfogultság nélkül most sajnálom igazán, hogy 1995-ben elmaradt a Budapesti EXPO, amelynek a fő témája

éppen a kommunikáció lett volna ... s mi magyarok ma pontosan tudnánk, hogy minden élőlény – az egysejtűektől a legfejlettebb emberig – lételeme a kommunikáció, leegyszerűsítve az információk kibocsátása, érzékelése és megválaszolása.

Amikor a Vadászati Kulturális Egyesület azt javasolja, 2003 legyen a magyar vadászatban a kommunikáció éve, azt tartja fontosnak, hogy végre kialakuljon a vadászok, a vadászati szervezetek és nem utolsósorban a nem vadász közvélemény között olyan – mindenki számára „fogható” – információs rendszer, amely érthetővé teszi a vadászat lényegét, bemutatja rendkívül gazdag és sokszínű értékeit, elfogadhatóvá, sőt nélkülözhetelenné teszi tevékenységünket.

Hétől-hétre bebizonyosodik, hogy mindaddig sorozatban vereségeket könyvelhetünk el, amíg nem találjuk ki XXI. századi magunkat, amíg a magyar vadászatnak nem lesz mindenre kiterjedő koncepciója, arculata, stratégiája ... amíg nem foglalkozunk komolyan a belső – a vadászok közötti – és a külső – a vadászok és a nem vadászok közötti – kommunikációval. Tudnunk kell egymással és a külvilággal párbeszédet(!) folytatni, mert ez az emberi kommunikáció legalapvetőbb formája. És itt a párbeszéd van a hangsúly, amely feltételezi, hogy a kölcsönös információk segítségével előbb-utóbb meg is értjük egymást. A megértés ugyanis az első grádicsa lehet a meg-
egyezéseknek, a konfliktusok, a lejáratosok, a személyeskedések elkerülésének is.

Nem tagadom, hogy amikor 2003-at a kommunikáció évének javasoljuk, konkrét elképzeléseink is vannak, amelyek ugyan-csak egy párbeszédet követő megegyezésen alapulhatnak. Úgy gondoljuk, addig nem lesz gazdája és felelőse az „elméleti” és gyakorlati vadászati kommunikációnak, amíg a minisztériummal, a vidégylettel, a kamarával közösen életre nem hívunk egy profi szakemberekből álló Vadászati Kommunikációs Irodát, amelynek anyagi forrása és jogosítványa lenne mind a belső, mind a külső kommunikáció kialakítására, fejlesztésére ... egyáltalán egy végiggondolt kommunikációs koncepció végrehajtására.

Egy biztos: jócskán lenne munkája ennek az irodának, hogy ne akadjanak el a társaságok postabontóinál az információk, hogy minden vadász – még az érdektelen közömbösek is – tudomást szerezzenek a fontos vadászati eseményekről, hogy figyelemmel tudjuk kísérni a sajtóban, rádiókban, televíziókban megjelent, elhangzott témákat, hogy választ tudjunk adni a vadászatot-vadgazdálkodást érintő kérdésekre, hogy a tájékozott, jól felkészített vadászok nyilatkozzanak, hogy arculata (image) legyen a magyar vadászatnak, hogy helyben és országosan, de még a határainkon túl is „jegyezzék” a vadászati rendezvényeinket, versenyjeinket, kiállításainkat, hogy használjuk és kihasználjuk az internet lehetőségeit, hogy ... még nap-estig sorolhatnám a feladatokat.

2003 – a kommunikáció éve – alkalmasnak tűnik arra, hogy ráirányítsuk a figyelmünket olyasmire, amiről eddig csak beszéltünk, amit külön-külön a vadászati szervezetek tervezgetnek, amit sürgősen meg kell oldanunk, különben egyenként és együtt fogunk „elvérezni”.

Javaslatainkat már eljuttattuk az illetékesekhez, az információ útnak indult ... választ ugyan még nem kaptunk, de ami késik, nem múlik... vagy mégis?

Aréla Lőrinc
főszerkesztő

A természet gyönyörű. De miért...!?

VADÁSZLAP: Az indoklásban az állt, hogy „Hubertus-misék személyes celebrálásáért, valamint a természet-szeretet elmélyítése, a vadászati kultúra támogatása és fejlesztése érdekében kifejtett tevékenysége elismerés-képpen” ajánlották fel önnek a baranyai vadászok ezt a kitüntetést. Hol és miben gyökerezik a pécsi püspök természetszeretete, a vadászok iránti szimpátiája?

MAYER MIHÁLY: Természetesen a gyermekkorban. A Tolna megyei Kisdorogon születtem. Ha ennek a kis falunak a fekvését nézem, nyugodtan kijelenthetem, hogy az páratlan, egyedül a fűtől nyíló kisebb utcák mind-mind egy-egy dombhajlatba, völgyecskebe vezetnek. Ebből a faluszerkezetből következik, hogy szinte elválaszthatatlan volt egymástól a természet és az ember alkotta környezet. Ráadásul a település tengelyében folydogál a Hidas-patak. Dombok, akácok, kisebb erdők, no és persze a patak-menti rétek alkották az én gyermekkori világomat. Amikor véget ért déltájban a tanítás, ez a világ várt ránk. Akkoriban nem volt napközi, nem volt délutáni tanulás. Lecke volt, amit meg kellett írni, de maradt időnk a kalandozásra. Esti harangszóra kellett hazajárni. Az unokatestvérekkel, gyerekpajtásokkal a dombokat behálózó gyalogösvényeken kószálva fedeztük fel a természetet. Mi nem környezetismereti órán ismertük meg a különböző gyümölcsfákat, mint ahogy a kertetek, bokrosokat benépesítő állatokat sem. Foglyok, fürjek gyönyörű csapatai rebentek fel szinte mindenhol, amerre jártunk. Jól ismertük a vadászokat is. Szüleim gyakran kaptak egy-egy nyulat, vagy fácánt, mi gyerekek pedig kiöltöttünk a hűvelyeket. A hűvelyek papíryanagát leégettük, a csappantyút kiütöttük, s az így megtszított réz hűvelyenkből fűtőlöket készítettünk. Kettőt egymásba nyomtunk, s fűjtük, nagy bol-

A kitüntetett célja és értelme, hogy rangot adjon a kitüntetett személynek. De ez fordítva is igaz. A kitüntetést átvevő, megbecsült és rangos személyek a kitüntetés rangját is emelik. A baranyai Vadásznapon Mayer Mihály pécsi megyés püspök, a Magyar Katolikus Püspöki Kar Justitia et Pax és a Harmadik Világ Bizottságának elnöke, a Szent Sír Lovagrend főtitkára a Hubertus Kereszt arany fokozata kitüntetést kapta.

FOTO: KÖRTVÉLYESI LÁSZLO

dogan. De arra is emlékezem, hogy a mi régi vadászaink mennyire ügyeltek arra, hogy minden állatfajból maradjon, legyen utánpótlás. Hasznosították a természet adományait, de nem élték fel...
VADÁSZLAP: A természet közeli ember talán ember közelebb is. Egyért Ön ezzel?
MAYER MIHÁLY: Az emberek többsége ma panel-lakásban, „műkoszton” él. Fizikailag gyengébbek, lelkiükben szegényebbek lettünk. Az első áldozások alkalmával, a bérmálásokon sorra-rendre összesznek a gyerekek. De ez csak egy példa. A természetet az emberi termé-

zetet is edzi és alakítja. Ma a falusi gyerekek jó része is az úgynevezett erdei iskolákban ismerkedik a természettel, ha egyáltalán eljut oda. Gyakorlatilag estig tartanak az iskolai elfoglaltságok. Vacsorára érek haza a gyerekek. Nemcsak a természettel való elmélyült kapcsolatok kialakítására nincs idő, de a barátkozásra sincs. És aki így nő fel, az felnőttként bizony, gyakran társatlan és bizonytalan.

VADÁSZLAP: A természet ismerete, szeretete a világ, a világegyetem nagy titkaira és összefüggéseire is ráirányítja a ember figyelmét...

MAYER MIHÁLY: Úgy vélem, hogy a természet kiegyensúlyozott volta, harmóniája mindenek előtt közös felelősségünkre figyelmezteti a látó és gondolkodó embert. Minden beavatkozásunknak következménye van. A Nap, a Hold, a csillagok járása, az időjárás változásai, az évszakok egymásutánisága ugyanakkor arra döbent rá bennünket, hogy mindez nem lehet a véletlen műve! A természet szépségei felébresztik bennünk az abszolút szépség és jóság iránti vágyat. A tökéletes, a minket magunkat is magába foglaló harmóniáról álmodozunk a természeti élmények hatására. Az ember a természet révén tehát szinte magától értetődően jut el a természetfelettihez.

VADÁSZLAP: Mit lát, mit érez Ön a Hubertus-misék, a vadásznapi sokszínű közönségére nézve?

MAYER MIHÁLY: A már említett gyermekkori élmények hatására semmi-

képpen sem úgy tekintek a vadászokra, mint akik öncélúan életeket vesznek el, állatokat ölnek. A vadászok végén kocsira rakva hozták annakidején a nyulakat. Pozitív élményként emlékezem az ilyen képekre. Otthon is voltak állataink, tyúkok, kacsák, azok sorsa felett sem szenvedtünk ál-humanista módon. Természetesnek vettük, hogy az ember életéhez, élelmézéséhez mindez hozzátartozik. De a valóban természet-szerető vadászokban én olyan embereket is látok, akik keresik Istent. Isten fia, Jézus Krisztus azért lépett közeinkbe, hogy segítse az embert abban, hogy valóban megtalálja az életet kiteljesítő harmóniát. Harmónia a természettel, harmónia önmagunkkal. Úgy érzem, ez az igény is kifejezésre jut a vadászok ünnepeiben. Emiatt, tehát a belső tartalom miatt veszek részt ezeken a rendezvényeken. A természetbe viszonylag sokan kimennek. Talán gyönyörködnek is a szépségeiben. De mindez semmit sem ér, ha nem tesszük fel a kérdést: de hát mitől ilyen szép? Miért ilyen csodálatos? Tehát nem szabad kikerülni, hanem újra meg újra fel kell tenni a kérdést: MIÉRT? – mint ahogy a világgal ismerkedő kisgyermek is lépten-nyomon ezt teszi. A dolgok, a jelenségek mögé kell látni. Kutatni, keresni kell a lényegét. És a Hubertus-mise is ennek az alkalma, ebben segít...

VADÁSZLAP: Önt sokan vitakozó, sőt harcos püspököknek tartják...

MAYER MIHÁLY: Ha így van, akkor éppen a fentiek miatt van így! Úgy látom és úgy vélem, hogy ma tudatosan szegényítik az embereket. Arra szoktatják, arra készítik őket, hogy ne nézzenek semmi mögé, csak fogadják el, amit mondanak nekik, amit hallanak. Hogy ne gondolkodjanak. Pedig az emberi élet értelme éppen a dolgok, a látszat mögötti lényeg keresésében van...

Békés S.

SZENT HUBERTUS NAP

– A társadalom megbecsülését, rangját növelik azok az események, amelyek a vadászati kultúrához, művészetekhez, hagyományokhoz kötődnek. Híszem, hogy a mai nap számomra is több, mint egy esemény, mert a művészeteknek, a vadászati kultúrának fontos szerepet kell betöltenie az erkölcsi értékek közvetítésében, hatnia kell a társadalmi közgondolkodásra és ezen keresztül a vadászatra és a vadgazdálkodásra is. – mondta beszédében Benedek Fülöp c. államtitkár, november 3-án Gödön, a Nemeskéri-Kiss Kúria rangos művészeti kiállításának és rendezvényeinek megnyitásakor.

A Szent Hubertus Nap gondolata tavaly született meg Murvai Zoltán házigazda fejében és idén – a pincében celebrált Szent Hubertus misén kívül, amelyen a Gödi Városi Vegyeskar működött közre – új programok gazdagították a tulajdonképpen családias hangulatú rendezvényt.

Első ízben mutatkozott be – ami egyben kóstolást is jelentett – a Vadász Borrend két száslós bora, sőt az alkalomra ezüst és bronz érméket is vertek.

A legnagyobb sikert – vitán felül – a Nemzetközi Szarvasbögő Verseny jelentette, amelyen „rajthoz álltak” az európai

éllovasok is. A hatalmas pince boltíves falai között még a szarvasbögést először hallgatók is megborzongtak a kilenc vadász-hiteles bögésétől, az öt tagú zsűrin kívül a közönség tapssal is értékelte a produkciókat. A versenyt a tavalyi Európa bajnok Vlado Kaderka (Szlovákia) nyerte, megelőzve az idei bajnokot, Homolya Lászlót és a harmadik helyen végzett Fehér Pétert. A díjakat az FVM, a Frankonia-Trófea Kft., a Naturhun Kft., Kovrig Miklós, Németh János, ifj. Marek József, Nagy István művészek, valamint a házigazda ajánlotta fel.

Cs. S.

Vérebverseny Szlovákiában

A Szlovák Vérebklubtól meghívást kaptunk a hagyományos „Fridrich Konrad Memoriál” nemzeti és nemzetközi véreb fővizsgán való részvételre, november 7–11-éig. Egy véreb és vezetője: **Ozvári Zoltán**, Répceamenti Nyomkereső Amandával versenyzőként indult, teljesítménybíróként **Maróti Béla** és **Jung Jenő** volt. A delegációt **Buzgó József** vezette, aki jelenleg a Magyar Vérebegylet és egyben a Nemzetközi Véreb szövetség soros elnöke is.

Az érdekes, két összetevőből álló fővizsgán, amelynek nehezített, mesterséges vércsapa fegyelmi gyakorlatok és természetes csapa feladatai voltak, összesen hét országból (Szlovákia, Csehország, Magyarország, Ausztria, Lengyelország, Németország, Olaszország) tíz véreb vett részt.

A fővizsgát Liptovsky Hradok–Janska Dolina körzetben rendezték. A bázis és a szállás a Hotel Dunbier-ben volt, ami a Fátra Hegység legmagasabb csúcsáról (2043 méterről) kapta a nevét.

Az első bírói értekezleten megtörtént a bemutatkozás, kijelölték a bírói köröket, és mindenki megkapta a feladatát a következő napokra vonatkozóan. Itt hangzott el, hogy másnap hét kutya tud természetes nyomon dolgozni, a többi a mesterséges csapa részét végzi a feladatának.

Reggel az ünnepélyes megnyitón történt a munkák kalapból való kisorsolása. Ozvári Zoltán kollégánk egy viszonylag rövid munkát húzott, amelyet hibátlanul teljesített. Vezető bírójá még külön ki is emelte „Tígi” mélyen tartott orral való, korrekt csapázását. Hamar megtalálták a „dermedt” szarvastehenet, nehézségek nélkül. Még ugyanaznap délután a fegyelmi gyakorlat és mesterséges csapa részén is túl voltak az összetett feladatnak. Itt még nagyon szurkolunk és őszintén reménykedtünk, hogy kapunk újabb munkát, ahol az összeszokott páros meg-

csillanthatja valós tudását és tehetségét. Az izgalmas fővizsga közben zajlott és egymás után jöttek a hírek az eredményes és sikertelen keresésekről, ezek történeteiről. Összességében jó hangulatban zajlott a rendezvény, mellyel egy időben tartotta a Szlovák Vérebklub az éves tenyészszemléjét a felnőtt kutyák számára.

Szlovákiában 1600 regisztrált bajor hegyi véreb és mintegy 350 hannoveri véreb van. Ezek közül persze viszonylag kevés a tenyész-kutya. A szemle szigorúságáról csak annyit, hogy a hét bemutatott hannoveri véreb közül a tenyésztésért felelős **dr. Zeltvai Zoltán** mindegyiket minősített tenyészhetőnek. Buzgó József hivatalosan felvette a kapcsolatot a szlovák elnökkel és Zeltvai úrral bajor véreb-kölykök Magyarországra juttatása ügyében. Szemet gyönyörködtető látványt nyújtott a több mint száz felsorakoztatott kutya, amelynek a nagyobb hányada bajor hegyi véreb volt.

Két nap alatt nagyjából eldőlt a végeredmény, bár az utolsó nap a cseh versenyző még alaposan átrendezte a helyezések sorrendjét. Az első három helyezett mindegyike hajszás munkához jutott. A győztes Marek Sirotny, Brita Strázov-Zliechov bajor hegyi véreb szakjával (I. díj, 430 pont), a második: Jozef Sabol, Borcka Ruzovy Dvor bajor hegyi véreb kannel (II. díj, 400 pont), a harmadik: Lubomír Brychta, Blesk z Gronéra bajor hegyi véreb kannel (II. díj, 340 pont), Ozvári Zoltán Répceamenti Nyomkövető Amanda hannoveri szakjával (III. díj, 260 ponttal) a hetedik helyre került.

Az időjárás az utolsó nap kivételével, amikor is erősen havazott, kegyes volt a rendezvényhez, mert ugyan ritkán sütött a nap, de száraz idő volt 5-6 Celsius fok hőmérséklettel. Az utánkeresések csodálatos erdőrészekben – általában meredek oldalú fenyvesekben – zajlottak. A házigazdák jól felkészültek, és problémamentesen levezényelték a három napot, amely során a humoros jelenetek sem hiányoztak. Az egyik idősebb helyi bíró egy patakon való átkelésnél hanyatt esett a vízben. Ezért aztán számára egy oklevelet állítottak ki, amelyet a „gyengén végrehajtott vízi munkáért” kapott. Az ünnepélyes eredményhirdetés után Buzgó József, mint a Nemzetközi Véreb szövetség elnöke, az összes külföldi résztvevő nevében elismerő szavakkal gratulált a szervezőknek és a résztvevőknek. Átadta a Magyar Vérebegylet ajándékát és ismertette a jövő évi **Nemzetközi Véreb fővizsga** idejét és helyét, amit **Magyarországon** rendeznek a **Kaszó Rt.** területén, **2003. november 5–9-éig**.

A rendezvény igazgatója zárta a szép terítéssel és a helyi vadászkürt együttes szignáljával színesebbé tett eseménysorozatot.

Jung Jenő
elnökségi tag

AZ ORSZÁGOS MAGYAR VADÁSZKAMARA ELNÖKSÉGÉNEK HATÁROZATAI

(2002. NOVEMBER 27.)

Az elnökség úgy ítéli meg, hogy az Alkotmánybíróság kötelező tagságot megszüntető határozata nem érinti a kamara létét, köztestületi funkcióit, ugyanakkor önkéntes alapon is fenn kell tartani a kamara szervezetét.

Ennek figyelembevételével az elnökség állást foglalt abban, hogy összhangban az alkotmánybírósági határozattal, a kamarának meg kell tartani, esetleg bővíteni köztestületi funkcióit. Ennek érdekében megbízza a kamara szűkebb vezetését, hogy a felügyeleti hatóság és a törvényhozók felé járjon el és folyamatos, következetes érdekvédelemmel munkával őrizze meg a vadászkamara további szilárd alapokon nyugvó működését.

Ebben a munkában a területi szervezetek legfontosabb feladata, hogy a vadászjegy kiadás és megújítás során a vadászokat meggyőzze arról, hogy – a vadgazdálkodás és vadászat jelenlegi rendkívül nehéz helyzetében – maradjanak kamarai tagok, mert csak

összefogással és erős érdekképviseleti szervezetekkel érhetjük el céljainkat. Az erdészeti részvénytársaságok, a vadásztársaságok és a más vadászatra jogosultak vezetői pedig támogatásukat a hivatásos vadászok kamarai tagságuk megtartásában. (9/2002.)

Az elnökség felhatalmazza a területi szervezetek vezetőit, hogy – a vadászjegy kiadás és megújítás során – egy egységes nyilatkozatminta aláírásával a vadászok önkéntes alapon erősítsék meg tagságukat, a kamara minél nagyobb fokú szervezethez való tartozásáért. (10/2002.)

Az elnökség állást foglalt abban, hogy dr. Vörös László urat, a Kamara Jogi Bizottságának tagját visszahívja tisztségéből, helyette dr. Kovács Sándor urat (Szolnok megyei elnök) kéri fel a bizottság tagjának. (11/2002.)

Az elnökség felkérte dr. Heltay István urat, a „Hivatásos vadászok Kézikönyve” főszerkesztőjét, hogy két héten belül terjessze a kamara szűkebb vezetésére a kézikönyv részletes költségvetését, hogy a vezetés a függőben maradt ügyekben dönteni tudjon. (12/2002.)

Az elnökség állást foglalt abban, hogy a Hivatásos Vadászok Szolgálati Szabályzatát 2003. március 31-ig végleges formában az FVM részére át kell adni, hogy a Vtv. Végrehajtási rendelet mellékleteként megjelenhessen. (13/2002.)

Az elnökség megbízza a Pénzügyi- és Ellenőrző Bizottságot, hogy a beérkezett kérelmek alapján tegyen javaslatot – a költségvetésben szereplő 4 millió Ft erejéig – a forráshiányos megyék támogatására. Egyéb megyei kérelmek támogatására csak az esetleg fennmaradó összeghatárig kerülhet sor a következő Elnökségi ülés döntése alapján. (14/2002.)

VERŐFÉNYES IDÉNYNYITÓ

„Hangulatkeltés” az eligazításnál

Kocsira vadászok!

Ragyogó koraőszi időben, remek hangulatban gyülekeztek a kecskeméti Petőfi Vt. évadnyitó vadászatára a társaság tagjai és a meghívott vendégek. A jó hangulathoz hozzájárult, hogy egy pusztai lovas tanya belső udvarán, karamok, háziállat bemutató kertek mellett volt a találkozó, nem az országsherte megszokott „útszéli” környezetben.

Biczók László elnök elmondta, hogy együttműködési megállapodást kötöttek a panzió tulajdonosával, és a vadászatok egy része alkalomával itt tartják a gyülekezést. A résztvevők a vadászat alatt biztonságos, őrzött helyen tudják hagyni autójukat, a vadászat végeztével a panzió udvarán készítik el a terítéket, s ha a vadászatot közös ebéddel zárják, a hangulatos étterem is a vadászok rendelkezésére áll. Nem kell máshová menni akkor sem, ha a tagok, vagy a külföldi fizető vadászok a területen akarnak aludni, a panzióban – a „tiszteletbeli” vadászházban – ez is megoldható. Dudás Mihály titkár szerint ezzel a megoldással két legyet ütnek egy csapásra. Amikor régi, 22.000 hektáros vadászterületük kétharmadát elvesztették, a társaság saját vadászháza is „idegenbe szakadt”, s kénytelenek voltak eladni. Nem osztották szét, nem kótyavetyélték el a pénzt, hanem bankba téve a kamataiból fedezik a társaság vadászatainak jó részét, ugyanakkor nem kell egy új vadászház építésének, fenntartásának, őrzésének nem kis költségeit előteremteni. Jó ez a panzió is, mert a vadászati szezonban alig-alig van turistaforgalom, így a holtidőben is van bevétele. A társaság önfenntartó, s bár „kitakarított” területet vettek át, mára a jó gazdálkodás eredménye, hogy nem kell a tartalékaikhoz nyúlni, s a területben, vadlétszámban is van már további hasznosítási lehetőség. A 28 vadásztag is hozzájárul a va-

A bográcsművész: S. Juhász László

gyon megtartásához, az őzbakvadászatért a trófea nagysága szerinti, a vendégdíjért napi meghatározott díjat kell befizetni.

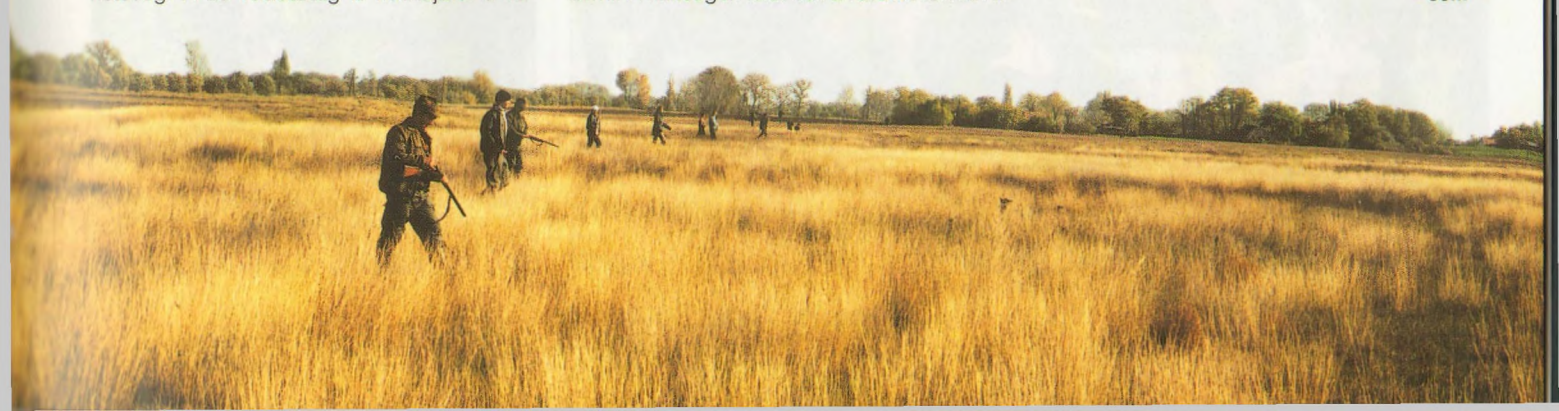
A vadászok felálltak az eligazításhoz, ahol Hány Péter zeneiskolai tanár trombitán játszott el a vadász-szignálokat, majd – kedves meglepetésként – a Vadász Himnuszt. Az elnök köszöntötte a vendégeket és a tagságot, s bejelentette, hogy lehetőség van személyszállításra átalakított lovas kocsikkal kimenni vadászni, majd a vadásznapot az első pár elejtett nyúlból készült pörkölt elfogyasztásával zárni. A költségek felét kell a résztvevőknek ki-

fizetni, a többit a társasági pénztárból fedezik. Mindkét lehetőségre „vevő volt” a jelenlévők nagy többsége, s a délutánra már más programra elgérkezettek sajnálták igazán, hogy az ebédről kénytelenek lemondani.

Sándor János vadászmeister baleseti oktatása majd eligazítása után a csapat nagy része felkapaszkodott az előállt fogatokra, csak az előállók poroltak el a terepjárókkal. Az idei első vadászat főleg nyulak területén zajlott, a gyepek, gazos táblákkal váltakozó vetéseket csak ritkán tarkította egy-egy lábon álló kukorica, átlátható aljú akácok, így főleg a nyulak rovására szólltak meg a puskák. Becsületére legyen mondva a vadászoknak, nem sok tapsifüles vitte el a bundáját. Egy-egy gazfoltból azért kelt kakas is, így színes változatosságban lógtak a fogatok oldalára felkötött rudakon a nyulak és fécánok. Az utolsó hajtás egy nagyobb nádfolt körülállásával zárult, ahol egy kitanult, öreg kan róka is bennszorult, de az elállóknál visszaugrott a csadéba. Kontrahajtás következett, s a már kellően fáradt hajtók újra végigkínlódták magukat a három méter magas nádasban – azután megtették ezt még kétszer. A többször visszatörő lompos farkú tyúktolvaj nem bírta tovább idegekkel, s a hátsó sarkon kilőtt nyílként próbált elinalni – de a sörét gyorsabb volt...

A jó hangulatú, fegyelmezett vadászat végén a nosztalgiára vágyók befogatoztak a lovas tanyába, ahol a szépen elrendezett terítéken 23 nyúl és 12 kakas társaságában békésen feküdt a „háromkontras” róka. A vendégek és hazai vadászok után – manapság ritkán látott gesztusként – a hajtók is kaptak 1-1 nyulat, s a nap megkoronázása volt a jókora bográcsban csendesesen fortyogó, fenséges illatú, remek nyúlpörkölt.

– som –

OKULÁSUNKRA ÉS GYÖNYÖRŰSÉGÜNKRE

Bizonyára sokan ismerik azt a kellemes, bizsergető érzést, ami egy fenséges szarvas-agancs láttán indul el az ember szívében. Ha ezt megszorozzák hetvenkettővel, nagyjából el tudják képzelni, milyen élmény lehetett résztvenni a Zalaerdő Rt. trófea bemutatóján Szentpéterföldén. Bevallom, teljesen megbabonázott a látvány: mesébe illő erdei környezetben, simogató napsütésben, őszi színpompával körülvéve álltak két kört alkotva a trófeák; szinte beleszédült az ember.

Hasonló nyilvános kiállítást eddig sehol nem láthattunk, mint az idén szeptemberben. A Zalaerdő Rt. területén elejtett 124 szarvasbika, 72 zömében érmes trófeáiban gyönyörködhetünk. Az élményt fokozta, hogy több agancs

mellett a korábban elhullajtott agancsait is megismerhettük, valamint mindegyik alatt olvashatók voltak a legfontosabb adatok.

Munkánk tükörckének tekinthetjük ezt a trófeakiállítást, amely megmutatja, hogyan gazdálkodtunk a ránk bízott felbecsülhetetlen értékű természeti kincssel, a Zalaerdő Rt. területén élő gímszarvas állománnyal – emelte ki jelentőségét a bemutatónak **Feiszt Ottó**, a Zalaerdő Rt. vezérigazgatója, az OMVK elnöke.

Milyen jó lenne, ha sok ilyen „tükörcképet” láthatnánk országshatáron, mert ebből valóban sokat lehet tanulni. Ahogyan **Páll Tamás**, a Zalaerdő Rt. vadászati felügyelője mondta: okulásunkra és gyönyörűségünkre hozták létre ezt a

trófeabemutatót, amelyre nemcsak Zala megye, hanem a szomszédos megyék szakmai vezetését is meghívták, hogy szakmai szempontból együtt „veszthessék” ki az itt látottakat.

Reméljük hagyományt teremtenek ebből a kiváló ötletből, amelyet egyre több vadgazda követ majd.

Néhány érdekes adat a Zalaerdő Rt. idei szarvasbika terítékéről: összesen 124 szarvasbika került terítékre, amelynek 18 százaléka arany, 22 százaléka ezüst, 33 százaléka bronzérmes volt, 27 százaléka érem nélküli. Átlagsúly 7,47 kilogramm, az érmes átlagsúly 8,66 kilogrammos volt. Az idei legerősebb agancs 13,31 kilogramm, 238,93 pontot kapott.

Kép és szöveg: **Polster Gabriella**

A trófeák látványos elrendezésének terve Briglevics László erdészeti igazgató és Varga Gellért érdeme

Az előző évi hullajtott agancssal is összehasonlítható

A haszonbérleti díjak fizetése

1. Adóalanyként történő bejelentkezés

A földtulajdonosi közös képviselő feltétlenül jelentkezzen be adóalannak a haszonbérleti díjak be- és kifizetése jogszerű intézhetősége érdekében.

Az állami adóhatóságtól, az APEH megyei szervezetétől „igényelhet adószámot”. A tulajdonostársak közössége minősül adóalannak. Az adóalanyisághoz fűződő kötelezettségeket és jogokat a tulajdonostársak közössége a megválasztott közös képviselő útján gyakorolja.

2. Bankszámlaigénylés

Feltétlenül szükséges bankszámlát nyitni, amelyen keresztül bonyolítható a pénzforgalom és az esetleges bankhitel. A „pénzforgalom megnyitásához” bankszámlaszerződést kell kötni. Előfordul, hogy a földtulajdonosi közösség a helyi önkormányzat bankszámláján elkülönítetten kezeli a pénzt. Ehhez az önkormányzat hozzájárulása és az önkormányzat számláját „kezelő” banki szervezet (pl. OTP, Takarékszövetkezet, stb.) tudomásulvétele szükséges.

Ahhoz, hogy a pénzforgalom megindításához milyen dokumentumokat szükséges becsatolni, az érintett pénzügyi tud érdemben nyilatkozni.

Fontos előírás, hogy a földtulajdonosok képviselőjében a közös képviselő a **bevétel**, valamint a költségekkel köteles az általa képviseltek részére elszámolni.

3. A haszonbérleti díj kifizetése a vadászatra jogosított részéről és annak ÁFA-vonzata

Alaptétel: Minden esetben a haszonbérbeadó, tehát a földtulajdonosi közösség, azaz a földtulajdonosi közös képviselő állít ki **számlát**, a vadásztársaság (vadászatra jogosított) által a **haszonbérleti szerződésben rögzített haszonbérleti díj összegéről**.

ÁFA forgalom esetei: Alapvetően a haszonbérleti díj ÁFA köteles, önálló szolgáltatásnyújtás, csak nem minden esetben kell ÁFA-t felszámítani, mert a földtulajdonosi közösség, mint adóalany jogosult **alanyi adómentességet** választani. Mégpedig abban az esetben, ha az adott adóévben egész évre vonatkozóan a gazdasági tevékenységből származó **tényleges bevétele**, a bejelentés adóévében (egy évre vonatkozóan) a gazdasági tevékenység után várható bevétele időarányosan (pl. fél évre nem érvényes a 2 millió Ft!) a 2.000.000.- Ft-os összeghatárt nem haladja meg.

a. Nem éri el az éves bevétel a 2 millió forintot:

A földtulajdonosi közös képviselő kiállítja a számlát a haszonbérleti szerződésben megállapított teljes haszonbérleti díj összegére, és **nem tüntet fel a számlán ÁFA-t**, amely 25 százalék lenne. Az ÁFA mindig 25 százalékos az ügylet bonyolításában. A vadásztársaság a számla összegét – tehát ÁFA nélküli – utalja, kifizeti a földtulajdonosi közös részére, számlájára.

b. A bevétel meghaladja az éves 2 millió forint összeget:

A földtulajdonosi közös képviselő kiállítja a számlát a haszonbérleti szerződésben szereplő összegről úgy, hogy **felszámítja az arra eső 25 százalékos ÁFA összeget**. A vadásztársaság (vadászatra jogosított) köteles az ÁFA-val növelt összeget kifizetni, utalni.

Ezután: a földtulajdonosi közösség köteles az ÁFA-t az államnak befizetni, a vadászatra jogosított pedig **vissza utalja** az államtól az ÁFA-t.

A földtulajdonosi közösséget nem érdekli az, hogy a vadásztársaság bejelentkezett-e ÁFA körbe vagy sem.

Nem az számít, hogy mennyi a haszonbérleti díj szerződés szerinti összege, hanem az, hogy a földtulajdonosi közösségnek az **éves bevétele meghaladja a 2 millió forintot** vagy sem.

A haszonbérleti díj alanyi adómentességet (1-es tétel) élvez 2 millió forint összeghatárig. Az ÁFA felszámítás, fizetés elapértéke az, **hogy két lábon álljon**, azaz egyik fél (közös képviselő) felszámítja, a másik fél (vadásztársaság) kifizeti. A közös képviselő befizeti, a vadásztársaság pedig visszaigényli.

Tovább nincs ÁFA mozgás a földtulajdonosok felé!

Az ÁFA-törvény szerint az ÁFA visszaigényléshez el kell érni a 4 millió forint árbevételt, azaz az 1 millió forint (25 százalék ÁFA) visszaigényelhető összeget, amelyet egy alkalommal lehet visszaigényelni. Erre kell ügyelnie a földtulajdonosi közös képviselőnek.

4. A haszonbérleti díj földtulajdonosok, magánszemélyek (!) részére történő kifizetése, azaz visszaosztása

A földtulajdonosi közös képviselő a jogszerű költségeit, a feladatok ellátásával, pénzforgalommal, stb. járó kiadásait elszámolhatja az átvett haszonbérleti díj, mondjuk úgy, bruttó összegéből.

Nyilván a földtulajdonosok részére csak a fentiek levonása után maradó összeget lehet visszaosztani, kifizetni. Itt megkülönböztünk 3 hektár földterület nagyság **alatti** és 3 hektárnál nagyobb földterülettel rendelkező földtulajdonost. A haszonbérleti díj visszaosztásánál az összeget 20 százalékos személyi jövedelemadó (forrásadó) fizetési kötelezettség terheli.

A 20 százalékos adót a kifizető földtulajdonosi képviselőnek kell levonnia, majd pedig a föld fekvése szerint illetékes önkormányzati adóhatóságnak befizetni, mert ez a **bevétel** az önkormányzat költségvetését illeti meg és az az önkormányzattól nem vonható el. (Be kell jelentkezni adózóként, az adóbevallás benyújtásával az önkormányzathoz.)

a. A 3 hektárnál kisebb földterületű földtulajdonos esetében az eljárás:

Először is: a földtulajdonos összes tulajdonában lévő földterületét kell itt figyelembe venni. Amennyiben a földtulajdonos földterülete a 3 hektár nem éri el, úgy a kifizetésre kerülő, őt megillető haszonbérleti díjből nem kell 20 százalékot levonni.

b. A 3 hektárnál nagyobb földterületű földtulajdonos esetében az eljárás:

Ebben az esetben a kifizetésre kerülő összegből le kell vonni a 20 százalékos adó mértéket, (SZJA, forrásadó) és ezt az összeget kapja meg a földtulajdonos. A levont 20 százalékos összeget be kell fizetni a **föld fekvése** szerint illetékes önkormányzatnak.

Felmerült több esetben az a megoldás, hogy a vadásztársaság a haszonbérleti díj kifizetése előtt vonja le a 20 százalékos forrásadót és fizesse be az önkormányzatnak. Ehhez a földtulajdonosi közös képviselő adja meg a földtulajdonosok névsorát, feltüntetve a földterületük nagyságát. Ez egyszerűen a gyakorlatban megoldhatatlan, hiszen még a közös képviselő sem tudhatja mindenkiről, hogy éppen mennyi a kifizetés időszakában az egyes földtulajdonosok földterület nagysága. A kifizetés meghirdetésekor is csak azoknak fizet a közös képviselő, akik hitelt érdemlően igazolják a haszonbérleti díj átvétele előtt a földterületük nagyságát, stb.

c. Nem magánszemély esetén történő kifizetés rendje:

Az egy tulajdonosnak minősülő erdőgazdaság, stb. esetében, a reá visszaosztásra kerülő bérleti díjról, amely nála valóban bevétel, számlát nem állíthat ki. A termőföld bérbeadásából származó „visszaosztott” bevétel az adóalany (erdőgazdaság) adózás előtti eredményét befolyásoló árbevételét képezi. Ebből adót (adóelőleget) levonni – értelemszerűen – nem szabad. A „visszaosztásra” kerülő díjrész egyébként nettó, ÁFA nélküli összeg, ugyanis az ÁFA-val az adóhatóság felé el kell számolni. A „visszaosztott” összegről tehát egyéb (például kiadási pénztárbizonylat) számviteli bizonylatot szükséges kiállítani.

Van olyan APEH-vélemény, hogy ez esetben is lehet ÁFA fizetés mozgása, mert az erdőgazdaság ÁFA körben van. Visszont a földtulajdonosi közösség 2 millió forintig nem köteles ÁFA körbe bejelentkezni és akkor nem tudja az ÁFA-t visszaigényelni, meg nincs is **többletbevétele**, amiből azt az erdőgazdaságnak számla ellenében kifizetné. Ez legfeljebb csak akkor lehetséges, ha mindkét fél ÁFA körben szerepel.

5. A földtulajdonos adózási kötelezettsége az átvett haszonbérleti díjra vonatkozóan

A földtulajdonos az átvett haszonbérleti díj után már nem fizet semmiféle adót (pl. személyi jövedelemadó) és az éves személyi jövedelem bevallásában sem kell az összeget feltüntetni.

A 20 százalékos forrásadóval rendezett az adófizetési kötelezettség.

Amennyiben valamely tulajdonos nem veszi át, például az összeg nagysága miatt a haszonbérleti díj rá eső ellenértékét, a pénzt, a földtulajdonosokat megillető igény érvényesítésének elévülési idejéig (5 év) a közös képviselő köteles megőrizni, utána a felhasználásáról a földtulajdonosi közgyűlés dönt.

Dr. Balázs István

AZ APRÓVAD SEM „KISMISKA”

Kíváncsiak voltunk arra, hogy a nagyvadas területekkel párhuzamba állítva hogyan alakul egy teljesen átlagos apróvadas jellegű vadásztársaság gazdálkodása. Melyek az „apróvadások” gazdálkodási sajátosságai, milyen tipikus problémákkal küzdenek. Tehát megvizsgáltuk, hogy napjaink teljesen átlagos adottságaival rendelkező apróvadas jellegű területen társasági milyen költségtényezők mellett folytatnak vadgazdálkodást, és ezekhez a költségekhez hogyan viszonyulnak árbevételeik. Kvázi milyen költségen tudnak előállítani 1 kilogramm vadhúst, illetve 1 darab lőtt fácánt, és ehhez hogyan viszonyulnak a piacon kialakult árak.

A Modell-2 Vadásztársaság 5000 hektáron gazdálkodik, jellemzően apróvadas jellegű terület. Természeti adottságai az átlagosnál jobbak, őzállománya átlag feletti, nyúl- és fácánállománya átlagosnak mondható. A területen vadászó- és szarvasállomány nem található, egy-egy sertevad csak átvonultában örvendezteteti a tagságot. A vt. területének 95 százaléka mezőgazdasági termelésbe fogott terület, 5 százalék fásor, nádas. A mezőgazdasági területeken főként búza, kukorica, napraforgó és dohány termesztése zajlik.

A társaság 1996-ban alakult, 1997 óta földtulajdonosi közösségtől bérlik a területet, taglétszáma átlagosan 30 fő, két hivatásos vadászt foglalkoztatnak alapfokú szakmai végzettséggel, a társaság vezetését itt is választott tagok látják el társadalmi munka keretében.

A társaság az éves kilövési tervnek megfelelően 45 őzet, 200 vadfácánt, 30 vadrecét, 120 mezei nyulat hoz terítékre a vadon tenyészett állományból. A terület ővése és gondozása közben további 300 szármas és szárnyas kártevőt ejtenek el. A terítéken szereplő vadon tenyészett apróvad elejét 100 százalékban a társaság tagjai és azok vendégei végzik. A bérvadásztatás céljából 3000 fácánt nevelnek és 10 őzszak bérvadásztatása történik. Az elejtett őzszakok átlagos trófeasúlya kiskoponyával mérten 310 gramm. A tenyészett fácán vadászására visszatérő külföldi és hazai bérkilövő vendégeik vannak, mostanáig értékesítési problémáik nem voltak, bár az értékesítés során csak átlagos piaci árakat tudtak elérni. A társaság 20 hektár területen folytat vadföldművelési tevékenységet, a vadföldművelés egyik fele vadbúvá kialakítását szolgálja, másik fele pedig a téli szemes-takarmány előállításának célját szolgálja. A vadföldet a társaság tagjai bocsátták a vt. rendelkezésére díjmentesen.

DINKA

A Modell-2 Vt. éves költségei az alábbiak szerint tagozódnak

Modell Vt. költségei	Mennyiség	Egység – megnevezés	Összeg
Területbérleti díj	5000 hektár	90 Ft/ hektár	450.000,- Ft
Vadvédelmi hozzájárulás	45 nagyvad, 1280 apróvad	vadászati törvény szerint	103.000,- Ft
Munkabér	2 hivatásos vadász	50.000,- Ft/hó	1.200.000,- Ft
Közterhek	2 hivatásos vadász	Tb-j, eho, szakk.hj, stb.	450.000,- Ft
Egyéb személyi jellegű költségek	2 hivatásos vadász	Felszerelés, munkaruhá, mobil telefon, stb.	400.000,- Ft
Gépkocsi üzemeltetés	1 terepjáró szgk, 1 terepjáró thgk, + eseti egyéb szgk.	Javitás – karbantartás – üzemanyag – biztosítás, stb.	800.000,- Ft
Vadföldművelés	20 hektár vadföld	Vadföld: 30.000,- Ft/h	600.000,- Ft
Vadtakarmányozás	Nyalósó, szemes, szalás és lédius takarmány, kiszállítás a területre	Téli takarmányozást november 1-től – 03. 31-ig végeznek	200.000,- Ft
Vadkár	Mezei vadkár		200.000,- Ft
Fácánnevelés	3000 hethetes előnevelt fácán utónevelése		2.500.000,- Ft
Általános forgalmi adó	A társaság sem visszaigénylő, sem befizető pozícióba nem került.		0,- Ft
Egyéb költségek	Vadászház, reprezentáció, biztosítások, postaköltség, bankköltség, könyvelési díj, stb.		300.000,- Ft
Összes költség:			7.203.000,- Ft

A fácánnevelés költségei:

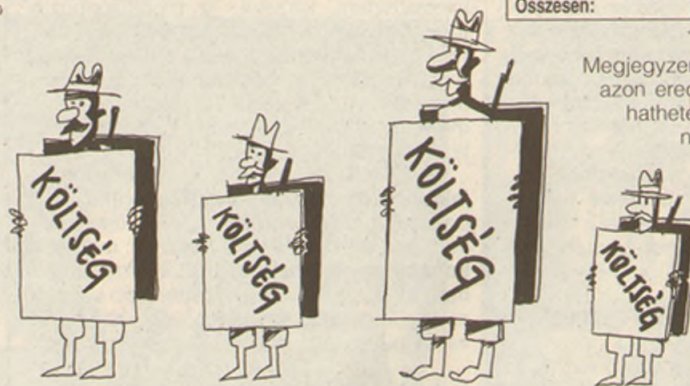
A társaság 3000 hethetes előnevelt fácánt vásárolt és utónevelt a szakmában elfogadott technológiai előírásoknak megfelelően. A 3000 nevelt madárból 960 került terítékre. Az utónevelés során a fácánok takarmányozásáról a vadőrök, az őrzésükről pedig a vadőrök és a tagság gondoskodott. Az őrzés biztosításának ezzel a módjával bérköltségeket spóroltak. A költségkimelés előnye mellett, ennek a módszernek hátrányai is vannak, amelynek pénzügyi mérése nehézkes. A hátrányok: a vadőrök a fácánörzés időszak alatt a vadászterület őrzésére nem tudtak kellő időt és energiát fordítani. A tagság társadalmi munka keretében őrizte a fácánokat, mely a kellő lelkesedés hiánya miatt nem volt eléggé hatékony, valamint a társadalmi munkanapok értékének és a területre való közlekedés költségeinek figyelembevételével esetenként majdnem annyiba, esetleg többbe is került, mint a megfelelő szakemberek alkalmazása. Ez a teljesített társadalmi munka érték és a felmerült költségek a legszerényebb becslések szerint is eléri a **700.000,- Ft**-ot. Bár megjegyzendő, hogy ezek a költségek nem a vt. könyveiben kerültek kimutatásra, így a fácánnevelés eredményét ez a tény pozitív irányban torzítja. Az alábbi táblázat figyelembevételével megállapítható, hogy egy elejtett nevelt fácán bekerülési költsége **1.950,- Ft/db**, ha a becsült őrzési költségeket is figyelembe vesszük **2.680,- Ft/db**.

3000 db hethetes előnevelt fácán beszerzése 500 Ft/db	1.500.000,- Ft
Takarmány felhasználás	250.000,- Ft
Energia felhasználás	40.000,- Ft
Gyógyszer – állatorvosi költségek	50.000,- Ft
Egyéb költségek	30.000,- Ft
Összesen:	1.870.000,- Ft

A bérvadásztatás árbevételei

Őzszak vadásztatás	310 grammos átlagsúly	1.700.000,- Ft
Fácánvadásztatás 960 db	2.500,- Ft/db	2.400.000,- Ft
Összesen:		4.100.000,- Ft

Megjegyzendő, hogy a fácánnevelés azon eredménye, mely szerint 3000 hethetes madár nevelése eredményeként 960 kerül terítékre, igen kiváló eredménynek nevezhető. Az átlagnál jóval magasabb vadgazdálkodási szintet feltételez, és meglehetősen ritka az ilyen hasznosulási arány.

A Modell-2 Vt. húsértékesítési árbevételei:

A leadott őzek 50 százalékát első osztályban, a másik 50 százalékát másodosztályú minősítéssel adták le. A társaság őzből kompetenciát nem osztott, a nagyvad kompetenciát az éves szinten 2-3 vadászterítékből oldották meg. A vadon tenyésztett nyúl, fácán, vadkacsa saját kompetencia keretében került hasznosításra, hűsként a nevelt 3000 fácánból terítékre hozott 960 fácánt értékesítettek a felvásárlóknak.

Vadhús értékesítés	Leadott vad	Átlagsúly	Éves átlagos értékesítési ár	Árbevétel
Fácán	960	-	500,- Ft	480.000,- Ft
Őz	45	17 kg	750,- Ft	574.000,- Ft
Összesen	1005	-	-	1.054.000,- Ft

Értékelésként a fenti táblázatok adataiból megállapítható, hogy a Modell-2 Vt. 7.200 eFt költségen állított elő a tagi kompetencia nélkül 1.050 eFt értékű vadhúst és 4.100 eFt bérkülövési árbevételt. Tehát megállapítható, hogy a társaság gazdálkodása 2.050 eFt költségvetési hiánnyal zárta. Ezen hiány pótlását a társaság fedezheti tagdíjából, pályázatokon elnyert összegekből és egyéb bevételekből, valamint kereshetnek új értékesítési lehetőségeket, illetve bővíthetik taglétszámukat is.

Az elemzés adatait a Modell-1 Vt.-hez hasonlóan a Modell-2 Vt. könyvelésében kimutatásra nem kerül, egyéb költségek figyelembevétele tovább módosíthatná. A tényleges gazdálkodási eredményt ezek a módosított adatok reprezentálnak kellőképpen. Továbbá megállapítható az is a táblázatok adataiból, hogy a vt. működésének fácánnevelés nélküli alapkölsége önmagában is igen magasnak nevezhető, tehát a társaságnak keresni kell az

adottságainak megfelelő eredményes gazdálkodási irányt.

Az éves gazdasági mutatókon túl a Modell-2 Vadásztársaságnak további, elsősorban apróvadás jellegű területeket érintő problémákkal kell szembenézni, amelyek címszavakban a következők lehetnek. A tenyésztett fácán kedvezőtlen hatása a vadfácán populációra, a rókkák veszteség elleni orális immunizációjának hatása az apróvadállományra, az olasz vadászok kilitása miatt csökkenő kereslet az apróvad iránt, a vadászok utyak alkalmazásának megváltozott feltételei, várhatóan növekvő személyi jellegű költségek, stb.... Ezek a problémák továbbgondolása esetén könnyen megállapítható, hogy a Modell-2 Vadásztársaság jövőbeni gazdálkodása és annak várható pénzügyi eredménye milyen irányba fog haladni.

Bagyó Richárd

HIBÁZÁS FELSŐFOKON

A vadászatra jogosultak újabb „gaztetteiről”, de ami ennél államilag bizonyára örömtelibb és fontosabb: súlyos, hat számjegyű bírságok újabb kivetésének lehetőségéről kaptunk híreket. Jelesül arról van szó, hogy az őzbakidény befejezése után egymás után kapták a büntetéseket azok, akiknek az éves őzbak terítéke koreloszlás szerint eltért a tervben beadottól és jóváhagyottól. Főként az okozott gondot, hogy kevésre sikeredett a selejtnak minősíthető, fiatal bakok aránya a középkorúakkal, valamint az érettekkel szemben. Ahogy katonáéknál mondták – a letolásra (persze nem egészen így hangzott) nem jó reklamálni, mert dúvadként szaporodik. Ebben az esetben azonban kivételt lehet tenni, mert ez már kökeményen a halottaiól föltámadt, ötvenes éveket idéző tervutasításos rendszer hatalommal visszaélő agyréme. Ráadásul piacgazdasági körülmények között történt mindez, ami egyszerűen nonszensz. A kukorica természetnek sem az Állam Bácsi mondja meg, hogy hány centi mélyre vesse a magot, ha ért hozzá: tudja, ha hülye, arra nincs orvos. Szakmailag egyfelől azért hibbant a dolog, mert a hatóságilag előírt tervkészítés hetekkel előzte meg a vadállomány számbavételét, becslését, másfelől pedig a tervkészítés idején még az égvilágon semmit nem lehet a fiatal bakok letisztítást követő minőségéről ép ésszel elmondani. Tudni miért, azt még vadászvizsga nélkül is tudni illene. Nem tudom, hogy a külön élvezettel büntető mikor, hol, és kiktől tanulták ezt a szakmát, de nem kell annak belátásához felsőfokú végzettség, hogy csak és kizárólag a letisztítás után lehet és szabad a bak elejtéséről, vagy megkíméléséről döntené. Az sem mindegy, hogy üzemtervileg csökkentendő, állományfenntartó, netán növelő állománykezelést kívánunk az adott területen folytatni. Ha pedig a tervezettnél kevesebb a selejtnak minősíthető fiatal bak, nem mehetünk „kölcson kérni”. Az sem szorol különösebb

magyarázatra, hogy nálunk annak van piaca és hagyománya, hogy az éretnek minősített, legjobb bakokat az idény elején, bérvadászokkal lövettük, mert a fizető vendég nem selejtezni jön hozzánk, olyat lehet garmadával otthon is. Ha viszont később, a fiatal bakok letisztítását követően kiderül, hogy a légből kapott terveinktől eltérően nincs annyi a felügyelőségnek tetsző, gyenge, kilövendő fiatal bak, miért baj ez? Inkább erény, a megelőző évek következetes munkájának eredménye. Tehát inkább kiütetést, mint szigorú büntetést érdemelne. Ráadásul az ugyanazt a genetikai alapot hordozó, ugyanolyan fontos sutaállomány esetében semmiféle koreloszlási – és pótcselekvésszerű büntethetőségi – irgum-burgum sincsen. Aki vette a fáradságot és beleásta magát az ilyenirányú ismeretek bőséges tárházába, egyebek között jelölt őzekkel történt kutatásokba, az tudja, hogy éppen a legjobb képességű, „vállalkozó szellemű” fiatal bakok hagyják el a szülőhelyüket és keresnek elfoglalható territóriumot, akár száz kilométerre is. Normális ember ebbe nem „szól”, de nem is szólhat bele. Ha valaki nem tudná, az őz nem szarvas, és az évenkénti agancsfelrakása nem lineáris, számtalan ökológiai adottság függvénye, s nem lesz az őzagancs minden évben jobb, erősebb. Jó adottságú territórium elfoglalása után egy örökös közepesből is lehet érmes, és fordítva, mert nem az őzek találták ki a bírálati képletet, hanem az emberek, a szokásos öntelt, szubjektív-értéktételükkel. A fiatal őzbak (és suta) állomány a legsérülékenyebb, selejtése a legnagyobb óvatosságot és körültekintést igénylő, és ez azt is jelenti, hogy minden tervezéstől teljesen független. Eből a korosztályból kerül ki ugyanis a legtöbb gázolás, a kóbor ebek és a vadászok zsáknyája, amely koránt sem tervezhető, s ha egyesek bármennyire szeretnék is, soha nem kerül a statisztikák rubrikáiba. Már önmagában ez a mennyiség is általában több

az elviselhetőnél. Mindezeket nem lehet az íróasztal mellől eldönteni, mert hozzá nem értéssel – és ezt számtalan példa bizonyítja – meglepően gyorsan tönkre lehet tenni még a legjobb őzállományokat is. Ha már egyszer rábízták valakire az állomány évtizedes gondozását, a szakmai munka és az azzal kapcsolatos időszakos és sorozatos visszavonhatatlan szakmai döntések felelőssége a későbbiek során nem a felügyelőséget, hanem a gazdálkodót terheli. A felügyelület pedig, nem lehet összekeverni a gazdálkodással, mert két különböző fogalom és tevékenység, még akkor is, ha sajnálatos módon eddig egyértelműen senkinek nem sikerült különválasztani. Az viszont tény, hogy a régiók tudták, és ami fontosabb: az eredmények őket igazolták. Miután az állománybecslés, védelem, gondozás és kezelés nem állami feladat, az idényben elejthető bakok koreloszlásának eldöntése sem az. Ha idő előtti és netán hibás a lelövés, az a tulajdonos jogán az állam a felügyelőségén keresztül, a kötelező trófeabírálat során szankcionálhatja, de a bakok koreloszlása – és sajnos egy sor más ehelyett le nem irt feladat – egyszerűen nem tartozik ebbe a körbe. Van a területét jól ismerő, szakképzett hivatásos vadász, jobb esetben vadászmeister, felsőfokú végzettségű szakember, tehát semmi nem indokolja ezt a bizalmatlanságot. Az már csak hab a tortán, hogy az országban az őzállományokkal évek óta a legjobb eredményeket hozó, legmagasabb szakmai szinten gazdálkodó megyében kezdtek a „jó tett helyébe, jókora büntetést várj” című játékot. Igaz, ismert egy mondás, amely szerint azt a lovat kell ütni, amelyik jobban húz. De miért törvényszerűen mindig, és miért ilyen esze hagyott hályogkovács módjára? Tessék szíves lenni a magyar vadállomány érdekében végre már valami jót is kitalálni. Ha egyedül nem megy, segítünk: hiszen csak-nem félszázezren...még létezőnk.

Homonnay Zsombor

VENDÉGSÉGBEN

A NYÍRSÉGI HOMOKON

Egy széles, jól letaposott, már-már aszfalt kemény homokúton nyargal az autónk. Tazániában szinte minden vadászfarmhoz ilyen út vezet. A hirtelen elénk magasodó, erdők övezte épület méltóságteljes, sőt egzotikus. A főépület mindkét sarkát torony díszíti, az oldalszárnyak által közrezárt sziklakertben örökzöldek pompáznak. És a vadászteremben úgyszólván minden afrikai antilopfajból akad egy-egy szépen kidolgozott, preparált példány. Am Afrika iszonyú messze van innen! Ez a Nyírség, és az autó ablakait lehetővékony réteggel beborító liszt-finom por a nyírségi futóhomok...

– Tényleg, hol is vagyunk pontosan...?

– Nyírkáta közelében, Gólyaszálláson, a Nyírség dél-keleti szegletében.

Aki még nem járt erre, mint ahogy én sem, azt meglepetések sokasága éri. Az elsőt talán éppen a nagy kiterjedésű erdők okozzák, hisz a köztudatban az Alföld, s azon belül a Nyírség is, kopár, száraz kultúrsivatag. Nos, ezzel szemben a táj az ugyancsak homokos, kisebb-nagyobb kiemelkedésekkel tarkított, mélyedésekkel szabdal, de nagy arányban erdőszűrt, üde zöld dél-somogyi vidékekre emlékeztet. Élettel, energiával teli terület. A fejletlenségről, elmaradottságról szóló általánosítás is túlzó. A falvak rendezettek, az új házak nem csupán az izlés változásáról, de a pénzügyi-gazdasági lehetőségek bővüléséről is tanúskodnak. A múlt örökségét, a történelmi és kulturális emlékeket illetően is korrekcióra szorul a köztudat. A Nyírség ebben a tekintetben sem fehér folt. A berkeszi Vay-kastély, a kisvárdai vár, a zsurki és a gemzei fa harangtorony, a vajai várkastély, a kállósejéni görög katolikus templom ikonosztáza és a nyírbátori minorita kolostor csak kiragadott példák a viharos történelmű táj gazdag és beszédes emlékeiből. A Báthoryak, Bethlenek, Rákócziak szűkebb hazájának része ez a vidék.

Papp István őrtornyos, kúriászerű gólyaszállási vadasháza is nyilván ezzel a múlttal keresi a kapcsolatot. És persze a tájjal. A belső udvar sziklakertje a homokból nő ki, az U-alakú épület-együttes tornácos, faoszlopos oldalszárnyai pedig mintha a közeli erdő folytatását jelentnék. Néhány évvel ezelőtt itt még egy elpusztult uradalmi pusztai település romjai álltak.

– Akár a nyírségi dinamizmus, a nyírségi változások szimbólumaként is nézhetjük ezt a házat – mondom őszinte rácsodálkozással és elismeréssel, Papp István azonban a fejét ingatja.

– Talán inkább a nyírségi kényszerek szimbólumaként – mondja. – A változások motorja errefelé ugyanis még többnyire nem a felismerés, hanem a kényszer...

Papp István egész eddigi élete a vadászat jegyében telt. Édesapja mögött loholva a Tokaj-hegylajai Taktaközben élte át az első élményeket. Tizenhárom éves korában már gondnok és csibenevelő volt egy száz tojóval működtetett fácántelepen. Tizennyolc éves korában engedélyes vadász lett.

– Biciklivel tekertem éppen a terület felé, amikor megállított a rendőr. Te kőlyök, mi van a

hátadon abban a tokban? Puska! Légpuska? Nem uram, vadászpuska. És itt vannak hozzá a papírok is! – mondtam öntudatosan. Sose felejttem el, milyen képet vágott, és azt se, hogy milyen nagyszerű érzés volt ezt az utóbbi mondatot kimondani. Szóval, vadásznak lenni szerintem különleges, hogy azt ne mondjam, ki-tüntetési dolog...

A trófékkal díszített, faburkolatos vadászteremben beszélgetünk, alig néhány méternyire az édesapa, Papp János fényképétől és a fellelő elhelyezett kedves és kedvenc tróféáitól.

– Nem voltam valami jó tanuló, sőt talán azt is mondhatnám, hogy csapnivalóan rossz. A nyelvek, a nyelvten, a matek voltak a gyengém. A gimnázium harmadik osztályában buk-dácsoltam éppen, amikor édesapám egyszer elébem tett egy 20-as BÜHAG-ot. Gyönyörű puska volt. Ez a tied, érettségi után megkapod. Ez zseniális pedagógiai húzás volt. Sikeresen vettem az akadályt, leérettségiztem, áll-lattenyész-tő üzemmérnöki diplomát szereztem a hódmezővásárhelyi főiskolán, majd Sopronban felsőfokú vadgazda képzést is...

Papp János már jó néhány éve halott. De mégis, ma is jelen van a család mindennapjaiban. Hol mint példa, hol mint néma, ám mégis sok kérdésre válaszoló „tanácsadó”.

– A véletlen úgy hozta, hogy szinte minden fontos dolog a születésnapomon történt meg velem – mondja István édesapja képét nézve. – Tizenhárom éves voltam, május 20.-a volt, a születésnapom. Édesapámmal őzeket nézegettünk, valahol Szerencs alatt. A határúti farsorból egyszer elindult felénk egy bak. Na, mit látsz? – kérdezte apám. Milyen? Sokat jártam már vele, képes voltam elbírálni egy bakot. Középkorú bak, mondtam. És? És lőhető is, meg nem is... Kár is lenne érte, meg nem is – mondtam, mert valóban határeset volt. És akkor apám váratlanul a kezembe nyomta a puskát. Hát ha lőhető, akkor lödd meg! Felemeltem a puskát, aztán leengedtem. Apám fűrkészte az arcomat, s végül azt mondta: jól van. Ez volt a próbatételem. Még a halálos ágyán is emlékezett és emlékeztetett erre az esetre. Az önmegtartóztatás és a felelős mérlegelés volt az életelve...

– És ezek után mikor került terítékre Papp István első őzbakja?

– Huszonegy éves koromban...

Ez éppen harminc éve történt. Papp István jó néhány évvel később a Szamosmenti Állami Gazdaság fővadászáként szerzett a szakmában nevet és rangot. 1977-ben, huszonhat évesen, pályázat útján nyerte el az állást. A bizalom mellé lehetőséget is kapott. Fácán-, fogoly-és vadkacsa-program indult, dámtól telepítetek. Példásan szervezett, nagyterítékű vadászatai híre mágnesként vonzotta a vendégeket. De mindez ma már csak emlék. Mint ahogy az állami gazdaság is az. És a vendégkör is...

– A múltat nem elfelejteni, hanem elemezni kellene...

– Mit tanulhatnánk belőle?

– Mindenekelőtt azt, hogy a vadgazdálkodás távlatos gondolkodást igényel. És tőket. És persze azt is, hogy a szakmai kérdéseket

szakemberekre kell bízni, akárki is a vadászatra jogosult, vagy a tulajdonos...

– Ez a remek ház mindenesetre távlatosság-ról tanúskodik...

– Vagy egyszerűen csak a makacsságról...

Papp István az állami gazdaság felszámolását követően is csak a vadászat, vadgazdálkodás terén tudta elképzelni a maga és családja jövőjét. A gólyaszállási vadasház az előre való menekülés eredménye és egyben jelképe is. Mátészalkai otthonukat felszámolták, hiteleket vettek fel, a lehetőségek végső határáig. A ház mérete, berendezése, igényes belső és külső környezete ritkaságszámba megy Szabolcsban, de az országban sem lehet túl sok hasonló. Egyelőre talán túlméretezettnek is tűnik. Vadászati háttérét a Dr. Szederjei Ákos Vadásztársaság – ahol Papp István is tag –, a környék más vadásztársaságai és 350 hektárnyi társas magántulajdonú vaddisznós kert jelenti.

– Az állami gazdasági időkhöz képest alig tíz százaléknyi jelenleg a térség vadászati kapacitása – mondja István. – A vendégkör is széthullott, gyakorlatilag mindent előről kell tehát kezdeni. De ez az építkezés csak a megkérdőjelezhetetlen minőség talaján lehet eredményes...

Éva asszony, Papp István felesége, szelíd, megértő, ám ugyanakkor némi aggodalmat is sejtető mosollyal hallgatja beszélgetésünket. Amikor pár percre kettesben maradunk meg-sűgja, hogy Istvánnak lassítania kellene, mert a szíve már jelzett...

De mi éppenséggel most gyorsítunk, leg-alábbis ami az emlékek és élmények számbavételét illeti. Ránk esteledett. A trófékkal díszített szoba a lámpák szórt fényében meg-teklik az élet sejtelmes jeleivel. Papp István azok közé a vadászok közé tartozik, akik számára nem ér véget a vadászat a puska első-tésével, a zsákmány birtokbavételével. Minden trófea őrzi a maga egyedi, egyszeri és megismételhetetlen történetét, és ha alkalom adódik, el is mondja. A felejthetetlen vadász-élmények beépülnek az emlékezetünkbe, és szép lassan az egyéniségünket, az életünket is átalakítják...

– Évát is a vadászatnak köszönhetem – mondja István a tróféákat nézve, kissé hátra hajtott fejjel. – Volt egy baglyom, dűvadazni jártam vele. Azt mondja egyszer egy ismerős srác, hogy másnap hajnalban szeretne kijönni velem a területre. Jó, mondtam, de hozd el az unokahúgodat is, volt vele ugyanis egy kis, kékre fagyott lányka. Amikor megláttam, úgy éreztem, hogy áramütés ért. Még tizennyolc éves sem volt, amikor elvettem. Az ilyen történetekre mondják, hogy meg volt írva...

– És Afrika?

– Az is! Kamasz gyerekek voltunk, amikor a haverommal afrikai útleírásokat és vadász-könyveket ajándékoztunk egymásnak azzal a dedikációval, hogy „egyszer majd, együtt...”

– Ma már divat, majdhogy nem kötelező az afrikai szafari...

– Kinyílt a világ, és ez jó. De megfelelő érettség, felkészülés, testi-lelki ráhangolódás nélkül vagy csalódás, vagy jellemtorzulás az ilyen

Együtt a család. Egy szép nyári pillanat...

legérdekesebb, amit ő maga is a legbecsebbnek tart. – Az egyiket Éva lőtte reggel, a másikat este én...

Végre Éva asszony is visszatér hozzánk, így aztán a család lesz a téma. Fiúk, István informatikus. Most egy vízi társulásnál dolgozik és az uniós csatlakozás előkészítésével összefüggő feladatai vannak. Közben természet- és környezetvédelmi tanulmányokat folytat. Nagyobbik lányuk, Éva pszichológus. A férje orvos. Két kislányuk van. Víki, a legfiatalabb testvér a debreceni egyetemen tanul, biológus lesz...

Autók berregnek, ajtók csapódnak, néhány vadász most tért vissza az esti lesről. István elébük siet, hogy üdvözölje őket. Állunk az udvari lámpák fényében, és nézzük a felragyogó csillagokat. Csak vendég vagyok ebben a házban, könnyen lehet, hogy először és utoljára jártam itt, mégis az otthonosság jó érzésének meleg hullámai áramlanak szét bennem. Talán irigylem is egy kicsit Papp Istvánt.

Nem az a fontos, hogy hol él az ember, hanem csak és kizárólag az, hogy hogyan.

Békés Sándor

utazások vége. Én azt mondom minden új vadásznak: Ne siess...! A házak is tégláról-téglára épülnek...

Papp István testvérbátyja, felesége, sőt fia is vadászik, ha nem is olyan hévvel, szenvedéllyel és átéléssel, mint ahogy ezt ő teszi. De a vadászat valamennyiük életének fontos tényezője, hisz a közös élmények révén a család összetartó ereje is növekszik. A legszebb emlékeik azok, amelyekben több családtag is érintett.

– Dél-Afrikában voltunk, s a bátyámnak valahogy nem akart összejönni a varacskos disznó. Végre láttunk egyet, rácserkeltünk. A válamról lőtte meg. Ölelgettük egymást, boldogok voltunk, amikor egyszer csak felugrott a disznó. Ő vette észre. Mondhatom, páni rémület fogta el, hogy elmegy, amiért annyit szenvedtünk. Kikaptam a kezéből a puskát, s futásban elkaptam a gírit. Odamentünk, s akkor láttuk, hogy az ő disznója ott feküdt, ahol elesett, dermedten és mozdulatlanul. Én egy másikat lőttem meg...

A vadász-szoba ajtóval szembeni falán két preparált őzbakfej vonja magára a figyelmet. Hiába függ a közelükben egy mutatós oryx, egy pompásan kidolgozott impala, és több kisebb, más fajú afrikai antilop, ez a két különleges agancsú bak mellékszereplővé teszi őket. Csak statiszták ezen a néma, ám mégis kivételesen beszédes színpadon. A két sztár nem a méreteivel, hanem karakterisztikus egyedisé-

Mintha ikrek lennének. Látható örömmel nyugtázza, hogy számomra is az a legérdekesebb, amit ő maga is a legbecsebbnek tart...

gével, szabálytalan szépségével, az agancsokat alakító titokzatos energiák és történések felsejítő jelenlétével hat az emberre. Mintha ikrek lennének. A rövid, burjánzó szarak úgy ágaznak minden irányba, mint a kövirózsa szirmai.

Felállunk az asztal mellől, hogy egészen közelről lássuk őket.

– Mondanom sem kell, ők is a születésnapomon estek – mondja István, miközben látható örömmel nyugtázza, hogy számomra is az a

Néhány évvel ezelőtt itt még egy elpusztult uradalmi pusztai település romjai álltak

Mire szabad vadászni?

Decemberben: selejt gimzarvasbikára, tehénre, ünőre, borjúra – dambikára, tehénre, ünőre, borjúra – őzsutára, gidára – mullonkosra, jerkére, bárányra – vaddisznóra – szika szarvasra – Dybowsky szarvasra – mezei nyúlra – házi görényre, nyestre – borzra – aranyakálra – fácánkakasra (fácántyúk csak a 2000 darabot meghaladó utónevelő, ill. kibocsájtási hely 1000 méter sugarú körzetében, külön engedély alapján, a teríték 20 százalékáig lehető) – vetési lúdra (naponta és személyenként 4 db ejthető el) – nagyilikkre (a vadászati hatóság által engedélyezett időben és mennyiségben) – tőkés, bójti, csörgő, barát és kerkerécére, szárcsára (naponta és személyenként legfeljebb 8-8 db ejthető el, a tenyésztett vadkacsa tilalmi időn kívül és napi terítékkorlátozás nélkül lehető) – balkáni gerlére.

Januárban: selejt szarvasbikára, tehénre, borjúra – selejt dambikára, tehénre, borjúra – őzsutára és gidára – mullonkosra, jerkére, bárányra – vaddisznóra – házi görényre – nyestre – borzra – aranyakálra – fácánkakasra (fácántyúk csak a 2000 darabot meghaladó utónevelő, ill. kibocsájtási hely 1000 méter sugarú körzetében, külön engedély alapján, a teríték 20 százalékáig lehető) – vetési lúdra (naponta és személyenként 4 db ejthető el) – nagyilikkre (a vadászati hatóság által engedélyezett időben és mennyiségben) – tőkés, bójti, csörgő, barát és kerkerécére, szárcsára.

Egész évben lehető: a vaddisznó kan, süldő, malac (kocára, azaz az 50 kg zsigerelt súlyt elérő vagy meghaladó nőivarú vaddisznóra csak május 1-e és január 31-e között szabad vadászni) – üregi nyúlra – rókkára – pézsmapocokra – nyestkutyára – mosómédvére – dolmányos varjúra – szarkára – szajkóra.

DECEMBER						
Télelő, avagy Karácsony hava						
A hó napja	A hét napja	A Nap kelte nyugta		A Hold kelte nyugta		Fázisa h m
1. Vasárnap		7 11	15 55	3 08	14 24	
2. Hétfő		7 12	15 55	4 31	14 49	
3. Kedd		7 13	15 54	5 56	15 19	
4. Szerda		7 14	15 54	7 19	15 58	● 8 34
5. Csütörtök		7 15	15 54	8 36	16 46	
6. Péntek		7 16	15 54	9 42	17 45	
7. Szombat		7 17	15 53	10 35	18 53	
8. Vasárnap		7 19	15 53	11 15	20 04	
9. Hétfő		7 20	15 53	11 46	21 15	
10. Kedd		7 21	15 53	12 10	22 23	
11. Szerda		7 22	15 53	12 30	23 30	D 16 49
12. Csütörtök		7 22	15 53	12 47	—	
13. Péntek		7 23	15 53	13 04	0 34	
14. Szombat		7 24	15 53	13 20	1 38	
15. Vasárnap		7 25	15 53	13 38	2 43	
16. Hétfő		7 26	15 54	13 58	3 48	
17. Kedd		7 26	15 54	14 22	4 55	
18. Szerda		7 27	15 54	14 52	6 03	
19. Csütörtök		7 28	15 54	15 31	7 10	O 20 10
20. Péntek		7 28	15 55	16 19	8 13	
21. Szombat		7 29	15 55	17 19	9 08	
22. Vasárnap		7 29	15 56	18 28	9 54	
23. Hétfő		7 30	15 56	19 42	10 30	
24. Kedd		7 30	15 57	20 59	11 00	
25. Szerda		7 31	15 58	22 17	11 24	
26. Csütörtök		7 31	15 58	23 34	11 46	
27. Péntek		7 31	15 59	—	12 07	C 1 31
28. Szombat		7 32	16 00	0 52	12 27	
29. Vasárnap		7 32	16 01	2 11	12 50	
30. Hétfő		7 32	16 01	3 32	13 17	
31. Kedd		7 32	16 02	4 53	13 50	

A tél kezdete 22-én 2 óra 15 perckor (KözEi)

JANUÁR						
Télhő, avagy Boldogasszony hava						
A hó napja	A hét napja	A Nap kelte nyugta		A Hold kelte nyugta		Fázisa h m
1. Szerda		7 32	16 03	6 12	14 33	
2. Csütörtök		7 32	16 04	7 23	15 27	● 21 23
3. Péntek		7 32	16 05	8 22	16 31	
4. Szombat		7 32	16 06	9 08	17 41	
5. Vasárnap		7 32	16 07	9 43	18 54	
6. Hétfő		7 31	16 08	10 11	20 05	
7. Kedd		7 31	16 10	10 33	21 14	
8. Szerda		7 31	16 11	10 52	22 20	
9. Csütörtök		7 31	16 12	11 09	23 25	
10. Péntek		7 30	16 13	11 25	—	D 14 15
11. Szombat		7 30	16 14	11 42	0 29	
12. Vasárnap		7 29	16 16	12 01	1 33	
13. Hétfő		7 29	16 17	12 23	2 39	
14. Kedd		7 28	16 18	12 50	3 47	
15. Szerda		7 28	16 20	13 25	4 54	

ÁTMENŐ KÉPÜNKÖN
BOROS ZOLTÁN
AKVARELLJE

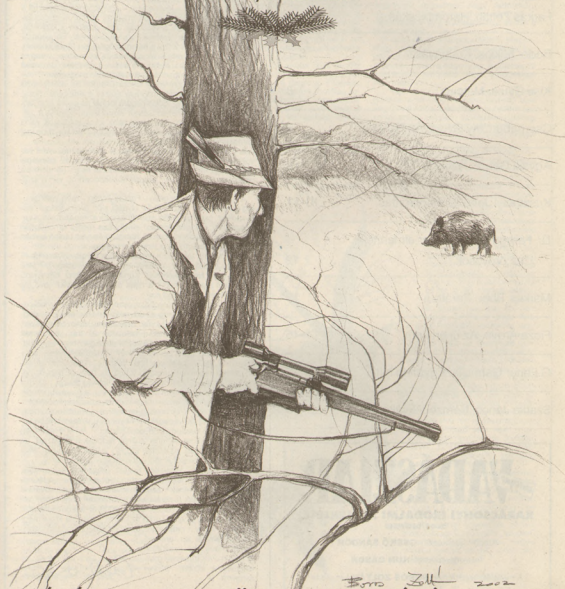

A ^{magyar} VADÁSZLAP

KARÁCSONYI IRODALMI MELLÉKLETE

2002/DECEMBER

Borro Zoltán 2002

BÉKÉS, BOLDOG ÜNNEPEKET KIVÁNUNK!

TARTALOM

I.díj:	
Szarka János: Légutak	3
II.díj:	
Varga Tamás: A „sorsdisznó”	4
III.díj:	
Farkas Zoltán: Hárombicskás...	5
Bodor Miklós: Koratavasz	6–7
Kiss Gyula: Március	8
Csernaburczky Gyula: Apróságok	9
Agyaki Gábor: Háború	10
Keszthelyi Jenő: Ünneprontás	10–11
Dr. Faragó István: Mikor elmennek az örövesök	12
Márkus Tibor: Barátom	13
Ficza Ármin: Az új értelem	14–15
G.Fehér Gabriella: Egyetlen hittel	15
Szarka János: Nemzedékváltó	16

A SZERKESZTŐ JEGYZETE

Tudom, nem brilliroztunk, amikor idén kiírtuk az irodalmi pályázatunkat, merthogy nem találtunk ki semmi olyan témát, vezérfonalat, amellyel befolyásunkat igyekeztünk volna erősíteni irodalmi ihletettségű pályázóink körében. Maradt a tavalyi, azaz a vadászat tanulságairól szóló központi téma, amelyet néhány szerző ezúttal is didaktikusan „szentírásnak” tekintett, s természetesen kaptunk olyan esszéket, amelyek átvitt értelemben közelítették meg a megjelölt témát.

De helytelen a „fejedelmi többes szám” emlegetése részéről, mert idén – kísérletként – egymagam vállaltam fel a pályázatok értékelését, a pályamunkák közötti rangsorolást. Az egyértelmű, hogy e vallomás után vállalom a kritikákat, úgy gondoltam – ne tekintsek nagyképűségnek – negyedszázados szerkesztői múlttal a hátam mögött, ezt fölválalhatom. Ez az én véleményem, a szívemhez és lelkemhez ... vagyis az ízlésemhez legközelebb álló írásokat díjaztam, de senkit nem állt szándékomban megbántani, netán megsérteni.

A pályázatra 20 szerző 27 alkotást küldött be, amely közül Szarka János: Légutak című írása tetszett a legjobban. Sokáig vívódtam az utóbbi időben egyre többet és egyre jobb, irodalmi értékeket fölmutató Szarka János miatt, ugyanis a másik beküldött írása a „Nemzedékváltó” című is lehetett volna díjazott... szokásunktól eltérően ez utóbbi ezért került be idei karácsonyi mellékletünkbe.

A második helyre Varga Tamás: A „sorsdisznó” című írást soroltam, talán elsősorban a mondánivaló, az igazságai miatt, hogy mi mindent jelent a vadászat és jó, ha időnként eszünkbe jut – idézem: „rajtunk is állandóan ott van a szálkereszt!”

A harmadik díjazott neve – Farkas Zoltán – még valószínűleg ismeretlen a VADÁSZLAP olvasói előtt, aki ráadásul nem is vadász, csupán „plátói szerelmese és szimpatizánsa a vadászatnak”. „Hárombicskás” című írása mégis kimondottan vadászias, van benne humor, hangulat és nem utolsó sorban az igazi barátságról tesz tanúbizonyságot.

Nem reklám, talán nem is kötelesség, mégis szívesen írom le, hogy irodalmi pályázatunk idei díjait a Frankonia-Trófea Kft., a gödi Nemeskéri-Kiss Kúria és a Vadász Könyvklub Egyesület ajánlotta fel, s a díjak átadására a VKE jövő évi közgyűlésén kerül majd sor.

Ha az idei pályázatokról összességében kellene nyilatkoznom, s ha nincs szükség az udvariaskodásra, akkor elmondhatom, hogy nem túlságosan erős anyag érkezett be szerkesztőségünkhöz, jóllehet a beküldött 27 írás közül csak mindössze kettő nem éri el a közölhetőség szintjét. Ha mindent összehasonlítom az utóbbi évek vadászkönyveinek színvonalával, illetőleg egy-egy kötet írásainak hullámvázásával, akkor az is a kegyetlen igazsághoz tartozik, hogy ez nagyon-nagyon jó arány ... s mint szerkesztő, illetőleg zsűrőr: szívből örülök annak, hogy ilyen tisztaságú van a pályázatunknak, a kimondottan dilettánsok megkímélnek a bosszankodástól.

Viszont, némi szomorúsággal kell megállapítanom, hogy sok neves, jó tollú vadászírónk nevét és pályázatát hiába kerestem az összegyűjtött dossziében ... nem ihlette meg őket a téma, lehet, rargon alulnak tartották a pályázást, de az sem lehetetlen, az utóbbi időben „kiírták” magukat, elfogyott a mondánivalójuk. Bár ezt nem szeretném elhinni.

Bízom benne, legalább Tisztelt Olvasóink észrevették, hogy az ezredforduló első esztendejét a magyar vadászatban az „etika évének”, az ideit a vadászati képzőművészet évének tekintettük, s ha kialakul a vadászati szervezetek között valamiféle egyetértés, akkor 2003-at a kommunikáció évének nevezzük el. Ez adta az ötletet – még ha kissé megkéské is – hogy a kiválasztott évekhez kössük irodalmi pályázataink témáját is... ami azt jelenti, máris lehet készülődni a jövő évi karácsonyi mellékletünkre, irodalmi pályázatunkra.

magyar VADÁSZLAP

KARÁCSONYI IRODALMI MELLÉKLETE
2002/DECEMBER

Kiadó-főszerkesztő: **CSEKŐ SÁNDOR**

Tervezőszerkesztő: **KUN GÁBOR**

A melléklet illusztrációit **BOROS ZOLTÁN** készítette

LÉGUTAK

R eggel, jól kiélezett elhatározással huzakodtam neki a napok óta felgyülemlett gondrengeteg irtásának. Ezzel ma végezni kell. Tart ameddig tart. Vadászni pedig ma este nem megyek.

Dél felé már ritkulnak a gondok és este ötkor nem értem, hogy miért is ne mehetnék a lassan rámfolyó alkony.

Lágyul a Nap. Öregszik a nyári délután. Tömpulnak az élek, szegletek. A hosszúra nyúlt árnyak hervadnak a hőségben.

Mint víz a benne úszó farönk súlyát, úgy emeli, könnyíti a nappal nyomasztó gondjait a lassan rámfolyó alkony.

Kopottzöld ruhámba bújva máris egy másik világban találok magamat. Ismerősnek tűnő arcokat látok magam körül, szólnak is hozzám, de én már csak az erdő neszeit hallom, mikor puskámat fogva elindulok.

A rekordokat hajszoló rádióadók egész nap hőmérsékleti csúcsokról beszéltek, de szerencsére a higanyszálat nem tudták úgy befolyásolni, mint a hallgatókat. Rekord nélkül is igen nagy a hőség még alkonyattájt is. A tikkasztó meleg a hegyen késve virágzó hársak friss, hűvös illatát is mézessé szalta.

Órára pillantok. Az időt szaporán döfködő, hegyes óramutatók engem is gyorsabb lépésekre ösztökélnek. Két, húsz literes kannával cipelem a vizet a szikkadó dagonyába. Szakad rólam a víz. Ingem úgy tapad testemhez, mint dagonyázó disznóhoz a sár.

A dagonya köré kukoricát és illatos, erjedő szilvát szórok, míg az eldöntött kannákból lomhán bugyogó víz lassan elárasztja a pépben hagyott disznónyomokat. Innen az alig tíz méterre égnek meredő karcsú tölgyfához lépek. Öt méter magasan van a legalsó ága. Odáig nehéz az út. Két hete minden este megmástrom, de a kéreg még mindig morzsálós.

Kubikosoktól tanult ősi szertartás szerint köpök a tenyerembe. Túlméreteztem. Szétfeszített tollú, szárnyait rebegtető kárókatona módjára szárítom én is terpesztett ujjú tenyereimet, majd átfogom a fa derekát. Mint lázas test, sűt át izzadságtól nedves ingem borogatásán a fatörzs forró kérge. Lassan, biztos fogásokkal haladok. Félúton kiszárad a tenyerem. Kapaszkodó fél kezemnek a kéreghez feszített arccal tartok ellen, miközben újrandedvesítem ily módon szabaddá vált egyik, majd másik tenyeremet. Velem szemben hangyák tartanak lefelé. Nem tudok kitérni. Remélem, valamelyik kéregrepedésben meg tudnak húzódni, míg átvonulok felettük. Nem kell a törzsön még egyet fogynom, jó ütemben érkezve elérem az alsó ágat. Innen már könnyű a kiszemelt ág villáig jutni, amibe báránypőrökkel tömött hátizsákomat begyömöszölve kényelmes fészket formázok. Beleülve lenézek. Az alattam ringó tölgyleveleken keményen koppannak az orromról, államról leszakadó verejtékcseppek. A szemöldökömön függő cseppek prizmaként bontják szivárványszínekre az alkonyi fényt. Mint tojásból lucskosan kelt fióka, lassan száradok fel, mert füledt levegőben pihog a máskor üde erdő.

Szárítkozni csendben is lehet, ezért azonnal érvénybe léptetem a csendrendeletet. A forró levegő, mint láva tölt ki minden rést és merevít mozdulatlaná, még itt fenn a koronaszintben is. A füledt csendben felbűg és a koronák zegzagos légifolyosóinak egyikén közeledik a repülőgép hősorát idéző formáival egy szarvasbogár. Nyugatnak tart. Mereven szétfeszített, fedeles szárnyai alatt pergő, hártás propellereivel porrá darálja az alkonyi napsugarakat. Az örölt sugarak izzó szemcsékként lebegnek tovább a forró levegőben.

Tekintetem radarja mindaddig követi, míg el nem tűnik a nyugvó Nap felé nyújtózó, árnyhegyű fák között. Belefeledkezve a látványba észre sem veszem, hogy az árnyas oldalakon gyorsan tenyésző és leomló sötétség először cserjeszintig tölti fel az erdőt, majd mint az özönvíz maga alá temeti a legmagasabb fák csúcsait.

Alant, a fák, bokrok alkotta szűk, mindig holdárnyékos, sötét kürtő fenekén, mint kút mélyén a víz, csillog a dagonya. Poshadt, iszapos vízében egy megtévedt csillag ragyog félszegen, mint méltatlan környezetbe keveredett fényes szellem. Oda inkább disznó illik, de hát az élet gyakran teremt különleges helyzeteket.

Könnyű talpak alatt szaporán zörög az avar. Nyest érkezik a dagonyát szegélyező, keményre taposott, fakóra száradt sávra. Messziről nyújtott nyakkal, óvatosan veszi fel az első szilvát és máris ugrik vissza a bokrok közé. Egy perc sem telik belé, máris jön a következő. Ezt a gyü-

mölcsöt felénk, az Alföldön patyóka szilvának nevezik, itt a Budai-hegység svábok lakta területén slukedli néven ismert. Nagyon ízlik neki, mert már a negyediket cseni el. Alighogy eltűnik, éles és rekedt torokhangú visítózás gabalyodik egymásba, jelezve hogy több nyestet is vonz a gyümölcs. A szóróra mindig elsőként érkező, karcsútestű him tér vissza újabb szilváért a csetepaté után. Úgy látszik még mindig éhes. Én viszont már sokallom. Nehogy megártson neki, no és hogy a disznóknak is maradjon, rávilágítok. A puskalámpa erősen lövellő fényét türkizkék ragyogással visszaverő szemeknek nagy fényűdvara egymásba mosódik, majd egy ugrással ki tépi magát a fény bűvöletéből és eltűnik a bokrok között.

A csillag is eltűnt a pocsolyából. Hiszem, hogy méltó társaságot talált magának. Fény nélkül már csak távcsövön át tud lefarkodni tekintetem a dagonyáig. A sötétségtől még tovább sűrűsödő füledt, forró levegő nem mozdul.

– Vajon hol kél a szél? – teszem fel magamnak a jól ismert kérdést és még bele sem gondolok a válaszbá, már hallom is a sustorgását. Hirtelen felszabaduló erővel kezdődik és gyorsan gyengülve áll el.

– De hiszen ez a szél egy disznó tüdejéből jött!

Az én tudóm is szaporábban kezd pümpálni a levegőt. Előttem a dagonya. A disznó kissé jobbra, a váltó szabta kényyszerirányból érkezett, de bármelyik irányból is érkezhetett volna, mert a szél nem mozdul, nem segít. A fújást követően egyetlen, csendet erősítő neszt sem hallok, de tudom,

hogy az enyémmel sokkal érzékenyebb dobhártyák feszülnek lent a sötétben. Kényelmetlen helyzetben kellett megmerevednem. Moccanásról szó sem lehet. Nadrágszijat sem használok már, mert nagyobb lélegzetvételkor nyiszorog. Puskám szíja is otthon maradt és az árván maradt szíjkenyelvek rongypólyába némultak. Szagot nem kap, zajt nem csapok, de érzem, hogy más, még finomabb érzékelési szinten kutatja környezete jelzéseit.

Hiszem, hogy az ellenséges gondolataimat is képes érzékelni, ezért ragadozó szándékot is próbálom a szelid szemlélődés szintjére szorítani. Az idő múlását csak tagjaim zibbadása jelzi. Végre egy megváltó apró ágroppanás és az óramutató járásával egyirányban elindul körbejárni a dagonyát. Koca nem lehet, mert a malacok már rég a szilvamagot roppogtatnák. Süldő sem lehet, mert ennyi levegő nem fér egy süldőbe. Tehát... Ez a ki nem mondott következtetés megelémlíti zibbadó tagjaim vérkeringését.

Úgy halad, mint az óra kismutatója. Egy félkörívet talán fél óra alatt tett meg. Nem látom, nem hallom amikor alám ér, de felcsap hozzám a meleg disznószag. Egy térben vagyunk és mégis csak sejtéseink vannak egymásról. Semmi bizonyosság. Csak sejtés. Mindketten a fák éltető leheletét, vagyis ugyanazt a levegőt szívjuk, várakozásteli mozdulatlanságban.

(Folytatás a 4. oldalon)

(Folytatás a 3. oldalról)

Férfi-nő kapcsolat, testet-lelket meggyöt-
rő éjszakai tusái után feszül így hálósobák
csendje. Mindketten alvásba menekülnék
már, de nem megy, mert látóidegeinket ki-
véve, az összes idegszálunkkal néma
csöndben figyelünk a másokra. Hazudva az
alvást, nem mozdulok. De az álom nem jön.
Mindennem zsibad. Mozdulni nem merek,
mert akkor kiderül a színlelés. Tudom, hogy
a mellettem fekvő is ugyanúgy szenved. Söt-
tétben fekszünk. Visszafojtott sóhajok for-
májában, békítő követként, ugyanaz a levegő
jár belénk, de a sötétség támogatta dac
erősebb. A szem! A szem tudna segíteni,
csak egy kis fény kéne. Hiába nézek meg-
báno tekintettel a sötétségbe. Nappal ez
elég lenne, de most csak önámítás. Szólni
meg nehéz. De hát sötétben éppen ezért
kell a szó, hogy pótolja a fényt. Csak az el-
ső hang nehéz ..... ekkor mintha feszített
idegszálaim valamelyikének ütközött volna,
úgy zeng el fülem mellett egy éji bogár.

- Vajon hol lehet az óvatoskodó kan?

Szinte látom, hogy mozdulatlanul állva, tá-
guló orlyukakkal turkál a levegőben rejtő-
kódó szagok után. Képzéseimnél a valósá-
g most is szebbnek bizonyult, mert erős
dörzsölés hangja jelzi, hogy majdnem egy
teljes kört leírva megérkezett a dagonya bal
oldalához. A felszabadult vakarózás jelzi,
hogy gyanakodása némileg csökkent. Re-

ménykedem, hogy ezek után talán kime-
részkedik a dagonyára. De nem! A karéjos-
ra kerekített fülek – paff...., paff...., paf-paf-
paf-paf – gyorsuló ütemű csattogása jelzi,
hogy fejét rázva egyre hevesebben hesse-
geti el magától a kimerészkedésnek még a
gondolatát is. Ehelyett, észrevételeinek
összegzéseként, mintegy visszafelé az idő-
ben, most már szembe a köröző óramuta-
tókkal, elindul kiindulási helyére. Ketyegés
helyett egy-egy láb alatt levő surja lombjá-
nak csapódása, vagy egy pattanó száraz ág
jelzi az idő múlását. A visszafelé út is el fog
tartani egy órahosszáig. Egyet-egyét
szusszantva halad köríves pályáján. A vé-
gén még forgószéllé változik és felszáll.

- A szaga már itt is van!

Ilyen higitásban az érő dió szétmálló,
zöld burkának illatát idézi. Talán ezzel azt
üzeni, hogy ő kemény dió lesz. A dió helyett
sajnos a csönd török meg, mert egyszerre
csak úgy érzem, mintha oda-vissza meg-
csuszlott volna a lenti világ.

- Nem! Ez képtelenség, hogy a Föld rán-
dult ide-oda! De az lehet, hogy én szédül-
tem meg! Ezen az aggályon is gyorsan túl-
teszem magamat, mert felettem suhogni
kezdnek a levelek, jelezve, hogy szél ke-
redett. Így már minden rendben is lenne,
ha nincs ez a lökésszerű rándulás. Most jön
segítségemre az a felismerés, amit felfelé
mászáskor tettem. A sudár tölgy négy-öt
centiméter vastag oldalágai is olyan rideg

merevséggel állnak ki a törzsből, mintha
vasból lennének. Hajlíthatatlan merevségük
miatt a lombvitorlába kapaszkodó szél löké-
seit csillapítatlanul adják át a törzsnek. Jó
hogy tudom. Majd jobban vigyázok. Erre
szükség is lesz, mert a forróságszülte vihar
már tombol. Az ágak lengéscsillapítása nél-
kül igen rángatós a tölgy. Úgy lengedezek a
koronában, mint karácsonyfán vízkeresztkor
az üres szaloncukor papírok. Már villámlík
is. A villámhárítóként égnek meredő puska-
csöveim nézek és gyorsan tokjába rejtem,
majd átkarolom a viharral vívott harcban
hajladozó karcsú törzset.

A száraz vihar fenéig felkavarja az er-
dőt. A fák taréjcsúcsai csapódnak, a bokrok
lombja tajtékzik, még az avar is kavargog.
Árbohoz kötött matrózként figyelem a há-
borgó erdőt. Az egymásba érő villámok
több kilométeres izzó, gubancos wolfram
szálként folyamatosan megvilágítják az er-
dőt. Visszfényük egy-egy pillanatra fellob-
bantja a dagonya vizét is. Olyan energiák
kereszttüzebe kerültem, amelyben még a
víz lángolása sem elképzelhetetlen.

A viharhullámokon száguldó tölgyfa kar-
jainak szorításában, barlanglakó vadászó-
seim félelme nélkül ugyan, de jelentéktelen
senkinek érzem magam, miközben a Föld
mélyeket lélegezve, rettentő légerővel kifúj-
ja hörgőiből, vagyis az erdőkből az ember-
szennyezte, fullasztó levegőt.

Szarka János

A „SORSDISZNÓ”

A disznó jöttét már messziről meg le-
hetett hallani. Nem sietős, de hatá-
rozott léptekkel haladt a patak med-
rében a füledt júniusi estén. Még vi-
lágos volt, a Nap vörös sapkája még nem
csúszott le a nyugati égbolt polca alá.

A disznó annyira öntudatosan jött, mintha
csakis ő, egyedül „Ő” lett volna kint a terüle-
ten. Lépéseinek ütemes csobbanása azt
mutatta, tudja, hova megy, tudja, hogy még
nincs elkésve, de lemaradni sem szeretne
semmiről. Az elemi óvatosságról is elfele-
kezett talán, vagy talán megbolondult?

Nem! Amint elhagyta a patakmedret, s
mielőtt kilépett volna a sárga búzatábla szé-
lére, a partmenti csalánosból óvatosan ki-
kémlelt, várt egy Miatyánknyi időt, majd a
megszokott céltudatossággal
váltott be a búzába.

Sötét teste jó tenyérnyire
kiemelkedett az alacsony
szálak közül. A céltávcső
szálkeresztje tökélete-
sen ült vállapján. A
disznó megállt; néztem
a távcsővön keresztül,
s arra gondoltam: talán
énrám is így leselkedik a
Halál. Talán épp most is,
amikor olyan magabiztosan
ülök itt ezen a magaslesen, s
nem érzékelem, hogy a nagy
Kaszás már rám tette irányzé-
kát.

Ugyanolyan a helyzetem,
mint előttem ennek az öreg
kannak.

Igen. Vagyunk, megyünk,
cselekszünk, dolgozunk, örü-
lünk, bánkódunk, egyszóval
élünk, s ez nem más, mint gyar-
ló létezés, hisz nem tudhatjuk,
mikor jön el értünk is a utolsó
perc. Sokszor adtunk okot erre -
kísértettük a sorsunkat - jhős-

ködtünk, máskor bátorságunkkal kérked-
tünk. Volt olyan eset is, mikor a Végzet lőtt
csúful mellé – szerencsénkre –, mikor célba
vette oldalunkat.

Emlékszem egy esetre, mikor Eger belvá-
rosában járva egy, a tetőről megiramodó
cserép vállamat súrolva zuhant a járda aszf-
altjára, s tört darabokra. Nem sokon múlt!
Elég lett volna csak pár centiméterrel ar-
rébb járnom, s a Hallali, a győztes gyilkos
köszöntése a „teríték” felett felzúghatott vol-
na búcsúztatásomra. Am másként történt,
minthogy nem keltem át a Léthé folyón sem
gyerekkoromban, mikor a háztetőről én ma-
gam estem le. S voltak más esetek is, mikor
a Megváltó nyila célt tévesztve meghagyta
gyarló életem. Lepereg előttem életem,

gyerekkorom másik epizódja, mikor is ho-
mokozó gödörbe ugrottam, nagy nekifutás-
sal, hogy a szélétől minél távolabb érjek ta-
lajt. Az ugrást követően derült csak ki, hogy
a gödör mésztöltő gödör, a homokot az oltott
mész takarására terítették szét a tetején.
Szerencsém volt, a mész már kihült, s a gö-
dör sem volt mély. Látom magam, amint fe-
hér lábszárimat vakargatva rohanok a leg-
közelebbi artézi kúthoz, hogy minél előbb
megszabaduljak viszkető harisnyámtól.

Igen. Számtalanszor futottam a Végzet pus-
kája elé, s eddig megúsztam, célt tévesztett
lövésai, horzslövésai nem tettek kárt bennem.

Meddig lesz ez így, nem tudom. Egyszer
terítékre kerülök én is, tudom, mint ez a vi-
gyázatlan nagy
kan.

De hová lett?

Míg én a cél-
távcső hideg
üvegén át a
múltba mereng-
tem, addig ökel-
me zajtalanul elment,
tovatúnt. Távolodó,
locs-pocsos lépteit
egyre halkabban köz-
vetíti felém a nyári éj.

Mi történt velem,
magam sem értem?
Varázslat kábitott el,
vagy a nimfák fontak
hályogot célzó szem-
memre, esetleg maga

Thanatosz, Nux fia hibázott
általam? Ki tudja.

Mindenesetre a lövés elma-
radt, a kúrtszó benragadt sárga
tokjában, s egy élet megmenekült.

Igy van ez jól! Nem kell minden áron
lőni, ölni.

Mementó: rajtunk is állandóan ott van a
szálkereszt!

Varga Tamás

HÁROMBICKÁS...

Ezt az elnevezést az egyik magaslesnek adták a vadászok, akik értesülve barátom „höstettéről”, az addig névtelen faépítménynek ezt a mindenképpen megtisztelő, de egy kis kuncogó, kárörvendéssel átszótt szóösszetételt találták egyedül alkalmasnak, hogy hűen és azonnal fémjelezze az alatta megesett történetet...

Az új leseket, míg valami jellemző vagy éppen mosolygós emlékeket ébresztő elnevezéssel nem illetik, a vadászok csak úgy emlegetik: az „új les”.

A lesépítés külön szertartás, amely általában jóhangulatú baráti összejövetel is egyben, amelyből nem hiányozhat az evés, ivás, anekdotázás és régi vagy friss történetek felemlegetése sem, de egyben komoly mérnöki munka is. Ennek során kiválasztva a megfelelő helyet és az arra alkalmas anyagokat, egy masszív, biztonságos lest építenek, ahonnan jól áttekinthető a környék, jó lövés helyzetet biztosít és eléggé biztonságos egy-két vállalkozó szellemű embernek egy hosszú és nem mindig eredményes várakozás a lövésre vagy csak egyszerű szemlélődésre...

Nem lévén vadász, de mint a természet és a benne élő mindennemű és rangú élőlény csodálója (platói szerelmese és szimpatizánsa a vadászatnak), ha tehetem, kimegyek barátommal egy-egy leskelődésre és vadászatra... Ez eddig jórészt abból állt, hogy a magasles padján ücsörögve hallgattam ökelme egyenletes és egészséges szuszogását, amint a természet lágy ölén pihente ki a napi hajtás fáradalmait...

Vadászkalappal díszített fejét a durva kéreggel borított korlátra hajtván, karján a távcsöves puskával, időnként fel-felhorkanva szundikált (ahogy az éber, és szemfüles vadászhoz illik), ki a határban rejtő vad mozgását kutatja...

Nem is baj ez, mert bár a horgászattal s a halakkal kapcsolatban nincsenek ebbéli erkölcsi aggályaim vagy gatlásaim, a vadat ellenben sajnálom, mi több, így lassan az ötvenhez közelítve, nem tudom elképzelni, hogy bármire ráljöjek, ezért inkább csak nézni, lesni szeretem őket, de elpusztítani nem.

Nem mondom, a tepsiben már másként nézek a gyárilag pompázatos tollakban parádézó fácánkakasra vagy a kékesen ezüstöző vadkacsára és az ellenállhatatlan, de életében oly kecses nyúlra, mégsem mint élelem jutnak eszembe először. Sokkal inkább még életükben megcsodálható vad és szabad élőlényekként szeretem őket, akik ugyanúgy a világ részei mint mi, emberek.

A vadászat-halászat még ma is ősi és atavisztikus beidegződése az egyre korcsouló ösztönökkel bíró embernek, aki már nem a fizikai erejével és kitartó ravaszágával ejti el a vadat, a halat, hanem technikai tudásának legjavát állítva csatasorba, e védtelen élőlényeknek egyre kevesebb esélyt adva pusztítja őket, sokszor értelmetlenül.

Villámgyors löszerekkel, sötétben látó távcsövekkel, puskára szerelt lámpával támogatja meg a használat hiányában meggyöngyült érzék szerveit, eltéphetetlen zsinórokkal és lézerekkel hegyezett horgaival üldözi a víz alatti hálnépséget, halradarokkal fűrészelve a mélységet.

Szerencsére, mi a barátommal, eddigi közös „vadászataink” alkalmából vajmi kevés kárt tetünk a vadállományban, s bár

többször kivitt magaslesre disznót lőni, eleddig a határ távcsövezésén és jóleső szundikálásán kívül nemigen történt említésre méltó esemény.

Talán október vége felé invitált legutóbb kebelbéli cimborám, mennék már ki egy tartalmas disznóvadászatra, lett légyen annyi disznó az ártéren, hogy csak válogatni kell a jelentkezők közül, akik rendszeresen megjelennek az új les alatt és környékén...

Mondá, úgy váltanak ki a kukoricára, mintha hajnalban a gyári blokkolórához kellene járulniuk libasorban, s még az oldalukat is odafordítják a fegyveres ember felé, hadd válogasson közülük kedvére..., meg is állnak egy hosszabb pillanatra.

Már épp azon voltam, hogy megkérdem, melyik oldalukra van festve fehér mésszel a céltábla és hogy jó lesz-e, ha én mázsalom le a résztvevőket a lövés előtt, (márhogy melyiket érdemes „lőni”), mikor felajzott barátom már indulóban még odavetette:

– Negyedégykor itt löszök, tőgyél meleg ruhát, mög pokrócot...!

Olyan magabiztosan ment, felszegett büszke fejjel, mintha már túl volnánk az egészen, s könyékig véresen örvendeznénk a kizsigerelt disznó mellett, elmerengve a vadászat égbéli gyönyörűségeiről.

Sajnos, egy családi dolog jött közbe, ezért még időben rátelefonáltam vadászlázban égő cimborámra, hogy – tekintettel a feltornyosult problémákra – jelen esetben nélkülöznie kell úri társaságomat, de a beígért zöld katonai pokrócot a kapu tetejére kiteszem.

Vigyé ki a feneké alá, nehogy az én lelke men száradjon a veséinek lefagyása, s hogy a hosszadalmas és minden bizonnyal hiábavaló fagyoskodásban elkerülhesse a reszketést (amely nem tévesztendő össze a „vadászlázzal”), a későbbben jelentkező fájdalmas prosztatagondokról már nem is beszélve...

Nem vettem volna a lelkekre...

Másnap már el is feledkeztem az egésztől, éppen valami cikket írtam, mikor csöngettek.

Leslattyogtam az emeletről és kinyitottam a kulcsra zárt kiskaput, amelynek nyílását jórészt eltorlaszolta vigyorgó barátom állott,

és a győztes hadvezérek azon leereszkedő mozdulatával nyújtotta felém kezét, amellyel a leigázott nép bukott (épp ezért térdeplő) fővezérét szokás köszönteni, éppen csak félvállról, mintegy érintőlegesen... két ujjal...

Beinvitáltam.

Úgy ment előttem, mint a híres, de kissé túlsúlyos primadonnák, akik még bírják ugyan a közönség imádatát, de mozgásuk már nem az a légies, föld felett suhanás, mellyel reménytelenségbe taszított férfirajongóik szívét törték össze hajdanán, sokkal inkább a világot jelentő deszkákon megfáradt befutott művészek papucsos vánszorgása.

Igen, papucsos, mert erről a barátomról tudni kell, hogy kedvelt lábra való alkalmatlansága mindenekelőtt a papucs (amely széttagosult, alakatlan formájában csak slattyogó, az emberi lépegetéshez csak metódusában hasonló mozgássort eredményez), s igazán csak akkor van tél, ha a megcsúszott lábbelít barátom cipőre, gumicsizmára cseréli le, s akkor már mindenképpen kitavasodik napokon belül, ha ismét ebben „pompázik”...

Mondom, vonulunk befelé, s amint elé teszem a szokásos kávé (amelyet sebtiben beizesítek igényei szerint a konyhában), úgy bukik ki belőle, mintha szentenciát mondana:

– Két disznót lőttem..., sajnálhatod, hogy nem gyűttél ki. A bicscsa mög elveszött...

Hosszan, gyönyörűséggel fújja ki a füstöt, amelyet közben meggyújtott cigarettájából szipákol, de olyan vidáman és gondtalanul kortyol a feketéből, mintha nem is az ímént nyilatkozottat volna ki egy tragédiát...

– Milyen bicscsa? Tán az új? – kérdem riadtan, mert nem sokkal előtte ajándékoztam neki egy helyre kis vadászkést; igaz, az nem bicscsa... – vagy a zöd nyelű?

– Az! Hármát lőttem, oszt két malac lőtt... Kizsigeröltem őket, aztán hazagyűttem a terrepjáróer, mer’ személykocsival nem tudtam bemönni. Visszamögyök, hát séhun a bicscsa... Kerestem, de mán sötét vót...

– Na – gondolom magamban –, hát nagy kár azért a jó kis bicscsért, kellemes, jó fogású, használható pengéjű alkotmány volt, szép bőr tokban..., de szerencse a szerencsétlenségben, hogy nem a másik...

– A tok is elveszött?

– Nem! Az benne vót a vadászmellény zsebibe, csak a bicscsa... Ki kéne mönni, hátha ketten mögtaláljuk. Ráérsz?

– Hát éppen ráérok, bár nem tudom, a gyөрököknek van-e kúcsa, majd kiakasztok égyget..., oszt möhetünk...

Kiautóztunk hát a gát tetején és a töltésen belül hagytuk a kocsit, mert a jócskán felázott, s az erdészet gépei által összevágott földúton istenkísértés lett volna megpróbálni a bemenetelt. Szép halkan beszélgetve besétáltunk addig a nyílt részig, ahol a kukoricásban gondos kezek hagyás sorokat készítettek a vadnak, élelmet és csalogatató búvóhelyet hagyva, amely egyben a veszte is, de ezt hagyjuk...

Már a les felé menetelve rábukantunk a második zsigereles helyére. Jól látszottak barátom nyomai, ahogy letöpögt a szárra vágott kukoricát és a vérnyomok kis körben.

A másik hely, a les irányában vagy tíz, tizenöt méterre volt, hasonló adottságokkal, tigrás nyomai, vér, miegyéb.

(Folytatás a 6. oldalon)

Elmúlt az idő! Megnőtt a fiam, és már akkor is egyedül jövök, ha tulajdonképpen mindketten ráérhetnének együtt felballagni ide, mint a múlt és egymásba érő jövő, de nem tesszük. Emlékszem, magam is valahogy így voltam ezzel, amikor a magam életének elrontásával voltam elfoglalva... Eleinte még el-elhívtam, de amikor láttam, hogy elhárítja a közös programokat, abba hagytam! Nekem még volt időm jóvátenni fiatalkori értelmetlenkedéseimet a magam apjával kapcsolatban, és remélem van még annyi időm, hogy neki is lesz módja rá. Már nem is nekem fontos, hanem – úgy érzem – neki, mert így az életkora-estéjén jobb visszatekinteni a múltra úgy, hogy több a derűs, értéket felmutató emlék, mint a rút, felejtetivel! Mert az egyedülállót órái, hamar a magány rémóráivá válhatnak, ha sok a lelket nyomasztó, „miért is történt így!” – emlék!

Közben készen lettem, és még a keresztén lévő korpuszt is átkentem ezüst színű kályhafestékkel. Már az ecseteket mostam el a higitóval töltött edénykében, mikor gyerekhangokat hozott felém a szellő. Egy pillanatra azt hittem visszapörgött az idő, és a fiam jött utánam tizenkét évesen...

Két kislány alakja bontakozott ki az ösvény takaró szélétől tépett tölgyesből. Kigombolt kabátjuk alól zöld nyakkendő ing jelezte, hogy cserkészek. Meglepetten torpantak meg, amikor megláttak, aztán közelebb bártorkodtak.

– A bácsi megcsinálta?! – szólalt meg csodálódottan az egyik, a megjavított korlátra nézve. Akkor láttam, hogy egyiküknél gömbfa, másikuknál fűrés, kalapács van, és zsebükben szögek zörögnek. Jobban megnévezte őket derengtet, hogy a falubeli templomban már láttam őket vasárnap a misén.

– Megcsináltam, mert nem tudtam hogy ti is tervezitek, de nem jöttetek hiába, mert itt az ösvény végén keskeny az út, és mindkét oldala meredek. El kéne ott egy kapaszkodó! – feleltem.

Felderült az arcuk.

– Igaz is, már József atya is mondta a múltkor! Mondta a bátrabbik.

Nem ragozom a dolgot. Megcsináltuk együtt a korlátot az általuk hozott anyagból!

Ezalatt egyikük „Gábor fiam”, másikuk „édes fiam Józsi” lett, míg én a személytelen „Vadász bácsi” keresztnévvel ellátott ismerősé váltam! Közben leplezetlen érdeklődéssel sandígtattak a puskámra. Aztán amikor készen voltunk, feltették a bogyúkat nyomó kérdést:

– És most vadászni megy Miklós bácsi? – kérdezte a Gábor nevű csemete

– Még nem, mert a szalonka csak este felé húz! – feleltem.

– Előbb feltöltöm a szót, meg húzok le friss szénát az etetőbe a padlásról.

– Mi nem mehetünk?! – kérdezte „Józsi fiam”, aki visszafogottabb volt az elején, de lassan felengedett.

– Mikorra várnak haza benneteket? Elenegdnének egy idegennel?

Néztem a gyerekek arcát, amint gyözködtek. Valahonnan a múlt kódéból, mintegy kívülről láttam magam, amint egyszerre próbáltam befolyásolni vadászatra induló szomszédunkat, meg saját „rabtartó” szüleimet, hogy elengedjenek az illem kedvéért vonakodó szomszéd bácsival fácskázni valamikor nagyon-nagyon régen...

A kunyerálásnak az lett a következménye, hogy hátizsákomból előkerült a többször elátkozott mobiltelefon, és felhívtam a szülőket. Kiderült, hogy látásból ismernek, de nehogy a gyerekek terhemre legyenek... A beszélgetés bonyolultan történt, a két gyerek felváltva csavarta ki kezemből a készüléket, és bizonykodott, hogy:

1. Nem esik bajuk.
2. Nem lesznek nekem útban!
3. Nem halnak éhen!
4. Nem fagnak meg!
5. ...De igenis fognak tanulni! És kijavítják azt a kettést földrajzból ...
6. Egyáltalán: Hoznak fel tüzelőt.
7. Nem lesznek szemtelenekek többet a szomszéd névvel.
8. A csillagos eget is ... Igen oda az udvarra fogják lehozni!

Meggyőztek még engem is, hogy jók lesznek. Amikor kell, csendben lesznek, és mindent ami csak szóba került, cserkész-becsületűre, esküvel megígérték. Elindultunk.

Ígéreteiket nagyjából úgy tartották be, amint elképzeltem. Egyikük bezuhant az etető padlásáról a rácsozat közé. A térdéről lejtött a bőr a nadrágon keresztül is, de ebcsont beforr... Másikuk rávert a körmére a baltával, amikor a sötét törte össze! Aztán beléptek egy tócsába, és a felfreccsenő sár az én nadrágomon kötött ki. Voltak pillanatok, amikor megbántam, hogy magammal hoztam őket! Aztán lassan megcsillapultak, és szép csendben jöttek a nyomomban. Az utat szép tisztára söpörték a bőjtői szelek, így amikor odafigyeltek, szép csendesen sikerült a járásuk. Nagy adag jóindulattal cserkészesnek is beillett vonulásunk.

Egy helyütt balról halk neszezésre lettem figyelmes előttem! Megálltam, és ujjamat számra illesztve csendet parancsoltam. Puskám is előkerült, és gyorsan

megtöltöttem, aztán amilyen csendben sikerült össze is csuktam!

– Hátha kóbor eb jön!

A gyerekek tágranyitott szemmel figyelték a kocát, amint egészen apró csikok malacokkal kilépett az útra. Kanyarodott az út ahol kijöttek, és minket csak akkor vett észre, amikor csemetéinek nagyobb része már átért a túlóldalra! Első lábával riasztva dobantott, korgó riasztó hangot adott, és sörteit felborzolta szembe fordult velünk, fülét nyakára lapította de harciassága csak addig tartott, amíg az utolsó malac is átbukfencezett a túlóldali fiatalosba! Akkor maga is utánuk zúdult, utána még átdobta magát egy tavalyi emse, és menekülésük zaja azt mutatta, hogy a Középg-hegy felé terelte magzatait.

A fiúk előbb megijedtek, aztán amint a zordon híru család távolodott, bátorságuk átcsapott nagytömondássá. Végül egymásra licitáltak, és persze mindegyik a másikat látta csak rémültnek! Meg: engem! Persze hogy némileg féltettem őket! Malacos kocánál végül is sok minden lehetséges! És ha valamelyiküket megtapossa, harapja az aggodó anya, akkor a két kiskamasz anyja esetleg engem belez ki!

Kiürítettem a puskát és szaporítottam a lépést kissé.

Végül eljutottunk a szalonkák húzásának remélt helyéhez, és amíg a kölykök a hátizsákomban talált maradék kecszet csócsálták, addig elkészítettem jó kilóvést ígérő leshelyemet. Lassan elfogyott a fény, és mikor az utolsó rigó is abbahagyta motoszkálását, távolabb szarvascsapat vonulása törte meg a csendet. Lassan elhalt ez a nesz is.

Az első hosszúcserő csendben érkezett! Nem is vettem észre időben, úgyhogy csak izgalomban kaptam vállhoz a puskát, de ki se biztosítottam, mert tudtam, hogy messze van! Aztán hárman jöttek, és ezek mérgesen szidták egymást ékes szalonka nyelven! A másodikkra löttem rá, de a harmadik billent meg, hogy aztán összekapja szárnyait, és finom zörrenéssel esett a fák közé. Szerencsére még mozgott keveset, és így az egyik gyerekek megtalálta. Fennakadt egy suháng ágán. Kezükbe adtam a szalonkát. Maradtunk még egy darabig, és láttunk egy cvikket is, de távol volt nagyon. Láttam a gyerekeken, hogy fáradtak. Magam is úgy éreztem, hogy bár szép volt

ez a nap, azért hosszú is volt... Lámpámat fel-felkattintva terelgettem a két kislányt a falu, otthonuk felé. A gyerekek teli voltak kérdéssel és halkán, próbáltam felelni nekik. Le voltam maradva, mert mikor egyik válasszal végeztem, már a harmadikat zúdították rám. Közben ránk borult és teljessé lett az este. Botladoztunk a köves erdei úton a falu felé.

Még láttunk egy baglyot, akit a kíváncsiság csalt a lámpa felé, aztán elértünk a faluvégén az első lámpához. Innen már jó szívvel eresztettem szárnyra a két lurkót.

Már törölgettem a vacsora után az edényt házikómban, amikor megszólalt a telefon.

A gyerekek szülei hívtak fel, hogy megköszönjék a gyerekekkel való törődést.

Mikor bontottam a beszélgetést, elmerengtem azon, hogy vajon elkezdődött-e a gyerekekben is valami új, mint valamikor régen bennem, egy ehhez hasonló nap után, fácskázásból hazaérve. Valami új, amit úgy hívnak, hogy vadászélet!

Bodor Miklós

MÁRCIUS

Nagyot pattan egy száraz gally az öreg tölgyesben, melynek fáit meztelen, szerecsen óriásokként meredeznek a csillagos égbolt sötétje felé.

Felriadok.

Fekete, sejtelmes árnyak neszeznek a zizegő avarban, fujtatás, futó léptek halk zaja veri fel a még békésen szendergő erdő bősönös csendjét.

Hajnalodik.

Álmosságom, mint fűszálról lehulló harmatcsepp a kiszáradt földön, úgy tűnik semmivé. Nyomtalanul enyészik el, helyét frissülő éberségemnek adva át.

Itt vannak! Ha megkésve is, de megérkeztek végre.

Ómiattuk vagyok itt, keltem oly korán. És lám, nem hiába. Látni ugyan nem látom őket, de anélkül is tisztában vagyok kilétükkel – vaddisznók tartanak vackolóhelyükre a makkoson keresztül. Az éjszaka fekete leple emberi szemnek áthatolhatatlan falat emelt közénk – annak oltalma rejti el őket. A Mélyvölgyi erdő szemközti, meredek oldalából egyre többször hallom lassú közeledésük szívdobogató zaját. Nem sietnek, de nekem sem sürgős. Már oldódni kezdett ugyan a keleti égbolt sötét takarója, de kevés még a fény, lőni úgysem tudnék. Csendben várok hát, magamba gyűjtve a természet ébredésének fokozódó kisugárzását.

Szeretem a hajnalt.

Minden pirkadat egy újjászületés, egy végtelen, nap mint nap ismétlődő Teremtés.

A növekvő világosságban újra formázódik a sötétség torzói. Lassan visszakapják pompás alakjukat a fák, ismét kőkénybokor lesz a figyelő őzbakból, görönggyé változik vissza az éjszaka mozdulatlanul lapuló tapsifűles, az egerésző ravaszdi – valóság lesz a képzelet alkotta éji világból. De ez a valóság mégis kedvesebb a szívemnek bármely színes mesénél. Azért, mert igaz. Mert ugyanúgy itt vannak benne az éjszakának fantáziám alkotta szereplői – harmatos fűtől átázott bundáját a kocsiúton szárítgatja a kopott szőrű róka, a Kocka erdő alatti lucernán fejt idegesen fel-fel kapja a legelésző fiatal őzbak, s a mély barázda simuló védelmében a gyenge napfényben melegedik az öreg nyúl mama. És itt vannak még a hangoskodók is – a madarak népes gyülekezete. Csettegve riaszt a sárga csőrű fekete rigó, kű-kű – kiabál a kékhátú csuszka. Sármanyok érces hangja, rigók dallamos éneke, fácánkakas kakatolása köszönti a világosságot. Csak a fülemüle hiányzik még. Az erdők mesterdalnoka, minden énekesek legnemesebbike. Ő még nem érkezett meg, s jöttével lesz csak teljes az erdők zibongása.

Halkan sűrűdik az erdő, óvatos léptek zaját hozza felém a hűvös hajnali szellő. A keskeny szántó szélében terebélyesedő galagonyabokor mögül hallatszik, mely fehér virágú, tüskés ágaival integet felém.

– Itt vannak alattam. Nekem is jött az egyik! – súgja méltatlankodva.

Lassan nyúlok a sarokba támasztott fegyveremért, s hangtalanul emelem át a ma-

gasles mellvédjén. A galagonyabokor szélét célzom meg vele. Éppen időben. Az ágak kusza szövénnyéből mogorva fekete fej tolaszik a céltávcső halványkék látómezejébe.

A szemben kelő Nap már ott türelmetlenkedik a Garáb hegy mögött, de aranyló korongját rejteni kénytelen – nem jött el még ideje. Pedig bizonyára szívesen fűrná égető sugarait szemembe, boldogan vakítana el tűznyilaival, csak hogy eltántoritson, hogy megsemmisítsen. De várnia kell. Még én vagyok a nyeregben.

A szátkereszt aprókat remegve metszi négy részre a disznó hatalmas fejét. Mindketten mozdulatlanul várunk. Ő a segítő szélre, én arra, hogy előrébb lépjen. A testét takaró vékonyka ágak sűrűjében látom teljes alakját, de átlőni azokon mégsem akarok. Nyakát meg éppenséggel teljesen takarja a magas fű. Halántéka még húsz lépésről is kicsi célt mutat, azt főképp nem merem megkockáztatni. Régebben bezzeg nem haboztam volna. De akkor még biztosabb kezű, és húsz évvel fiatalabb szemű voltam.

Figyelem a vad apró, nedves szemét, vibráló orrát, pattanásig feszülő, izmos alakját. Tudom hogy lát, de nem ismer fel. Ha mozdulnék, menten visszaugrana. Kissé kicsavart helyzetemben nem sokáig bírom már a mozdulatlanságot. Puskám agya és a les durva deszkája közé feszülő csuklóm zsidbadni kezd, támasztó lábam meg-meg csúszik, fegyverem csöve láthatóan megbillen olykor. Még egy perc, és mozdulnom kell!

És ekkor tarkómon megérezem a forduló szél simogató ujjainak áruló érintését.

A hatalmas fej szempillantás alatt tűnik el. Egy fújás, egy roppanás, majd menekülő, futó léptek egyre távolodó zaja – a hajnali előadás első felvonásának vége.

Leeresztem a fegyvert.

A disznók elmentek.

De nem bánom egy cseppet sem.

E csodás hajnal kárpótol az elszalasztott lehetőségért. De valójában elszalasztottam-e valamit?

– Hiszen itt voltam, amikor a kelő Nap gyenge sugarai még csak oldani kezdték a

csillagmintás égbolt sötétjét. Itt voltam már akkor is, amikor a fekete rigó csettegésére ébredezni kezdtek az erdő madarai, s a hajnali derengésben találkoztam azzal, aki vendégül látott – az Erdővel.

Nem, azt hiszem nem szalasztottam el semmit. Mindent megkaptam már Tőle, amit csak adhatott.

Megajándékozott az anyját bukdácsolva követő egyetlen kis szarvasborjú látványával, a párás hajnali tisztáson viaskodó szarvasbikák pompás küzdelmével. Elém vezetett a pár napos kis malacait terelgető kocát, s a régóta keresett remetekant is. S bár érdemtelenül, ám mégis megjutalmazott megannyi szép vadászsikerrel is. Az Erdő elémtárta legrejtettebb titkait is – a születés ünnepélyes, és az elmúlás szívszorító pillanatait.

Úgy érzem nem szalasztottam el semmit. Csak elmulasztottam.

Mennyi, de mennyi alkonyat és hajnal pergett le anélkül, hogy találkoztunk volna. Hogy érezhettem volna csodálatos, nyugalmat és békességet árasztó kisugárzását, együtt örülhettem volna vele valamennyi születő gyermekének, vigasztalhattam volna testvéreit gyászolva.

De talán még nem késő. Talán még bepótolhatom.

Csurom vizes vagyok mire leérek a völgybe. Megállok egy pillanatra. Cipőm; nadrágom átázott a harmattól, de észre sem veszem. Csak nézem az Erdőt.

A kelő Napra vártam eddig. Arra vártam, hogy bearanyozva a fák csupasz ágait, elrejtse kissé meztelenségüket. És üdvözölni is akartam Őt, megköszönve neki ezt a szép reggelt.

De már nincs időm. Mennem kell.

Hátat fordítok hát az erdőnek, és elindulok az úton.

És ekkor mintha egy meleg kéz érintené meg tarkómat. Megfordulok.

S ahogyan az álmosan kelő Nap tűzkorongja, átszivódva a tölgyerdő fainak még lombja vesztett, meztelen karjai között, megcsillan a Hónigi – völgy mélyén csendben megbújó tavacska hullám fodrain, s a fűszálakon csillogó harmatcseppek gyöngyökké nemesülnek – ismét megérezem a Természet puha érintését.

Ugyanúgy megérezem, mint amikor az ezerszínű, levélhullató szeptemberi erdő útjait járva. Újra és újra megdobban szívem a szürke derengés láthatatlan félhomályából orgonáló szarvasbika hangjára. Ugyanazt érzem, mint mikor csendes délutáni sétám során az ltató – völgyből dambika horkolását hajtja felém az avarszagú szél, s amikor a november végi hideg éjszakában visongató vaddisznók sejtelmes árnyai bújnak ki a sűrűből a holdfény verte erdei tisztásra – meg nem magyarázható, magasztos, büszke érzés ez.

S ilyenkor már nem csak vadász vagyok csupán – hanem Ember is.

Kiss Gyula

APRÓSÁGOK

Nem kell ahhoz mindig nagy dolgoknak történni, hogy tanuljunk belőlük. Meg aztán hiába minden, ha megfelelő pillanatban nem jutnak eszünkbe apróságok, amit annak idején fontosnak tartottunk megjegyezni a történettel kapcsolatban. Mert amikor halljuk, akkor csak mosolygunk rajta. Ha jókor jut eszünkbe, segíthet elkerülni a bajt, amit az esetből leszűrtünk. Kívánom minden vadásztársamnak, hogy csak olyan helyzetbe kerüljön, amelyből csak kellemes tanulság vonható le. Mert néha az apróságokból kialakuló helyzetek nagyon kellemetlenek.

FICKÓ

Soha nem lesz még egy olyan kutyám, mint Ő. Karácsony harmadnapján került hozzám a rövidszőrű magyar vizsla kölyök. A kis vizslákra jellemző három számmal nagyobb bőr, és az oldalazó futás tűneményessé tette. Akkor még nem tudtuk, hogy igazi egyéniség lesz, mindössze azzal voltunk elfoglalva, hogy a melege került kutyakölyökből általában kiszedjük a töménytelen bolhát. Nagyítottam, elnézést. Csak nyolcvanhárom darab volt. Lényeg az, hogy keveset kellett tanítgatnom, kiváló orrú, önálló, a vadászatot mindennél jobban szerető vadászcimborám lett. Öregségére hallása, kondíciója megromlott, valami „belső baja” lett, de vadászni mindig jött. Fácánoztunk, december 13-a, magas hóval, kis köddel. Ott vadásztunk a Dóri domb környékén, ahol most már autópálya van. A dolog csak amiatt érdekes, hogy a talaj előkészítése miatt több fát is kivágtak. Egy szárnyazott kakas, egy ilyen kidőlt fa gyökere közé bújta be. A többi kutya elment mellette, Fickó állta, kiugratta, de az elfogást a fiatal nemzedékre hagyta. Látszott, nem jól van. Mikor véget ért a hajítás, vacogva, a hóban hagyott keréknyomába állt a dobozos UAZ alá, aminek hideg lévén, nem állították le a motorját. Induláskor ezért – amúgy is rossz fülével – nem hallhatta a változást. Mindkét kerékkel keresztülmentek rajta. Torkán nem jött ki hang, ahogy tádogott. Csak a fejét tudta emelgetni, mozdulni nem tudott. Nem sok választásom volt. Ha nincsenek körülöttem, talán még el is sírom magam, mikor kidobta az ejektor a hüvelyt. Nem vigyáztam rá eléggé.

MEGSZOKÁS

Sok történetet töltöttem az idős vadásztársaktól ajándékba kapott anyagból. Nem kell megtalálni a spanyolviaszt, egy szétvágott gyári töltény adja a felhasznált anyagok mennyiségének optimumát. Szerintem más mennyiségekkel nem is kell kísérletezni. Akinek van türelme, ideje, anyaga, hasznosan „eltöltheti” az időt. Volt, amikor barátokkal közösen csináltuk, közben beszélgetve, vagy a gyerekek segítkeztek önként. Az elméleti tudás megszerzésén kívül a pontosságot, az „algoritmikus” cselekvéssort is meg lehet így szokni. Persze a fene nagy tudományosság közben, van, amikor egyből a fojtás kerül a gyutacsra a por helyett. Ha kevés a hüvely, akkor egyszerűen betöltjük a puskába, és egy pukkanás után kirepül a fojtás. Persze a gyutacsot újra cserélni kell. Fácánoztunk ugyancsak. Szép napsütéses idő volt a szezon elején. Még el is fordultam, hogy szemembe ne süssön a nap, mikor a csőbe né-

zek, mert az első betöltéskor mindig belekukkantok. A folytatást mindenki kitalálja biztosan. Bicskát elő, gallyat vágni, fojtást kilökní. Mert most nem repült ki a fojtás, biztos öreg volt a gyutacs... Szerencsére már olvastam csőrobbanásról. Jót vadásztunk, szép időben. Azóta is minden első betöltés előtt belenézek a csőbe. Még akkor is, ha nem magam készítem már a patrót, és nem is süt a Nap. (Hanem zuhog a hó.) Egy jó vadászatot megér...

FREKVENCIA

Zoli nem heverte ki nyomtalanul az esti „bevetést”. Kissé kótyagos volt, és rendkívül elszánt. Vadőr létére mindenáron kijött az olaszoknak hajtani, pedig szemerkélő, ködös november volt, olyan, mikor a kabát alá is bebújik a hideg. Gondoltuk úgyis kevesen vagyunk, meg az egy szál gyakorlófelső a pulóverrel úgyis elázik gyorsan, akkor meg úgyis majd a kocsiba ül. De nem teljesen így alakult. Az olaszok a kutyáik nyakába aggatták a „teletakt”-ot. Ha valaki nem ismerné, ez egy kutyaidomítási segédeszköz, amit a gazda kezében levő távirányítóval hozhat működésbe, és jókora áramütést mér az engedetlen ebre. Zoli mindenáron az első puskával akart a jobbszélen menni, mivel „ő ismeri” hol kell ahhoz menni a lapos szélén, hogy be ne szakadjanak. Az első öt lépésen belül elmerült. Jóska a másik vadőr alig tudta a nevetéstől elmondani:

– Gyuri! Most kihúzzuk, vagy lépjek a kalapjára? – Húzzuk ki gyorsan!

A heveny rángógörccsön kívül senkinek nem történt baja, sőt Zoli meglepően józanul, – vizes ruhában! – végigvadásztatta a napot. Úgy tizenegy körül beáztak a szerkentyűk a kutyák nyakában, így leszedték róluk. Zoli, aki a szélén ment, nem a nádban, sorban megkapta azokat a fácánok mellé a másik kezébe. Volt nála minden, nem győzte telerakni a zsebeit. Egy jó órával később Jóska segíteni akart Zolinak cipelni – meg gondolom már a nádból is elege volt, – így néhány nyakörvet a kezébe fogott. Zolinak se kellett több: – „Még hogy a kalapomra taposni!” Azzal megnyomta a távirányítót, amit Jóska kiáltása és újabb közröhögés követett. Van, amikor az önzetlen segítség megbosszulja magát!

HANGULAT

Ahhoz képest nem is vagyok fáradt, hogy tegnap is kinn voltunk majdnem éjfélig. A dolgot abban pontosítanom kell, hogy tegnapelőtt voltunk kinn először, hiszen már elmúlt éjfél. Vadkár elhárítás lenne a dolgunk, a tejelő kukoricát nagyon dezmálták a disznók. Tegnapelőtt Simsonnal jól körbejártam a határt, de ami itt van... Ez a kukorica még akár szépnek is lenne nevezhető az aszály ellenére, de jó darabon letaposva, megrágyva, nagy a kár. Tegnapelőtt nem volt szerencsénk. Persze, persze. Nem a nádas oldalába, hanem a kukoricába kell ülni, oda, ahova várjuk, és nem oda, ahonnan várjuk a disznót. Igen ám, de oda ülve az árnyékban tudna jönni, így semmit sem lehetne látni belőle. Pedig a „járt út” lehet, hogy bevált volna. Jött ugyanis disznó, de pont ott akart kiváltani, ahol a földön ültem. Így aztán csak

egy bokor lévén köztünk, egyből szagomat vette, és néhány fújás után elcsörtetett. Na, most a kukoricában ülök! Mindezek többször is átfutnak agyamon, míg a csendes várakozás telik. Elöttem hatvan méter széles búzatarló választja el a kukoricát a Pejtőtől. A bujkálós Holdvilág hol félhomályt, vagy nappali világosságot eredményez attól függően, hogy takarja-e felhő. Lehet, hogy a szúnyogok is örültek volna, ha akkor disznót lövök, mert akkor most belőlük nem lenne ilyen szép zsákmányom. Esélyeimet növelendő, nem kentem be magamat riasztóval, így aztán rájuk is vadászom. Ez is mekkorát reccsent a homlokomon! Néha gyenge szellő van, akkor persze a kukorica úgy zörög, hogy semmit sem hallani. Egyébként csend. Két említésre méltó dolog volt csak: először egy kölyökrókat lestem ki, ahogy egerészik, azután meg egy bak cserkészett be. Jó a szelem, de valamit csak észrevehett. Nemigen jött tisztába a dolgokkal, mert vagy két percig riasztott rám vagy tíz méterről, de utána megunt és elsétált. Szép világos most a tarló. Végigtávcső-vezve, foltokat veszek rajta észre. Ezek nem azok, amiket még világosban megjegyeztem, nehogy malacoknak nézzem. Kocát nem látni.

Lehet, hogy később jön ki, de lehet, hogy a Zotyi által tegnap látott malacok. Akkor se volt velük koca. Mindenesetre várnom kell, mert vagy a malacok kicsik, vagy a tarló magas, de innen csak sebezni, vagy hibázni lehet. Ráadásul a keresőtávcsőhöz képest a céltávcső különösen akkor gyenge, mikor elbújik a Hold. Hátha Karcsira mennek, vagy közelebb jönnek. Közben egy bagoly jól rám ijeszt, majdnem a fejemre ül. Megjelenik a párja is, így már két füles kering körülöttem. Egyre szemtelenebbek, mert amikor a pusztávcsőbe nézek, olyankor annyira közel repülnek, hogy szinte ér a szárnyuk. Jó lenne már feloldani ezt a patthelyzetet, de a malacok jól elvannak a tarlón, még ropogtatnak is, a baglyok meg még mindig nem untak rám. Talán mintha erősödő zörgést hallanék. Igen itt jön a kukorica árnyékában a szélével párhuzamosan. Mindjárt ide ér. Már a vállamnál van a puska. Itt van előttem. Kezd újra elbujni a Hold. Hosszú orra, csik a fején. Lövés.

– Megvan? – kérdezi Karcsi, aki közben elindul felém.

– Meg. – válaszolok, miközben a tarlón elindulok.

És ekkor jön a pofára esés. Na ebből nem eszünk! Örülök is, meg rettenetesen szégyellem is a dolgot: meglőttem első borzomat!

Hirtelében azt se tudom, hogy már egy hete, tizenötödike óta löhető. Na így még nem jártam. Mit lehet erre mondani? Persze, persze. A malac fején folt van a szem körül nem csik, és az nem is fekete. Na, de az vesse rám az első követ, aki gyakran hasonlít össze malaccal borzot. Holdfénynél. „Aki nem ismeri fel százszázalékosan azt, amire puskát emel...” Mindenkinek igaz van, aki most megró emiatt. Bár az alak, a méret stimmel, és én előtte még felénk nem láttam borzot. Pláne nem tarlóban. Hiszem, hogy hasonló esetek fordultak már elő, csak hát senki sem szívesen emlékszik rá. Bevallani meg lehet, hogy akkora butaság, mint borzként malacok közé keveredni. Tarlóban, holdfénynél.

Csernaburszky Gyula

HÁBORÚ

Kétségtelen, hogy a magyar vadászirodalom legrangosabb művei a két világháború között születtek. Olyan időszakban, amikor az embereknek kisebb gondjuk is nagyobb volt, mint vadásznovellákat írni vagy elmélkedni a vadászat szépségeiről. Mégis, a legtermékenyebb időszaknak nevezhetjük a harmincas-negyvenes éveket. Sokáig nem értettem a nagy vadászírókat – Nadlert, Széchenyit –, hogy lehet az, hogy miközben a világ forrongott, emberek ezrei haltak meg a frontokon, addig ők elvonultak a kárpáti kalibába szarvasbögésre.

Milyen szenvedély, milyen elhivatottság, milyen érzékeny lélek kell ahhoz, hogy egyes emberek a háborús viszonyok között is bizakodva, optimistán nézzenek a világba. Sokáig nem értettem, de eljött a nap, amikor ezt is megértettem.

2001. szeptember 11-én a sellyei vadászterület egyik magaslesén vártam az estét. Körülöttem hangoltak már a bikák, amikor megcsörrent a mobil telefonom. A hír, amit a telefonban hallottam, szinte hihetetlen. A fővadász barátom közli, hogy valami nagy baj történt a világban. Maradjak nyugodtan, megvárja a híreket, aztán ő is csatlakozik hozzám. Természetesen az egészről nem érttem semmit, hiszen az, hogy a terroristák megtámadták Amerikát, akkor még teljes képtelenségnek tűnt. Délután négy óra volt és az előttem húzódó vadföld sarkában, egy erőteljes bögés kíséretében megjelent az első bika. Erős, hosszú szárákkal, koronában dupla villával és viszonylag hosszú főágakkal. A bika erősen bögött és a vadföld közepe felé tartott, miközben megélenkült a környék és egyre több társa felelt neki. Csodálatos koncert

alakult ki és a szarvasok minden irányból megindultak a vadföld felé. Eközben a fővadász halkán felkúszott mellém a magaslesre és részletesen elmesélte a tévé élő közvetítésében látottakat. Elmondta a New York-i borzalmakat, azt, hogy emberek ugrottak ki a tornyokból és nem tudni, hogy mi lesz ebből. Ekkorra megtelt a vadföld szarvasokkal, a bikák folyamatosan bögtek.

Teheneket raboltak egymástól és különböző, erőfitogtató pózokat vettek fel.

Percenként változott a kép, sokszor nem tudtam választani a spektív, a távcső és a fényképezőgép között.

– Csodálatos – súgtam halkán a fővadásznak.

– Igen, az – feleli.

– De ki tudja meddig gyönyörködhetünk még ilyen képekben.

– Az élőhely egyre szűkül és a szarvast nem szereti senki, a mi dolgunk lenne, hogy megvédjük, de félek, ez nem fog sikerülni.

Némaság telepszik közénk. Az elhangzott szavak és a délutáni hírek megülnek a magasles kosarában, mint a vadföldre ereszkedő köd.

Közben óriási a kavalkád, a szarvasok násza a csúcsponton van. A rigyétő bikák szaga összekeveredik a tölgyerdő illatával, a felkevert porral, a harc és a vér szagával. Olyan szúrós szag ez, amiben vannak erősek, gyengék, győztesek és legyőzöttek. Olyan illat, amiben együtt van az elmúlás vérszaga, az őszi erdő búcsúja, a reményteljes újjászületés, a tavasz zsongító bűgása. Az ilyen elmúlásban, ezekben a percekben ott van a remény, az újrakezdés lehetősége, mert a szarvasnász mindig a jövőnek szól. Ugyanakkor ezekben az órákban a világ másik felén, a terrorizmus áldozata lett több

ezer ember. Ott is volt por, füst, vér és elmúlás. Olyan szagok, amitől az embernek összerándul a gyomra és érzi, ez a vérszag más. Itt nem lehet újrakezdeni, ebben a harcban nincs benne a remény és az újrakezdés lehetősége. Itt csak a totális pusztulást lehet érzékelni.

Közben a vadföldre újabb bika érkezik és ez visszazökkent a valóságba, de sajnos a délutáni hangulatnak már nyoma sincs. Hirtelen ősz lett és az elmúlás hideg, borzongató szele végigfut a vadföldön, ahol a bikák az alkonyi párába ordítják szerelmüket. Az előző estére gondolok, amikor a köröscsönyi vadász kunyhóban voltam elszállásolva. A kisház az erdő közepén áll és szarvasok az ablak mellett bögnek. Este gyertyafény világított, az asztalra szalonna, hagyma és jófajta bor került. Milyen kevésen múlik a boldogság, hisz az embereknek sokszor nem kellene más, mint egy kis nyugalom, egy percnyi egyedüllét, sutogó beszélgetés a pattogó tüzek mellett és esténként vallatni a gyertya lángját. Talán szebb lenne a világ, nem lenne terror és HÁBORÚ.

A köröscsönyi kunyhóban el voltam szigetelve a világtól és ha ekkor írnom kellett volna valamiről, az biztosan a szarvasokról, a vadászat szépségéről, a természet csodálatáról szólt volna.

Itt értettem meg Nadlert és Széchenyit, azt, hogy a vadász mindig optimista és bízik az újrakezdés lehetőségében. Ismeri a természet törvényeit, azt az örök körforgást, amelyben az ember állandóan vezető szerepre vágyik, de egyszer elveszti az újrakezdés lehetőségét.

Agyaki Gábor

ÜNNEPRONTÁS

Kikapcsolta a számítógépet. Iratait meg a rajzait gondosan összeszedte és betette a szekrénybe. Az öreg hársfa fölött nyomakodó, habos felhőrom és a rezenéstelen levegő nyugtalanította kissé. Nézte a díszcserjékkel és őszirózsákkal teleszórt liget sárgászöld színek kavalkádját, a padon sütkérező néniket és a tacsokóval kergetődző kisiút. A kisváros házainak homlokán talán utolsó melegét lehelte az indián nyár és a nyitott ablakszemek zavartan hunyorogtak a selymes fényben.

Az irodaajtóban szinte elsodorta a befelé igyekvő takarítónőt. – De sietős, mérnök úr! – morogta a jóságos Mariska a hátában, amint bevágta magát a kocsiba. Kényszeredetten vigyorgott vissza és integetett. Közben majdnem meghúzott egy furgont a kifordulóban. A vasúti átjáróban még átugratott az „éppencsak” piroson és becsúsztott a vadászház udvarába. Mélyet szipantott a kellemesen nehéz szeptembervégi levegőből és megtörölte a homlokát. Valami elkezdődött és ennek a valaminek minden drága percét egyedül akarta végig élni, izgulni. K. Sándor kertész mérnök, fiatal sportvadász élete első szarvasbikájának elejtésére készülődött. Tíz év alatt egyetlen

egyszer sem volt bögéskor még puska kezében.

– „Középkorú, selejt szarvasbika lőhető 4 darab, 7 kilogramm súlyhatárig.” – kiabált a falról a vadász mester tegnapi rendelkezése, melyet az utolsó német vadász, az öreg Grass távozásakor rajzszögezett a lécre. A mérnök figyelmesen tanulmányozta a nagykönyvben a „bérbikák” elejtési helyét, idejét, napszakát és arra a meggyőződésre jutott, hogy helyesen tervezgette meg vadászatának területét és útvonalát. Örült, hogy a kiszemelt szektort még nem foglalták le a vadásztársak és sietve beírta magát estére reggelre. A másnapra, péntekre kivett szabadnap egy teljes hétvége vadászati reményeit és határtalan szabadságát vetítette előre, jó meteorológiai viszonyokkal. Ott, a Gyertyános-dűlő keleti erdőtagjában minden ősszel még gyakran októberre is áthúzódik a bögés, főleg a tengeritáblák érintkezési pontjainál. Tavaly is csak a kombájnok hajtották ki belőlük a szarvast.

Amikor átarszolt a korhadt fahídon, örömmel nyugtázta a friss nyomokkal, csúszásokkal kicicomázott szarvasváltót a patkmeder nyálkás rézsűjén. A rudasban a cserkészutat kétszer keresztezte ugyanaz a váltó. A vadász előre-hátra tüzetesen át-

vizsgálta mindkét kereszteződést. Az elsőnél erő bika kilépő, friss nyomára bukkant a sárszalag mellett, majd egy fiatalabbéra a másodikonál. Tehát a bika még a teheneivel van, és valószínűleg legalább egy gyengébb legény ólálkodik még körülöttük.

A szarvasok a Horvát-rét füzes berkéből a rudas-égeresen át, egyenesen járnak ki a tarra és a hozzáfekvő tengeritáblába. A tarvágás a dombhajlatban érintkezik a szálas tölgyerdővel; két kiváló bögőhelyről is tudott ott, ahová tartott. Három magasles is támaszkodott a tarvágás szemöldökére; a vadász a legtávolabbi igyekezett, ahonnan beláthatta az egész völgyet és a kukoricatábla sarkát a hajlatban.

A lespadlón talált két NORMA-hüvelyt, zsebrevágta és az odábbguruló sörösuveget mérgesen bedugta a hátizsákba. Elbizonytalanodott. Pedig jól memorizálta a „bérbikák” elejtési helyét: itt valóban nem fektettek szarvast a ravatalra. Elhibázták.

A szeptembervégi koraeste finom kelméjű ködlepedőket terített a völgy fenekére; megágyazott a hűvös, fogyó holdas éjnek. A vadász nem láthatta a „lepedő” alatt átvonuló szarvascsapatot. Aztán, mint árvízi látomás, csak a ballagó bika feje és agancsa úszott ki hirtelen a köd tetejére és a vadász

izgalmában a szemöldökdeszkához kop-pintotta a távcsövet. Az agancs koronája éppen akkor süllyedt el a ködben. De korona volt! A vadász a tengeritábla sarkára húzta a távcsövet: ott lépett ki a vezértehen a szekérútra; a szarvasok emelt fejjel csoportosultak körülötte, majd a nagyszony után, szépen besoroltak a kukoricába. Egy borjú még sokáig kint bámészkodott.

A vadász tisztában volt vele, hogy a keskeny szekérúton átváltó bikát sem jól elbírálni, sem meglőni nem lesz ideje, tekintettel a már oda is föl húzó ködre és a kriminális fényviszonyokra. Már régen elhatározta, hogy csak teljes bizonyossággal és biztonsággal emel majd fegyvert a magyar erdők gímszarvas- királyára. Ezért hát száraz szájjal tartotta a távcsövet a kilépési pontra és várta a bikát. Az agancs megpillantásától fogva számolta a másodperceket. A ket-tőszázhatodiknál a bika ki is lépett, de közelebb, mint várta. Oldalról rövid szemágú, egyenes, többágú koronás, elég erős agancsot látott, majd azt sem, mert a szarvas megrázta a fejét és belépett a kukoricába. Az imbolygó koronákat elnyelte a címerek erdeje. De mintha csak egy koronát látott volna! Talán tévedett...

A vadász nyugodtan szívta el a cigarettá-ját, és szorgalmasan latolgatta hajnali esé-lyeit. Igen, a középső lesen vagy annak kö-zelében várja majd a visszaváltó rudlit meg a bikát. Durván hetven méterre a tarban legalább két percig haladnak majd át, ha tartják a váltót. Ha a bika lőhető, akkor... és a szálerdő sarkán fiatalos epekedéssel belesóhajtott a ködbe az a fiatalabbik. Az öreg mérgesen figyelmeztette azonnal kétszer is, hogy jobb lenne csendben maradnia. A vadász szívében széles sza-badsággal és jó reménnyel sétált végig a cserkészúton. Lámpája imbolygó fényé-ben róka szeme villant és riadt özcsalád vágatott el mellette.

Nem ott jöttek hajnal-ban a szarvasok, ahol várta és nem volt velük a bika. Lóhalálában rohant a szálasban végig, hogy a ru-daserdő sarkán a Horvát-ré-ten elébük érjen. Az átereszt betongyámjára dobta a ka-bátját és mögéje térdelt, fűzbokor takarta. A szar-vascsapat el is lépett előtte szépen, ahogy kiszámítot-ta. A jó szellő kisöpörte a rétről a ködöt és a vadász duzzadó erekkel a halánté-kán, a nagy futástól verejté-kezve várta a bikát.

Tíz perc múltán elfogta a kétség és kióvakodott a bokor mögül, hogy messzebbre lás-son. Nagyon ütött a szíve: fia-tal, szabályos nyolcas, délceg legény kocogott a váltón szép fejét jobbra-balra ingatva. A vadász visszahúzódott a bokor mögé. Mögötte ág roppant, csont koppant a rudasban és már tudta, hogy az „öreg” a rövidebb utat választotta, hogy kényelmesen szem-mel tarthassa a fiatal daliát. A betongyám túoldalára lendült és kibiztosította a fegy-vert. A válla fölött leste a nyolcast, amint elü-

get mögötte. Aztán szájszárító csend, béní-tó hangvákuum ölelte körül. Négykézláb kúszott vissza, hogy belásson a rudasba. Alig húsz méterre ott állt a bika szoborme-reven, oldalát mutatva. Csak a füleit, meg a koponyáját látta hátulról, amint a nyolcast figyelte. Fején baloldalt négyágú, koronás agancsszár, jobbról egyenes ág nélküli, vastag dárda tört a lombok felé, végén mintha kicsi villa lett volna. A vadász leült és remegő térdére föltámasztva két fa kö-zött, arasznyi széles helyen lőtt a bika váll-lapja mögé. A szarvas kirúgta magát az égeresből és eltűnt. Az átereszre kirohanva színét sem látta, hangját sem hallotta a re-kettyésben. Gonosz bizonytalanság költö-zött a szívébe.

Nem hagyott vért a szarvas az elugrás helyén. Az első vércseppet onnan húsz lé-pésnyire találta a döntött sásban. Majd bő-vebb, habos vért hagyott végig a Horvát-rét sástengerében. Nem feküdt meg sehol és a vadász rettegve közeledett a vadászati biztonsági körzet határához, a Szomi-árokhoz, ahonnan már nem követheti to-vább a vadat. Az árkon a bika még keresz-tülvánszorgott, túoldalán durva csúszás-nyomot hagyva a sárban és bő vért a ló-sóska levelén.

A vadász nyolc perc alatt ért loholva az autóhoz. Inge alatt verejtékpatakokkal, re-ménykedve csapta fel a beírókönyvet a va-dász házában. Nem vadászott senki a szom-szédos szektorban azon a reggelen! Beírta

magát. Majd később megmagyarázza... Mindenkinek. Egy pillanatra felőlött benne a gondolat, hogy a hivatásos vadászt, vala-melyiket segítségül hívja. Aztán mégis el-porzott vissza a vadászterületre. Kését övre fűzve, hátizsákot hátrahagyva loholt a szar-vas után a Szomi-árkon át.

Örömmel vette, hogy az árok után megfeküdt a vad, bár nem túl sok vért hagyott ott a sebágyban. Követte a Kö-les-domb irányába a sebzett nagy iz-galommal. Elérte a Hóbor-vágás szélét, ahonnan a bika a lénián vánszorgott már tovább. A vadász érezte, hogy nemsoká-ra beéri. Megállt hát, és nyugalmat erő-szakolva korbácsolt idegeire, leült egy tuskóra és rágyújtott.

Mérges, kaffogó kutyaugatás mart a ha-lántékába a Kacsás-árok túoldala felől. Rosszat sejtett. Kóbor kutya fogja a bikát! Talán jobb is, hogy fogja... Loholt a hang irányába a lénián végig. Az erdősaroknál ki-lépve meglátta a bikát a repcetarló vad-maggal felvert sarkán talán ötven méterre, térdre rogyva harcolt nagybeteg egy nagyranőtt fehér és egy kistestű korccsal. A fehér kutya a hátára ugrált és bele-belemart vérző nyakába.

A vadász visszalépett és betámasztott a fába. A fehér kutya képe őrjöngve ugrált a szákeresztben. Majd fegyverdőrej hullám-zott végig a repcetarlón az erdőhajlat má-sik patkólába felől és a bika teste szépen ki-simult a földön. A kutyák ráugrottak, tépték, szaggatták. A vadász idegrendszerére

– mint szirti sas a südőnyúlra – lecsapott a félelem és a fékte-len düh. Ki lőtt? Ki merte?

Miért? Majd minden továb-bi tépelődés helyett lelőtte a szarvas teteméről a két kutyát és behúzódott az erdőbe.

A vadász várta, hogy kiáltson, jelezzen vagy előjőjön az, aki megöl-te a sebzett szarvas-t, az ő szarvasát! Köz-ben lázasan kergették agyában egymást a zi-lált gondolatok. Va-dásztárs nem lehet, nincs beírva... Hát mégis? Akkor a kutyát lőtte volna le... Orvva-dász? Orvvadász és ku-tyái?... Látnia kellett őt, hiszen szinte egyvonal-ban lőtt feléje az erdő-patkó másik oldaláról...

Hogy merte volna? Mi cél-ból? Ki lehet az a valaki?

A vadász több, mint egy órája várta, hogy felfedje kilétét „az a másik”. Hiába várta. Nyolckor mobil-telefonon felhívta a hivatásos va-dászt, elhadarta a történeteket és gyors segítséget kért, biztonságra vá-gyott.

Húsz perc múlva jöttek ketten is. Cs. Béla vadőr lerúgta a kutyák hulláit a szar-vasbika végleg békében pihenő testéről és átadta élete első szarvas-törétét K. Sándor fiatal vadásznak. Az egyik lősebb a lapocka mögött „félíg üres” felső tüdőlovást, „az a másik” hátsó gerinclövést mutatott. Azért zsigerelés közben puskáik a szépen kifejlő-dött, szabályos bal agancsszár négyes ko-ronájában kitémasztva pihentek. Jobb a bé-kesség, kell a nyugalom.

A jobboldali szemágas, erős dárda vé-gén tényleg volt egy kicsi villa.

Keszthelyi Jenő

Borcs Zoltán

MIKOR ELMENNEK AZ ÖRVÖSÖK

Még tavasszal elhatároztam, hogy nem múlik el az év örvösvadászat nélkül. Nyáron persze ezt már úgy fogalmaztam meg magamban, hogy „hazamegyek, és lövök néhány örvösgalambot.” Az utóbbi mondat merészségét csak az érti igazán, aki vadászott már ezekre a szép madarakra.

Egész nyáron vártam a nekem oly kedves, bágyadt fényű ősze napokat, mikor a színesedő erdők, s a tarka levelű szőlőültvények fölött tisztán kéklük az ég, s a langyos szellőben ökörnál úszik... Haza is jöttem kedves hegyeim közé, de idén csak vigasztalan csepergést, bolond szelet, ázott-sáros kedvetlenséget hozott a szeptember vége.

Kis vadászterületünkön, a Borhy-erdőn és a környező ligetekben, fasorokban mindig szépen van örvös. Idén pedig, szeptember végén, már a nagy útra készülődve mintha itt adott volna indulás előtti találkát egymásnak a környék összes rubintos mellű, nagy galambja. A Borhy-völgy végén még egy csenevész, zsebkendőnyi napraforgó is árválkodott, a közepén két vilányvezetékkel. Aki nem ért a galambászathoz, az ugyan nem hiszi el, hogy oda lenne érdemes bekuporodni, hiszen már a völgyben, a ligetek között is olyan szépen húznak a galambok...

Beálltam hát egy kis tisztásra, s a váratlanul, de a sörétlövésnek mindig kissé magasan előbukkanó madarakat úgy hibáztam sorra, de úgy...

Azért szép vadászat ez, hiszen kinn vagyok, itthon vagyok – így nyugtatgattam magam a borús délutánban. Vártam hát a jószerencsét, mert egy-egy lehetőség között jó fertályóra is eltelt – és egyszer csak nagyon egyedül maradtam. Hirtelen olyan búcsúzás-íze lett mindennek. Talán a fűvek, az őszi lomb fanyar illata, talán az el-eleredő eső, a tolakodó felhők közül ki-kivillanó furcsa fény tette, s ez sűrűsödött össze bennem tompa, szomorkás hangulattá, amely körülfont, mint az őszi tüzek fanyar füstje.

Néztem a csipkebokrot, s eszembe jutott Péter barátom szép kis vendéglője, ahol az asztalon mindig volt néhány friss cserlevél, nyári virág, őszi bogycsokrocscsok; ahonnan száműztek minden műanyagot, s az ácsolt asztalok mellett, a pattogó tűz kandalló fényében úgy érezte magát az ember, mint egy álmaiban élő kis vadászházban; ahol mázas kis poharakba csordult a bor, s az ablakból szinte kéznyújtásnyira látszott az öreg Duna. Mert ennek is vége, bezárt a vendéglő, eladó a mesebeli ház...

Nem egyszerű dolog az örvösvadászat, s ha az ember elméláz, még a puskát sem

tudja vállalni, már el is tűntek a galambok.

Azon gondolkodtam, hogy – szégyen, nem szégyen – nem tudom, hová mennek az örvösök. Ezáltal pedig természetesen azt sem tudom, honnan jönnek. Igaz, valamely madarász-könyvben könnyen utána nézhetnék – de bonyolultabb dolog ez. Jönnek, mennek, fészket raknak, olykor csapatba verődnek, aztán szétválnak, esetleg el is tévednek. Így indulás előtt összeállnak, hiszen így biztonságosabb, aztán párokra szakadnak. És vajon az örvös oda megy vissza, ahol született; illetve kikelt? Ha igen, miért? S ha nem – miért nem?

Bodorult ujjaim közül a füst, keserű lett a szám. Harminc évem mennyi búcsúzást hozott már!

Mikor már úgy hittem, jó helyen vagyok, mikor már úgy éreztem, hogy a helyemen vagyok – menni kellett. Vagy mások mentek el. Az idő pedig a távolsággal egyesülve egyre messzebb sodort egymástól minket.

Sodorta a szél ezt a két galambot is, amelyek majdnem leverték a fejéről a kalapot. Meg is mondom majd a másik Péter barátomnak, hogy itt lehet ám igazán jókat örvösözni, nem ott, ahol vele próbálkoztunk a nyáron. Mert ez a Peti is, egyszer csak azt mondja a bábolnai határból hazafelé autózva, hogy bizony rövidesen valahová az ország másik végére megy dolgozni. Ami persze engem csupán annyiban érint, hogy olykor nem

néz be kis konyhánkba egy vadászruhás fiatalember, aki folyton siet...

Nagyjából itt fejeztem be az örvösözés első délutánját. A galambok elültek, én ugyan még végigmentem egy fasoron, kelt is a fák közül az eltéveszthetetlen, hangos szárnyalással egy-két madár, de az aggatóm üresen maradt.

Ezek után azért az embernek eszébe jut a tapasztaltabb örvösvadászok jó tanácsa, így másnap délből már bekuporodtam a csenevész napraforgóba, a vezeték alá. Ez tényleg több eredményt hozott volna, de mikor igazán húzni kezdtek a madarak, haza kellett indulnom. Azért Diána kegyes volt hozzám, mert a tábla szélén járva megálltam néhány percre az egyik villanyoszlop mellett, s csodák-csodája, jött egy örvös, pontosan szembe velem, és mikor észrevettem, oldalra csapott, már késő volt. Rohantam érte, boldogan emeltem magasra, mert lenn, az üzemi úton épp akkor állt meg egy kocsi, benne feleségem és kisfiam...

Itt talán vége is lehetne az örvösözésnek – de még hozzá tartozik az este is. Mert aznap lesre ültem, egy fára eszékabált kakasülőre, néhány száz méterre a napraforgótól. Kiderült kissé, s a színesedő ég alatt nagy csapatokban húztak be fölöttem, mellém az örvösök. Nézetem őket, aztán már csak a sötétet, mert sötét volt nagyon. Néhány hete még szarvasbögést hallgattunk itt egy harmadik Péter barátommal, s körülöttünk ezernyi szentjánosbogár kicsi lámpása égett. Most azonban vaksötét volt. Apámra gondoltam, aki a kórház karbolszagú, halásos sivárságában szenved, és szenvedtem én is, mert a soha ki nem mondott, talán soha ki nem mondható szavak, az élet megoldhatatlan, kegyetlen kérdései keserű gombócként ültek a torkomban. Elmennek az örvösök... Elmúlik minden, erdők és mezők, szeretett emberek, jönnek sorra a fájdalmas búcsúzások. Erről szól hát a jövő. Aznap este szentjánosbogarak helyett csak a sorra szívott cigaretták parazsa világított, és örültem, mikor hazaindulhattam.

Ám ott, a sötétben baktatva, majd várakozva eszembe jutott egy Schell József-festmény, amelyet élete utolsó évében festett. „Mikor megjönnek az örvösök” – a képen egy tavaszi erdőben épp szárnyra kapó galambcsapat, a párában valahol messze egy ember, valószínűleg tőle riadtak meg a madarak. És eszembe jutott, hogy jövőre újra megjönnek majd az örvösök, mint a komor téli napok után a rögökbe új életet lehelő tavasz.

Másnap lejárt a szabadság, elutaztam. Egy barátom utánam telefonált, hogy aznap elmentek az örvösök.

Dr. Faragó István

BARÁTOM

Egy októberi hajnalon gondolataimba mélyedve ballagok a cserkelő úton, élvezem a pihenni készülő természet szépségét, ezernyi színet. Kell annál csodálatosabb templom, mint amit maga a Teremtő alkotott? Semmi giccs, cicoma – ez az Ő ízlése –, mely áhítatra, csodálatra, imára készítet.

Vállamon ott lapul kedvenc 7x57-es Schönauserem. Rövid csöve alig ér a vállam fölé, karcsú szép tusa minden lépésnél a combomhoz simul. Elhoztam levegőzni, unta már a börtönét. Néha mintha nem is az én, hanem az ő kedvéért jönénk vadászni...

„Cinkéző!” – szólta le egy vadásztársam, de nem sértődtem meg. Talán igaz van. Ha a nemrég eladott 8x68-as van velem, biztos meglövöm a völgyben 250 méterre átváltó tehenet. Vagy mégsem? Lehet, hogy ezért adtam el azt az ágyút? Így csak néztem feltámasztott stucnim távcsövén keresztül. De hamar megjelent a kísértés ördöge. Mutasd meg, mit tud a kis cinkéző! De kinek, minek? Még a szívverésem sem gyorsult fel. Egyeseknek ez a vadászat? A közöny? Nekünk nem!

Öreg barátom jut eszembe. Sokszor beszélgettünk felgyorsult világunkról, mindenáron zsákmanyt szerző, siető kapkodó vadászokról. Ő csak mosolyogva kézbe veszi kopott mauserjét és tudom, értem őt. Nincs az a drága távlövő magnumcsoda, amiért megválna tőle, összenőttek ők már, eggyé lettek.

A fülemben c s e n g n e k szavai: „Tudod fiacskám az a fontos, hogy bízzál a fegyveredben, mert ő olyan, mint egy jó feleség: vakon követheted, soha nem hagy cserben. Meghálálja kedves szavad, törődő gondoskodásod, féltő támogatásod, örök hűséged.”

„Nekünk a vadászat az, amikor holdvilágnál óvatosan becserkeljük a disznót! – mondja lehajtott fejjel, fegyverére nézve – Halljuk a szuszogását, csámcsogását, ahogy túrja, forgatja a frissen vetett kukoricát, vagy tépi a kalászába szökött gabonát. Minden idegszáladdal eggyé válsz vele, ahogy araszolva – mint egy tolvaj – közeledsz felé.”

„Mikor augusztusban öreg tölgy mögött vadászszékről hívjuk a bakot, ölemben ott pihen kedvesem, és már a sokadikat engedjük el, mert még nem jött kedvünkre való. Van még egy hetünk, hova siessünk? És ha idén nem, majd megjön jövőre!” – szövi tovább gondolatait – „Vagy ködös szeptember végi hajnalon, levett kalappal állunk a vén bika ravatala előtt. Meghatódva hallgatjuk a távolról felhangzó bölgést, ahogy társukat búcsúztatják: a királyt.

Az elmúlt hétre gondolok, és örülök, hogy nem lőttem rá kapkodva, ahogy kiváltott a kukoricából. Az eltelt napok mindegyike örökre megmarad emlékezetben! A bizonytalanság, várakozás, küzdelem, kitartás, és az élmény felejthetetlen. Ahogy vigyázva csupa fül teheneire cserkeljük be a bölgő bikát. Remegő térddel, ziháló mellkassal erőltetsz magadra nyugalmat, hisz öreg barátod mindig tisztességgel végzi a dolgát a kezében, hát tedd te is, ne vallj szégyent előtte! Mikor így állsz az erdők ura előtt, tu-

dod mekkora bűnt követ el az, aki lepuskáz egy ilyen vadat 300 méterről. Igaz a trófea az övé, de a lényeg: a vadászat sava-borsa, a kitörölhetetlen élmény az nem – és mit ér az egész anélkül?! Nekünk semmit!”

Figyelem öreg barátom, ahogy ráncos puha kezével fogja féltett társát és tekintetében ott a fény, a tűz. Irigylem őt! Így kell, így érdemes megöregedni.

Mindannyiunknak kell, hogy legyen egy kincse, amit jobban becsül a többinél. Ha nem is mész vadászni, gyakran előveszed és gyönyörködsz benne, váládhoz emeled, szívesebben, gondosabban ápolod. Valahogy simábban fekszik, jobban kézre áll, biztosabb lövés esik vele, ő a legszebb, a legjobb. Nagyobb az értéke, többet jelent a vad, ha vele hozod terítékre. Talán tudja is, hogy így érzel iránta, és ő is másképp viszonyul hozzád. De nehéz ám ezt a bizalmat kiérdemelni! Hosszú idő, becézgetés, gondoskodás, együtt eltöltött fagyos éjszakák, szúnyogcsípés, bőrigázás az ára. Így csiszolódtok, öregedtek lassan egymáshoz.

Mintha valami mozdult volna a fák között! – térek magamhoz töprengésemből.

Távcsövemben egy szép vörös bundájú rókat látok motoszkálni a hegygerinc alatt. Behúzódok az előttem félig kidőlt cser mögé, fegyveremet a fára támasztom és cincogok. Fejét egyből fel emeli, hegyes fülei, mint a radar állnak a hang irányába, és érdeklődő tekintettel figyel felém. A következő egérhangra el is indul, apró léptekkel, mint akinek semmi sürgős dolga nincs. Ahogy a céltávcsövön keresztül figyelem érzem, hogy a pulzusom felgyorsul, és valami jó meleg érzés járja át a testem. Várom, hogy lejjebb ereszkedjen, és amikor megkezdül a közöttünk lévő bokrot, ismét megáll. Ekkor szólal meg a fegyverem.

Szép bundájú kan róka fekszik előttem, hosszú vastag farkával még búcsút int az erdőnek, ahol újra csend és nyugalom van.

Mire leérek a vadászházba, a többiek már reggeliznek. „Gyere, egyél te is!” – hívnak az asztalhoz. „Még van egy kis dolgom!” – válaszolom, majd ölembre veszem őt, fényesre tisztítom a csövét, áttöröm a tusát, és a társai közé helyezem.

Jó pihenést barátom!

Márkus Tibor

AZ ÚJ ÉRTELEM

Egy szürke októberi estén érkezett a meghívás vaddisznóvadászatra. Öreg somogyi barátom, akinek én voltam a „pesti” ismerőse, hívott meg. Kezdő vadász voltam, előző héten vettem meg első golyós fegyveremet, egy jó öreg Mausert. Jó pár vadászt kiszolgált már, és én bíztam benne, hogy az előző tulajdonosok tapasztalata beleivódott már a diófa tus nemes mintázatába, s benne van még az acél hideg, de biztonságot adó tapintásában.

Pesten lakom, úgynevezett első értelmi-ségi családból, de öregapám föld és természet szerete áthatott a műszaki egyetem vastag falain keresztül, és mélyen a szívembe vésődött. Bezártam én magamba ezt az érzést, jó mélyen, és nem is ezért lettem vadász. Testvérem került vadkár miatt bíróságra, és hogy segítek neki, megtanultam a vadászkönyvet. És ha már megtanultam, le is vizsgáztam belőle.

Elfogadtam ezt a meghívást, pont ráérttem a hétvégén.

Gyönyörű vénasszonyok nyara volt abban az évben és kellemes szellő fújdogált. Barátomhoz megérkezve, meglepetés ért. Elnézést kért tőlem, merthogy nem tud velem tartani a vadászatot, sürgősen el kell utaznia, viszont bemutatta a kíséremet, aki helyette fog bevezetni a vadászatba. Még jobban meglepődtem, amikor kiderült, hogy az addig egykedvűen az asztal mellett üldögélő, vékony, szemüveges lány lesz az. Kedvesen bemutatkozunk egymásnak, majd elindultunk végre vadászni. Nagyon izgatott voltam, így felajánlotta, hogy gyalog menjünk a lesig, egyrészt mivel még nem ismerem a területet, másrészt úgyis korán volt még.

Útközben beszélgetni kezdtünk, magáról beszélt és a „revirról”. Ő közben figyelt minden zajra, de én egyre inkább csak őt figyeltem. Ahogy beszélt, furcsa érzéseim támadtak, gondolataim elkalandoztak, de közben egyre inkább előtört a szívem mélyén bezárva őrzött szeretet a föld iránt. Lassan én is figyelni kezdtem az erdő zúgását és kezdtem érezni a természet édes ölelését. Lépteim csendesebbek lettek, remegő kezem megnyugodott. Különös érzés kerített hatalmába, melyet a poros pesti utcákon nem érezhettem. Nem tudtam mit kezdeni vele.

Közben megérkeztünk a lesre. Egy szép kis tisztásra néztem, felmászva rá, furcsa volt fentről nézni, ahogy a szellő végigsuhan a tisztáson és megmozgatja a fűszálakat. Ahogy egymás mellett ültünk, egyre jobban meg tudtam figyelni a lányt. Fiús haja volt és mélybarna szeme. Zöld pólóját feltúrte, így látszott vékony kis karja. De a legfurcsább az volt, amit éreztem, ott az erdő közepén, vadra várva, némán figyelve az erdő hangját. Mellettem ez a lány, akit akkor láttam először, tapasztalt vadászként, velem, a fővárosi polgárral. Csak néztem az ajkait és fürkésző tekintetét. Most először, talán észrevettem valamit, mert rám nézett és elmosolyodott. Visszamoso-

lyogtam rá, és gyorsan elfordítottam a tekintetemet, hiszen végül is vadászni jöttem. Zavaromban megsimogattam a fegyverem, mintha ellenőrizni akarnám, hogy minden rendben van-e. Nem szólt semmit.

Némán néztem ki a fejemből, hirtelen semmi gondolat nem jutott eszembe. Csak néztem a tisztást, az erdő szélét, vártam a vadat, amint előcsörtet az erdő mélyéből. Csak azt tudtam, hogy nem vagyok egyedül, van itt egy lány, aki vigyáz rám, ha kell, majd segít. Így telt el az első óra. Lassan kezdtem megérteni, azt amit Ő útközben mesélt. Széchényi és az erdőzúgása. Némán kiáltott bennem őseim vére, elégtételt követelt a szürke pesti évekért. Tompán kavargtak a gondolataim, végiggondoltam, mi az, amit elveszítettem az évek során, ezt a kapcsolatot a természettel, ezt az érzést, ami most nem csitul bennem. Mint tornádó söpört végig lelkemben a gondolat, hogy nem vesztett el semmi, itt vagyok, az erdő közepén, távol minden városi emléktől. Vissza lehet szerezni a bennem megbúvó ősi vadászszellemet, csak engednem kell, csak egybeolvadni az erdővel.

Észrevettem, hogy engem néz. Nézett rám, mintha értené, tudná mi történik most a lelkemben. Rám nézett némán, és én most már mint a megmentőmre, úgy néztem vissza rá. Egy soha véget nem érő pillanat volt ez, megmagyarázhatatlan, mint maga az erdő és az élet.

Az élet, amit én most pont elvenni készülök egy vaddisznótól. Elveszem, mert csillapítanom kell a génjeimben az éhséget, az elrejtett, kódolt üzenetet, hogy nem élhetünk a természettől elszakadva. Bennünk

van ez valahol, a régi vadászszervenvedély, amit olyan ügyesen rejtettem el a szívemben, de most nem tudom, de nem is akarom ezt a vad szellemet visszazárni, elrejtetni.

És megmozdult valami a bokrok között. Tanácstalanul tekintettem arrafelé, majd vissza a lányra. Intett, és én megértettem, mit kell tennem.

És jöttek elő, csörtettek, és sokan voltak, sosem láttam még ekkora kondát. Ő a fülembe sügött és én megcéloztam az egyiket. Hangos dörrenéssel sült el az öreg Mauser, magam is megijedtem, mint egy sikoltás úgy szakította félbe az erdő csendjét. A süldő, mert az volt, tett még pár lépést, majd magába roskadt. Néztük mindketten, ahogy kileheli a lelkét és az élet hangos szusszanásokkal eltávozik belőle. Boldog mosoly ült az arcomra és szememben köszönettel néztem rá a lányra, ő pedig megveregette a vállamat, mondván, szép lövés volt.

Ismét csend ült az erdőre, vérem megnyugodott, tétován ültem, nem tudva hova tenni a hirtelen jött elégtételt. Ő mozdult először, kimozdítva engem is a mozdulatlan-ságomból. Óvatosan megközelítettük a süldőt, de nem volt már benne nyoma semmi életnek. Sajnáltam szegényt.

Én elvesztettem minden előre eltervezett szándékomat, pedig otthon már hányszor végiggondoltam, mit fogok majd tenni, ha egyszer...

Ő pedig? Nos, az immáron a megszokott nyugalmaival nekem töretet készített, neki

pedig megadta az utolsó falatot. Rám nézett, nézett el-lentmondást nem tűrő szemével és ráfektetett a süldőre. Felavatott.

Hubertus szellemét éreztem én át ott akkor, a vad még meleg testén.

Öreg barátom házában újra és újra végigéltem a történeteket. Büszke voltam magamra. Sikerült. Újra megtaláltam magamat. Szép csendes éjszaka volt, és ahogy kint ülve a verandán a szürkebarátot nyaldostuk, merthogy ő

nem hagyott magamra, még egyszer kezembe vettem az öreg Mausert, és megsimogattam. Hálás voltam. Hálás voltam a fegyvernek, hálás voltam öreg barátomnak, aki meghívott és lehetőséget adott, hogy igazi vadász lehessen, és hálás voltam Neki, aki mellettem volt, vigyázott ügyetlen mozdulataimra, irányított és parancsolt ha kell.

Ő pedig újból mesélni kezdett, ezúttal magáról. Ittam szavait, jobban mint jó somogyi bort, kérleltem, meséljen még. Én pedig csak álmodoztam, hogy így is lehet élni, nincs szükség a pesti betonrengetegre, van őszi erdő és van élet.

Mesélt arról, hogy ő hogy lett vadász, a vadászélményekről, a közös vacsorákról, táborúzról és a régi szerelmeiről. Kezdem megérteni és nem csak őt, hanem az életet. Amely elmúlik egyszer, de nem mindegy, hogy telik el. Nem mindegy, hogy fát csak parkban látok, vagy eleget téve őseink vérenek, űzöm a vadat a rengeteg mélyén.

Megértettem azt, hogy ő miért az utóbbit választotta, és ő pedig tudta, hogy ez a messziről jött idegen most valamit átél, amit korábban elvesztett. Elvesztette, mert önként lemondott róla. Nem tisztelte az erdő zöldjét, nem követte szemével a magasban

köröző ölyvet, nem látta a érő búzában az őzbak fürkésző, izgatott tekintetét.

Tudta, hogy most ez a férfi még csak a folyamat elején van, még segíteni kell neki. Tudta, hogy szavai, mint száz nyilvessző hatolnak át az idegen megkeményedett, bepórosodott szívében. Tudta, hogy neki csak adnia kell, és mint a búzaszem az őszi esőtől, valami megindul, valami megmagyarázhatatlan és titokzatos, ember által meg nem érthető.

Ott, azon az estén, új értelmet nyert az életem.

És mi a tanulság? Ez a lány ma többet jelent nekem bármivel. Ő lett a feleségem.

Ficza Ármin

EGYETLEN HITTEL

Édes volt ez a nyár. Talán még soha ilyen forró és ilyen szép, csak gyermekként, az meglehet. Mikor sárkányokat repítettünk a szélnek, vigyáztuk a jószágot és egyetlen élhető pillanatként élveztük az életet.

A pipacsok vérpirosát, a búzavirág égbenyíló kékjét, a búza mézszöke kalaszát. A hajnal velünk kelt, süvölvényekkel és kiszórtunk a világba, mint mindent elontó napsugarak. Nem törődünk a létezés bajjaival, éreztük, hogy a szabadság, ez a mámorító, később már torokszorító érzés csak a miénk. Gyerekeké. Senki nem vehette el tőlünk. Aztán felnőtünk. Lábunk, még kiterne a magunk választotta, a hitünk szerint igaz út felé, de okos fejünk már másfelé irányít. Lehet hogy nem igaz, nem is szép és nehéz, de kötelesség. A társért, a hivatásért. Magunk választottuk és ha rosszul döntöttünk, már nincs jóvátétel. Egyetlen elenség van csupán, az idő, mely múlik visszavonhatatlanul. Nem kérdezi jó voltál-e, okosan tetted-e. Döntöttél.

Viseld sorsodat.

Ha az ember kifelé megy az életből, már mindenek értéke van. Nem a tömört ereszény számit, hanem a sziporkázó csillagok a nyári égen. Az a hűvös esti fuvalat, mely igazításra kényszeríti a kabátot, bezárásra a nyitva felejtett inggombot. Csendes boldogság ez, az élet kegyes ajándéka. Soha nem érzett rácsodálkozás egy fecskéfarkú lepke röptére és kisgyermekes cselekedet megszámlolni a margaréta szirmaikat. Aki már gondol az elkészülésre, másképp méri és becsüli a megélt valót. De már becsüli feltétel nélkül. Igen, édes volt ez a nyár. A legédesebb az eddig megélt több mint hatvan közül.

- Eh! Bolond gondolatok! Rózsa Vencel fázós morcan kászálódott le a korhadó lestről. - Ez is elkopott már akárcsak én, de ezt legalább meg lehet javítani. - A szeptember közepén támadt borongós idő jó bögést ígért. Mégis az idén nehezen indultak csatába a szerelmes hercegek. Nem mutatkoztak a bikák. Itt-ott egy fiatal hang ereszkedett kihívóan a köddel együtt a csillagtalan éjszakába. Az igazán öregek, a karcos torokúak még várakoztak. Néha ugyan hallatszott esdeklő énekük, de a fenséges dallam megrekedt a fák susogó koronájában. A kis tisztás még üde volt a nyárvégi esőktől.

Ahogy Vencel elindult a visszaúton, lábához csapódott egy - egy harmatos virágfejecske. A levegő tiszta hideg illata felélénkítette kissé. A terepjáró zümmögésében megint elkalandoztak a vadász gondolatai. Szerette az őszt. Nem csak a szarvasnász megható csodáját várta minden évben, hanem a szőlőillatú melengető délutánokat. A dara-

zsakat, ahogy az érett gyümölcsöt lepik és duruzsoló hangjuk békét hint. Olyan többé vissza nem hozható, bölcs békét, mely elsimítja az éleket a lélek mélyén és nyugalmat ad a fáradó testnek.

Nem esett messze a falu az öreg erdőből. Gyorsan hazaért. Ahogy egy pillanatra alábbhagyott vizslája panaszos üdvözlete, újra meghallotta azt a borzongató bikaszólamot. Vadászszívnek a leggyönyörűbbet. Hajnalban szólt sokszor, szinte beköszöntött a nyitott ablakon. A páratlan tizenkettest és azt a nyolc kilogramm körüli dárdást már látta, ezt csak hallotta. De ez a hang elkísérte mindenüvé. Minden mozdulatában ott rezzent, minden szavában ott csengett. Mint a jelenlévő idő, a jelenvaló élet. Kitérőhetetlenül. Ezt a bikát akarta, figyelte, vigyázta és kívánta ősi szenvedéllyel. A többi várhat.

Sötét volt a vadász háza. A csukott zsalugátek, mint konok szemek tekintettek rezenéstelenül előre. Az udvaron ismerős pötüniaillat libbent Vencel arcához. Kutyája nyüszíteni kezdett, máshogy, sírószóban. Mint mikor az ember is elveszít valakit, valamit, amit már nem lehet visszahozni. - Mi van Báró, mi történt kiskutyám? Csak nem ment el mégis? Nem, az nem lehet!

Ma délután felesége megállt az ajtóban, onnan figyelte készülődését. Vencel érezte,

rá kell néznie. Erzsébet lenvirággé szemei szomorúan álltak a tekintetét. - Elkészült a szobám a nővéreméknél, ma elköltözöm. - Ostobaság, majd megbeszéljük. Tudod jól, nekem most mennem kell! - szólt a férje. Hangjában már nem volt indulat. Magában fűzte a beszédet tovább: Hová is menne, a nővéréhez, aki számolja a napokat örömtelenül? Itt van mindene. Több mint harminc év. Ki tudná, hogy is lehetne megváltani. Egy emberöltő.

A házban szigorú csönd volt. Rend és sötét. Vencel lelkében pedig a bizonyosság. A félelem lekúszott a torkán és mikor jeges kézzel szorította szívéét, elfogyott az ereje. Hát mégis elhagyta Erzsébet. Az asszony néha elégedetlenkedett: - Nem akarok így élni, mindig egyedül, boldogság nélkül. De sokszor ráförmedt ezért: Ha nem tetszik menj, senki sem tart vissza!

Már régen nem beszéltek egymással. Csak egymásnak, odavetetten a legszükségesebbet. Lányaik elkerültek a háztól. Néha jöttek, az unokákkal. Mindig azon ment a zörrenés, hogy Vencel sokat volt távol. Az erdő és kedves vadjai elsőnek számítottak. Ismerte „birtokát”, annak minden szegletét, minden lakójával együtt. A pacsírtá röppe nő énekével ujjongott a tavaszi jövevények láttán. Boldog volt az erdőn-mezőn és ezt a mámort féltékenyen őrizte. Küzdött, viaskodott érte. Úgy vélte, Erzsébet megéri mi lakik lelkében. Azzal az egyetlen hittel, mellyel hivatására felesküdt, választott magának asszonyt is. Egy életre szólóan.

Nyugtalanul hanykolódott álmában. Erzsébetet látta. Felesége alakja még őrizte fiatalos finomságát, haja színét már fakóbbra mosták az évek. De szemének lenvirág tündöklése máig megmaradt.

Rózsa Vencel úgy érezte megvénült reggelre. Fial vadászutódja toppant be az ajtón, rápisszent Báróra: - Csitt te, még felébresztjük Erzsébet nénit! -Mi újság? - Vencel nem volt beszédes kedvében. - Vencel bátyám, úgy gondoltuk, nem való már magának korán kelni, sárban fagyban vendéget kísérni. Vagyunk elegenden, de természetesen bármikor szívesen látjuk a vadászaton.

Az öregedő vadász csak úgy magában morzsolta a szavakat egy ideig és öröm támadt szívében, amikor megszólalt. Régóta nem érzett, jóságos melegség. - Jól is van így! Most már csak magamért vadászom. Elmegyek végre és elhozom a legnemesebb vadat, amit csak vadász álmodhatott. Az egyetlen nekem rendeltettet. Ugorj Báró, megyünk az asszonyodért!

A kertben még leszakított egy szálat Erzsébet sárga tearózsájáról.

G. Fehér Gabriella

magyar **VADÁSZIAP**

DISZNÓ, ELŐRE!

Álmos, igazi koránfekvő a decemberi nap. Az első fagyok után a smaragd színű levelek összepöndörödve hullanak az erdei utak töcsáiba. Az erdő lassan leveti sokszínű őszi köntösét, s a nap is csak déltájban mutatkozik, rövid időre. A sejtelmes hajnal ködfátyol alól bújjik elő, s csak a zúzvara hófehér csíkja jelzi a helyes irányt. Nostalgikus és búskomor a természet forgószínpadának képe, mégis a vadász számára nincs reményteljesebb gyülekező, mint a várva várt disznóhajtásé. Kutyák vonyítanak, melegedő tüzek lobognak, kocsiajtók csapódnak. Amikor aztán mindenki megérkezett, az alapos eligazítás után indulhat a hajtás. **Agyaki Gábor** és **Körtvélyesi László** képriportja a hajtás indulását jelző kürtszótól, a teríték mellett felcsendülő „hallaliig” kísérete végig az eseményeket a közelmúltban, Sellyén.

INTERNETRŐL – VADÁSZOKNAK

10. RÉSZ

Decemberi számunkban – a karácsonyra készülve – néhány ötlettel, jó tanáccsal szeretnénk szolgálni azoknak, akik számítógép vásárláson gondolkodnak. Mit érdemes vásárolni otthonra, irodai használatra, vagy a gyerekeknek iskolai, esetleg „játék” gépnek. A sok lehetőség közül melyik Internet kapcsolatot válasszuk, ami pénztárcánkhoz és igényeinkhez is igazodik.

Mint ahogy az ilyenkor karácsony előtt lenni szokott, ömlik ránk az árubőség és csak kapkodjuk a fejünket, hogy mit válasszunk. Nyomulnak a nagy bevásárló központok is – ha már ott vagy, vegyél egy számítógépet a gyerekeknek...

Nem biztos, hogy azzal járunk jól, ha minden egy helyen felkiáltással egy komputer is bekerül a kosárba a pulyka és a beigli mellé. Bár ezek a gépek azzal kecsegtetnek, hogy csak be kell dugni a konnektorba és már szagdozhatunk is az infosztrádán. Az igazság azonban az, hogy adott esetben olyasmit is megvetetnek velünk – elég borsos áron –, amire igazából nincs is szükségünk. Ezért azt javaslom, hogy számítógépet olyan **szaküzletben** vásároljunk, ahol az összeállításakor figyelembe veszik egyéni igényeinket, ha járatlanok vagyunk, még néhány jó tanáccsal is ellátnak. Ez egyáltalán nem kerül többbe, sőt nem kell pénzt adnunk olyasmért, amit nem is fogunk használni. Később, ha a gépet bővíteni, modernizálni akarjuk, az ilyen boltokban ezt is megtehetjük, akár úgy is, hogy alkatrészeinket cserébe beszámítják.

Ha használt gép vásárlása mellett döntünk, akkor legyünk nagyon körültekintőek. Van olyan cég, amelyik 6 hónap, és van, amelyik csak 2-3 nap garanciát vállal. Magánhirdetés útján is vásárolhatunk, ekkor részesítsük előny-

ben azokat a gépeket, amelyekre még gyári garancia van és megvannak az eredeti papírok, tartozékok (CD-k, floppy-k, amin a meghajtó szoftverek vannak). Lehetőség szerint vigyünk magunkkal olyan barátot vagy ismerőst, aki ért hozzá.

És most lássuk röviden milyen célra – milyen gépet érdemes venni.

Ha tizenéves gyermekünk „játék gépet” szeretne, akkor az lesz pénztárcánkban a legnagyobb érvágás, mert a mai multimédiás, 3 dimenziós effekteket használó játékoknak a legnagyobb az erőforrás igényük: nagy teljesítményű processzor (pentium4-es kategória, 1 gigahertz feletti sebesség), nagy kapacitású memória (min. 256 de inkább 512 megabájt), 3 dimenziós grafika megjelenítésére alkalmas, nagy saját memóriával rendelkező videokártya, 17 vagy 19 colos monitor, gyors CD vagy DVD meghajtó, hangkártya + hangfalak... stb. Ezek a gépek alkalmasak filmek (DVD, mpeg-video, stb) lejátszására is és akár 300 ezer Ft feletti összegbe is kerülhetnek.

Irodai és otthoni célokra (szövegszerkesztés, táblázat- és adatbázis kezelés, levelezés, internetezés, stb.) már sokkal olcsóbban is megúszhatjuk a dolgot. Elfogadható sebességet érhetünk el pentium2-es kategóriájú, 5-600 megahertz processzorral, 128 megabájt memóriával, integrált vagy egyszerűbb videokártyával, 15 colos monitorral, szükség esetén nyomtatóval. (Azért – hadd áruljam el – egy ilyen gépen is lehet sokféle játékot futtatni.) Ennek az ára már barátságosabb: a beszerelt alkatrészek „márkájától” függően 100-150 ezer Ft. Ilyen gépet használtan akár fél áron is beszerezhetünk, ha megbízható a forrás.

Nézzük még meg, milyen lehetőségeink vannak, ha internetezni szeretnénk.

A legáltalánosabb a **modemes** kapcsolat, telefonvonalon keresztül. Sajnos vidéken a legtöbb helyen más lehetőség nincs is. Ez a kapcsolat-fajta levelezésre tökéletesen megfelel, talán csak akkor támadhat nehézségünk, ha nagyobb méretű (pl. kép) csatolmány érkezik a levéllel. Internetezésre már kicsit lassú, de ha csak néhány naponta kell egy-egy információt megnézni, akkor még kivártható. Költsége két részből áll: a havi előfizetési díj a szolgáltatónál + a telefonköltség, ami – az interneten töltött idő függvényében – percdíj, helyi tarifával.

Másik lehetőség az **ADSL** kapcsolat. Ennek néhány helyen műszaki akadálya van, de ahol megvalósítható, ott nagyon jó minőségű Internet elérést biztosít. A sebessége 7-10 szerese a modemes kapcsolaténak. Költsége az egyszeri kiépítési díjon felül csak a havidíj, melyért cserébe a nap 24 órájában bármennyit internetezhetünk (telefonköltség nincs!)

Ahol kábeltévé szolgáltatás van, ott általában **kábeles** internetezésre is van lehetőség. Ez is gyors, nagyon jó minőségű, napi 24 óras kapcsolatot biztosít, szintén – egyszeri kiépítési díjon felül – csak havidíjért.

Aki több lehetőség közül is választhat, az azt mérlegelje, hogy – az internetezéssel töltött órák függvényében – mennyit költene havonta modemes előfizetésre + telefonköltségre és ezzel szemben mennyi lenne az ADSL vagy kábeltévé havidíja. Aki sokat internetezik, és nagy méretű adatcsomagokat tölt le vagy fel, annak mindenképpen érdemes e két utóbbi valamelyikét választania, hiszen a sebesség döntő szempont.

Mindenkinek sikeres vásárlást, kellemes Karácsonyt és boldog Új évet kívánok:

Hegedűsné Wéber Ildikó
webmester

A VADÁSZAT

Félelmet sejtet e szó, szépen cseng a fülnek
Hiszen aki vadász, piros betűs ünnep
Sokan félnek tőle, mások meg nem értik
Kevesen vannak, kik maguknak érzik.

De ez a kevés, legalább tesz érte
Nem csak lövi, óvja, legyen minden évre
Eteti, itatja, szaporítja, védi,
Tiszteli a vadat, örömet hoz néki.

Felvirrad a nagy nap, elindul a vadász
Szívében tűz ég, szemében a parázs
Kalapját emelve üdvözli a Napot,
Üdvözli társait, és a vadászatot.

Az etika szent, tudatosan senki meg nem sérti,
Aki mégis vétkez, saját bőrén érzi.
Társai haragját vonja az magára,
Ki nem figyel oda, a vadászetikára.

Véget ért a vadászat, vad a terítéken,
A sok nyúl és fácán, ravatalán, szépen.
Elégedett arcok, szép kompetencia,
Sok vadász békével indulhat már haza.

Kovács Attila, vadőr
Örkény – Tábor Vt.

CSILLAGOK ALATT

Csillagok alatt, a hegyek között,
reményem száll a völgy felé,
tereli hozzám, a vadak álmát,
széna illeté etető elé.

Éhes szarvasok törik a csendet,
roppan a hó, csillog a táj
óvatos léptekkel közelít az őz,
közelít a muflon – sok éhes szájj

Betekint a Hold az erdők ablakán
fénye simogatja a szürkülő árnyat
bagoly röppen a fatörzsek között,
nappali fényben suhanó szárnyak.

Lábam mozdulatlan – szemem éber,
távcsövemben játszik vadak világa,
puskám remeg – némán figyel,
legyen ma élet az erdők királya.

Gyenes István

VISSZA A TERMÉSZETHÉZ

Napjainkban, mind nagyobb jelentőségű a vadon élő állomány megőrzése, a vadon élő állatok számára az élőhelyek biztosítása, és a vadpopulációk genetikai variabilitásának megőrzése. A hatékony és céltudatos vadgazdálkodási munka szerves része az egyes apróvadfajok mesterséges szaporítása és nevelése.

A fácán köztudottan eredményesen keltethető és az előnevelést követően megfelelően

előkészített élőhelyén hatékonyan növelhetjük a fácánpopulációt. Ehhez azonban jó ellenálló képességű és jó kondíciójú madarakra van szükség, amihez természetes adalékanyagok etetésével vagy itatásával is hozzájárulhatunk.

Kísérletünkben zárttéri fácantenyészetből származó fácántojásokat keltettünk. A fácánokat két csoportra osztottunk (35-35 madár). Az egyik csoport itatóvizébe 1 százalékos tömény-

ségben almaecetet kevertünk, a kontroll csoport pedig kútvizet fogyasztott.

A kísérlet során figyelemmel kísértük az állatok takarmány- és vízfogyasztását, a testtömeg-gyarapodást, a tollasodás mértékét, valamint feljegyeztük az elhullások számát. A fácánokat hathetes korban bocsátottuk a vadászársaság rendelkezésére, ahol kéthetes adaptációs nevelés után természetes környezetükbe kerültek vissza.

EREDMÉNYEINKET AZ ALÁBBIKBAN FOGLALJUK ÖSSZE

Az almaecetet fogyasztott fácánok kismértékben ugyan, de több eselést vettek föl, mint a kontroll csoport állatai. A vízfogyasztás a takarmányfogyasztáshoz hasonlóan alakult, az almaecetes ivóvízből szívesebben ittak a csibék.

A testtömeg-gyarapodás adatai azt mutatják, hogy a kísérleti csoport takarmány-értékesítése kedvezőbb volt (2,33 kg/testsúly-kilogramm) szemben a kontroll csoport értékével (2,49 kg/testsúly-kilogramm).

A tollasodás mértékére az evezőtoll és farktoll (1., 2. ábra) méretéből következtettünk. Hentente megmértük a tollak hosszúságát, ami azt mutatta, hogy az almaecettel kezelt csoport tollasodása korábban kezdődött, a tolltakaró tömört, épp és egyenesen képet mutatott.

Az almaecet természetes eredetű adalék-

anyag, amely kitűnő étrendi hatású. Különböző baromfifajokban – pulyka, broiler csirke, fűrj – alkalmazva rendkívül kedvező adatokat kaptunk a baromfinevelés során. Az almaecet igen gazdag vitaminokban, aminosavakban és nyomelemekben. Itatása során javul az állatok takarmány-értékesítése, nő a testtömeg-gyarapodás. Növekszik az ivóvízfogyasztás is anélkül, hogy hasmenést okozna a madaraknál. Különösen forró nyáron van ennek jelentősége, hiszen magas hőmérsékletű környezetben csökken a táplálékfogyasztás, ezzel nő az ivóvízfogyasztás is.

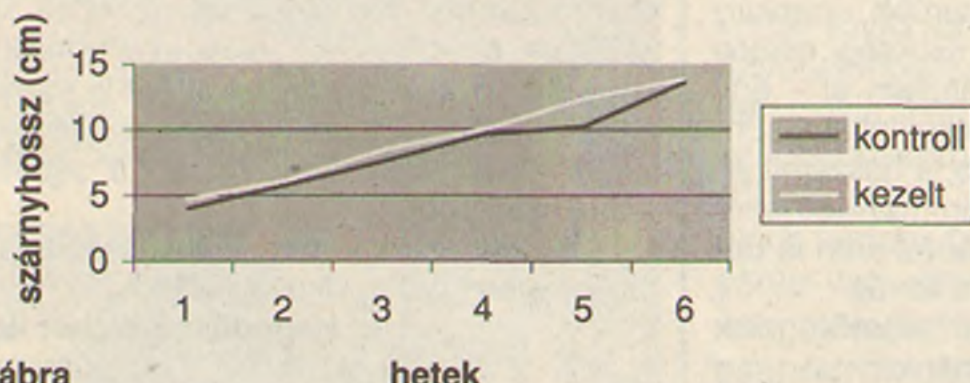
Az almaecet baktericid hatása az ivóvíz pH-jának megváltozásából ered. A kissé savanyú kémhatású ivóvíz nem kedvez az enyhén lúgos pH-t kedvelő baktériumok elszaporodásának (pl. Salmonella, E. coli). A fácán-

tollasodása korábban kezdődik, ami a csibék természetes környezetében elengedhetetlen. A tömört, dús tolltakaró nagymértékben javítja az akklimatizációt, hiszen a csibék testének közepes hőmérséklete képes kiegyenlíteni a környezet hőmérsékletének ingadozásait.

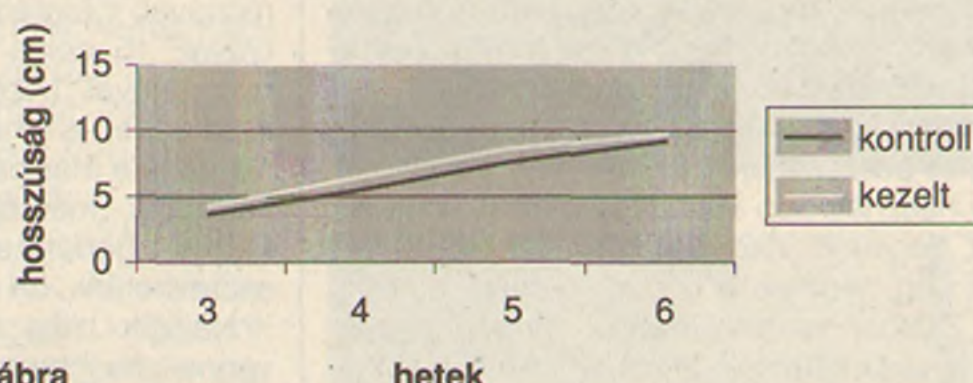
Összességében elmondhatjuk tehát, hogy az almaecet, mint természetes adalékanyag a fácánok előnevelése során kitűnően alkalmazható a csibék itatóvizébe keverve. A fentebb említett előnyös tulajdonságokon túl javítja a baromfi általános ellenálló képességét, csökkenti az előnevelési veszteséget, ilyen módon szilárd szervezetű, jó kondíciójú fácán- és csibék kerültek természetes élőhelyükre.

Lengyel László, Kiss Zsuzsanna, dr. Bárdos László

evezőtoll-hosszúság

faroktoll-hosszúság

EZ A MI BÉLYEGÜNK!

A 2002-2003-as „kacsa-bélyeg” nyereségeinek sorsolására 2003. március 28-án kerül sor, Telkiben sorsoljuk ki a 10 napos, 2 személyes ausztráliai, afrikai és Duna-deltai utazásokat.

„A magyar vadvilágot” szlogenű projekt egy civil természetvédelmi katasztrófaalap életre hívását szolgálja, az 1500 forint értékű, postai díjmentesítésre nem alkalmas bélyeg megvásárlói az árvizek, a tüzesetek, a járványok, stb. miatt bajbajutott állatvilágot segítenek... s jó lenne, ha a vadászok ebben éljen járának.

A „kacsa-bélyegeket” a megyei vadászkamaráknál, vadászboltokban és a postahivatalokban vásárolhatóak meg.

Vadászias és szép ajándék a bekeretezett, eredeti aláírással hitelesített művészi nyomat, amelyet egy hibás és egy helyesen kinyomtatott bélyeg egészít ki, s amely – korlátozott példányszámban – kizárólag a VKE-nél vásárolható meg.

A projekt médiatámogatója az Axel-Springer Kiadó Kft. a „Kiskegyed” hetilapban és az „Ügyes” rejtélymagazinban több forduló játékot jelentett meg, és a Magyar Konyha magazinban is megjelent egy fejtörő játék. A nyertesek listáját az alábbiakban közöljük:

Kiskegyed (I. forduló): Deichler Vendelné (Szigetvár), Erdelics Józsefné (Debrecen), Fábán Tamás (Szolnok), Kissné Matos Krisztina (Budapest), Lázár Tibor (Budapest), Pásztor Lászlóné (Debrecen), Szabó Katalin Zsuzsanna (Buda-

pest), Takács László (Baja), Torma Pálné (Budapest), Vargáné Pint Éva (Vassurány).

Kiskegyed (II. forduló): Bencze Miklósné (Budapest), Császár Enikő (Bárcs), Hubai Antal (Kazincbarcika), Hugycz Andrásné (Budapest), Katona Istvánné (Andocs), Kozicsek Ferencné (Budapest), Kovács József (Balatonlelle), Krojnyit Róbert (Ceglédbercel), M. Szigeti Zsuzsa (Debrecen), Litók János (Berettyóújfalu).

Kiskegyed (III. forduló): Kiss Mária (Budapest), Kovács József (Kunhegyes), Kozicsek Ferencné (Budapest), Ladányi Ildikó (Budapest), Pilisi Andrásné (Kalocsa), Rezsóvics Györgyné (Budapest), Szigeti Józsefné (Kálmánháza), Dr. Szombati László (Mezőberény), Zsiska Gizella (Budapest), Zsupos Istvánné (Debrecen-Macs).

Ügyes (I. forduló): Bali János (Ajka), Bende Gyöngyi (Budapest), Csabiánszky Matild (Budapest), Csontos Józsefné (Szolnok), Dévald Sándor (Miskolc), Dévald Zsuzsanna (Miskolc), Doszokocs Zsuzsanna (Szentendre), Kárpáti Lászlóné (Budapest), Kengyel Tiborné (Pécs), Mikó Gábor (Dombrád).

Ügyes (II. forduló): Aigner Péterné (Tatabánya), Balogh Zoltánné (Kecskemét), Borbély István (Nyúl), Boros Cecília (Kecskemét), Deschán Lajos (Erd), Hódi Sándorné (Apostag), Kalotai Lajosné (Vecsés), Kovács Mihályné (Siófok), Müller Károly (Kiskunhalas), Pószsár Attiláné (Budapest).

Ügyes (III. forduló): Adorján László (Zalaszentgrót), Gálos Izabella (Tokorcs), Döbrönte Tamásné (Kerta), Kovács Józsefné (Budapest), Kovács Zsuzsi (Nyírpálota), Krajcsi Judit (Budapest), Menkő Lászlóné (Tápiógyörgye), Nagy Istvánné (Battonya), Szabó Barbara (Érsekcsanak), Vígloői Illénné (Ráckeve).

Ügyes (IV. forduló): Ábrányi János (Nyíregyháza), Bognár Istvánné (Szombathely), Dobák Erzsébet (Kiskunfélegyháza), Csordás Lászlóné (Miskolc), Fekete Bernadett (Sarkad), Gergely Zsuzsanna (Budapest), Ipsa József (Pécs), Szőke Miklósné (Üllő), Tóthné Kovács Mária (Eger), Varga Gáborné (Szombathely).

Magyar Konyha: Farkas Irén (Budapest), Fogarasi Zsolt (Budapest), Lentulay Mária (Tata), Nyárai Ödön (Budapest), Pertl Evetke (Budapest), Rafai Mária (Szeged), Takács Zoltán (Felpéc), Turi Borbála (Hajdúszoboszló), Varga Sándorné (Andornaktálya), Wenner Katalin (Budapest).

A nyereségeket postán küldtük ki a nyerteseknek, s valamennyiüknek gratulálunk.

Tisztelt Olvasóink!

Ha már vásároltak bélyeget – a magyar vadvilág nevében – köszönjük, ha még nem ... jót tesznek, amikor megteszik!

Eddig már több százezer kilőtt védett énekes madarat találtak a magyar vámosok olasz vadászoknál, hűtőládába gyömöszölve. A természetvédők az Európai Unióhoz fordultak: fékezze meg a vadászlobblyt, ugyanakkor a szakma makacsul hallgat az olasz rap-sicok okozta károkról.

Egy szarvas, egy kaffer, egy grizzly címmel a Népszava arról ír, hogy a vadászturizmus is visszaesett az idén. „A hazai vadállomány ma is kiváló, de nehezebb idecsalogatni a vendég vadászokat, mint néhány éve. A múlt évben, a korábbi időszak lanyhuló érdeklődését követően ismét több, határokon túli vadász kereste fel Magyarországot, ez a fellendülés azonban nem bizonyult hosszú életűnek. Idén megint kevesebb külföldi puskás érkezett és érkezik. Különösen német nyelvterületről jönnek kevesebben, pedig hagyományosan ez a régió adta a külföldi bér vadászok derékhadát. (...) A hazai szakemberek a nehézségekről szívesen beszélnek, de az olasz vadászok okozta anyagi és erkölcsi károkról nem szívesen nyilatkoznak. Pedig most is gyakran buknek le védettmadár-szállítmányok. Az olasz vadászok legtöbbször arra hivatkoznak, hogy a Balkánon vagy Romániában ejtették el a szárnyasokat. Még hivatalos ember is azzal mentegette a hazai vadásztatókat, hogy itthon a védett madarak lelővése elképzelhetetlen. Akkor viszont érthetetlen, hogy az Udvarinál lebukott olaszok esetében, akik 11 ezernél is több védett madarat akartak kicsempészni az országból, miért vetődött a gyanú árnyéka né-

hány dél-alföldi vadásztársaságra? Mert a szakemberek megállapították, hogy a lemészárolt védett állatok zömét nagy valószínűséggel, több hét leforgása alatt Magyarországon ejtették el a külföldiek. Miért hallgat a szakma? Hel-tay István, a Hubertus Vadkereskedelmi Kft. tulajdonos ügyvezető igazgatója azt mondta: éppen a hazai vadásztársadalom érdeke, hogy fény derüljön ezekre a bűncselekményekre, hogy a magyar vadászok, vadásztató társaságok tisztázhassák magukat. Ha valóban itt kapták puskavégre, azt nem teheték helyi segítség nélkül. Am eddig minden komolyabb felelősségre vonás elmaradt, és viszonylag enyhe pénzbüntetéssel megúszták a tettesek, ahelyett, hogy akár örökre kitiltanák őket az országból.”

„A legrosszabbkor jött az olasz vadászokkal kapcsolatos botrány a Gemenci Erdő- és Vadgazdálkodási Rt.-nek is” – derül ki a Tolnai Népújság Gemencnek is baja van az olaszokkal című cikkéből. „Csonka Tibor vezérigazgató szerint visszavetheti a vadászturizmust, ha a törvényesség betartásán túlmenően felesleges végzést kell átélniük a külföldieknek, például a határon való átkeléskor, a vámvizsgálat során. Az idei két nagy árvíz miatt már amúgy is kevesebb vadat lehet kilőni, mint ahogyan azt az Rt. korábban tervezte. Az úgynevezett állományhasznosítási tervet a szaktárca hagyja jóvá. Ebben az idei vadpusztulás miatt 25 százalékkal kevesebb az elejthető trófeás vad. Úgynevezett tarvadat – szavasborjú, tehén – egyáltalán nem szabad vadászni.”

Évente több mint másfél milliárd forint kárt okoz a vadállomány – derül ki a Magyar Hírlap cikkének címéből. „Az elmúlt években jelentősen elszaporodott vadállomány nagy károkat okoz a mezőgazdasági kultúrában: a nagyvadak megeszik az elvetett növényeket, letaposják a talajt és a termést, s az erdőkben is komoly pusztítást végeznek. Tavaly a mezőgazdasági területeken közel másfél milliárd forint, míg az erdőkben 181 millió forint kár keletkezett – nyilatkozta a lapnak dr. Fábrián Gyula, az FVM vadgazdálkodási és halászati főosztályának vezető főtanácsosa. A nagyvadállomány létszámát főként kilövésrel lehet szabályozni, de annak ellenére, hogy tavaly jelentős számú nagyvadat – 34 ezer gímszarvas, 62 ezer őzet és csaknem 90 ezer vaddisznót – ejtettek el a hazai vadászok, még mindig igen nagy Magyarország vadállománya. A vadászati bevételek 2001-ben 15 milliárd forint körül mozogtak, a kiadások megközelítették a tizenhárom és fél milliárd forintot. Az egyéb vadgazdálkodási kiadásokkal, így például a vadkárokról fizetett összegek kifizetésével azonban a vadászati eredmény nem érte el az 1,2 milliárdot. Éppen ezért a vadászati hatóságok nagy hangsúlyt fektetnek a vadállomány csökkentésére, ezért a veszélyeztetett területeken több kilövési engedélyt adnak ki. Az állatok számának csökkentését azonban a humánus és etikus vadászat is gátolja, amely szerint például nőivarú állatra csak a szaporodási és az utódok felnevelése utáni időszakban lehet lőni.”

Összeállította: K. E.

MÁRAI A VADÁSZATRÓL

Márai Sándor (1900–1989) A gyertyák csonkig égnek című regényében megfogalmazott szép gondolatát idézzük a rejtvény számozott soraiban.

1.	Osztók	Jóleső, örömteli	Hirtelen ajtót tár valakire	Japán pénz	Szintén	Olasz tóváros	... Moricone; filmzene-szerző	Francia férfinév	Előtag: kettő	Dallás Regényt írt meg
5.	Együgyű, laikus	Indiai légitársaság	Római 50		Arra a papírra jegyez	Káit, angolul		Védő-szentek	Kálium	E
			... Land; szigonyos		Fr. író; Ernest				Régi súly	
	Deutérium	3.	A Dunába ömlik		Hangszert				Stájer-országi	Norvég autójel
	Nagy szí- nésznőnk; Mar	Század, röv.								
				Római 2		A túlsó partra	Idősz. előtt		Magad	
				Indulhat ...!		ladikázik	Fejes növény			Fél az ük!
2.	Rőt vad								R	Zizeg
		Tantál		Kameruni állam- férfi; Paul ...	Baranyai község			Történel- mi köz	Na végre! A Goldber- ger üzem becézése	Hízlatni való ökör
		Alapszín			Ribonuk- leinsav					
4.	Ver									
			Újító						Fejő- désben lévő	
			Párosan igaz!							
			Ráncigál, húzkod, tájszóval						Tinóból lesz, ha tanul!	
			Oxigén							
	Konyhai edény								Korszak, angolul	
	PL üst- dobos	L		Száraz fény- másoló eljárás						

A novemberi rejtvény helyes megfejtése: Indul az ösvényen, / Istenért és hazáért, / Apáink szavával, / Jó magyar vadász.
Nyertesek: Kis János (Budapest), Keszthelyi Péter (Pécs), Nyék Pálné (Szombathely)

Beindult a nagyüzem

Úgy látszik, a rendeletmódosítás meghozta a kedvet a hivatásos vadászok alkalmazóinak, mert sorra-rendre érkeznek a megrendelések. A Hivatásos Vadászok Szaküzletei egyre több megrendelőlapot juttatnak el hozzánk, így a korábbi gyakorlaton változtattunk, és már nem havonta, hanem heti gyakorisággal adjuk le az összesített rendeléseket a gyártóknak. Javult az egyes tételek átfutási ideje is, ez azonban – sajnos – nem jelenti azt, hogy minden zökkenőmentesen zajlik. Most például a téli ruházat speciális teflonozott lóden anyaga fogyott el, s az Olaszországból rendelt alapanyag immár több hete vesztegel a vámraktárban, nem kapkodják el a vámolását. (Igaz, a nyári ruhák most két héten belül készen vannak...)

cég/bolt neve	üzlet tel.	megye	irsz.	város	utca, házszám
Aranyszarvas Vadász-Horgászbolt	73/371-940	Baranya	7940	Szentlőrinc	Munkácsy M. u. 37.
DUNATrade Kft. Túskevár v.bolt	78/311-836	Bács-Kiskun	6200	Kiskőrös	József A. u. 5.
Kátai-Pál E.c. Vad.-Horg.cikk keresk.	66/312-288	Békés	5900	Orosháza	Könd 44.
Hargita Jagd Vadász és Fegyverüzlet	62/248-768	Csongrád	6800	Hódmezővásárhely	Andrássy u. 32.
LARUS Kft.	99/370-142	Győr-Sopron	9431	Fertőd	Vasút sor 63.
Ko-De-Ko 96 Kft.	36/316-522	Heves	3300	Eger	Dr. Hibay K. út 12.
Fantom Vadász-Íjász és Fegyverbolt	32/422-436	Nógrád	3100	Salgótarján	Arany J. u. 19/A.
SZIGET vadászbolt – Domokos Kft.	24/487-088	Pest	2335	Taksony	Dózsa Gy. u. 26.
INDIFORM Kft.	23/359-158	Fejér-Pest	2444	Százhalombatta	Vörösmarty u. 40.
Szent Hubertusz Kft.	82/315-252	Somogy	7400	Kaposvár	Fő u. 40.
Zöld Prizma Kft.	42/504-070	Szabolcs-Sz.	4400	Nyíregyháza	Egyházköz I.
Ideál-Szolnok Ker. Kft.	56/370-856	Szolnok	5000	Szolnok	Baross u. 4.
Stefán Kereskedelmi Kft.	74/510-995	Tolna	7100	Szekszárd	Kossuth L. u. 32.
Neptun Bt. HELIKON vadászbolt	83/318-310	Veszprém-Zala	8360	Keszthely	Balatonpart 5.
Paál és Tsa. Vadászati Ker. Bt.	92/313-523	Zala	8900	Zalaegerszeg	Ady E. u. 13.
Vadászok és Vadg.k É-mo.i Ter.Szöv.	46/504-125	Borsod-A-Z	3526	Miskolc	Tas út 18.

Az eddig forgalmazott szortimentet a rendelet betűjéhez igazítjuk. Megszüntetjük a kétféle (műanyag és csont) gombbal gyártott ingek választhatóságát: egységesen jó minőségű, agancs utánzatú gombokkal készülnek az új ingek. Praktikus okokból kihagytunk néhány tételt az emblémával védett termékek közül, értelmetlennek tartjuk az olcsó, tehát nem garantáltan jó minőségű gumicsizma kötelezővé tételét, a gyakorlat amúgy is azt mutatja, hogy egyre többen veszik a hivatásos vadászok is a legdrágább, extra minőségű Le Chameu termékeket, még azon az áron is, hogy a különbözet saját pénzükből pótolják ki. Hasonló módon a félcipő egységesítése sem túl célszerű, a rendelet egyedül a barna színt köti ki.

A VKE Csillaghegyre költözésével tágasabb, jobban áttekinthető helyet kapott a disztribúciós raktár is, az áru egyedi megrendelések szerinti szétválogatása, csomagolása könnyebb és gyorsabb lett.

És egy nagyon kellemes érzés: több száz eladott garnitúra után alig-alig érkezett minőségi reklamáció, s mivel mindenkinek egyedileg rendeljük, gyártatjuk le az egyes ruhadarabokat, ezért a méretbeli kifogások is ritkák, s azt lehetőség szerint rövid idő alatt kicseréljük...

Kép és szöveg: Somfalvi Ervin

Szirtisas elől duplaszaltóval menekült el a rutinos öreg nyúl

SZÁRNYAS MESTERVADÁSZOK

Tizennegyedik alkalommal rendezték meg a Nemzetközi Solymász Találkozót az apróvadban gazdag Csongrád megyében november 4-étől 8-áig. A mintegy 80 résztvevő közel fele az európai országok társszervezetei képviselőitében Ausztriából, Belgiumból, Németországból érkezett, de mindenki meglepetésére még a távoli Japánból is jött két megfigyelő, akik az ősi japán solymász hagyományokat szeretnék újjáéleszteni a szigetországban. Pazar látvány volt az orosházi Gyopárosfürdő szállodájának udvarán, a járda mellett, a fenyőfák alatt és a játszótéren ülőfájára béklyózott sok szirtisas, galambász héja, vándor-, északi- és hibrid sólyom, s különlegességként még egy pusztai ölyv látványa is örömet nyújtott a sok „civil” látogatónak. Az idő nem fogadta kegyeibe a solymászokat, a fo-

lyamatosan borult ég, a sokszor szitáló eső sem a madárnak, sem a gazdájának nem javította a hangulatát, s az elázott földeken több kilós sárkoloncok ragadtak bakancsra, csizmára. Ennek ellenére a találkozó jó hangulatú és főleg eredményes volt, minden madárnak sikerült vadat elejtenie, volt olyan héja, amelyik egy nap alatt négy nyulat fogott.

lyamatosan borult ég, a sokszor szitáló eső sem a madárnak, sem a gazdájának nem javította a hangulatát, s az elázott földeken több kilós sárkoloncok ragadtak bakancsra, csizmára. Ennek ellenére a találkozó jó hangulatú és főleg eredményes volt, minden madárnak sikerült vadat elejtenie, volt olyan héja, amelyik egy nap alatt négy nyulat fogott.

Kép és szöveg: Somfalvi

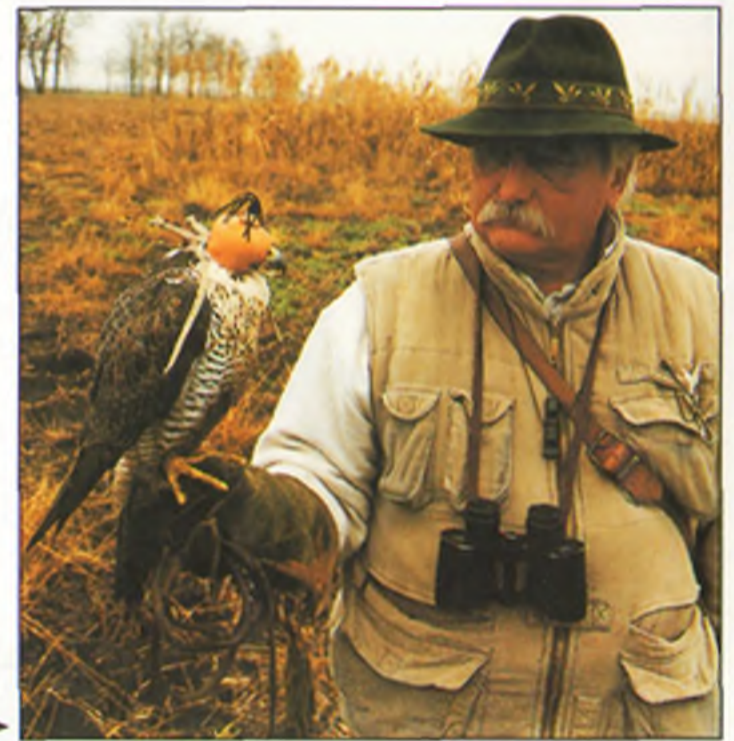
Kifejlett baknyulat zsákmányolt a héja

Leütötte a kakast a hibrid sólyom

← Öreg tojó galambászhéja

Vadászsólyom-vándorsólyom hibrid bevetés előtt ▶

Szirtisasok nemzetközi csapata

Nikon távcsövek és teleszkópok

- nagyszerű látvány

NIKON távcsövek kis- és nagykereskedése az ország területén

A Nikon távcsövek jellemzői:
Kiváló optikai rendszer és konst-
rució a még jobb látás érdekében.

1. Kiváló optikai rendszer a még élesebb, világosabb látásért

- * Nikon eredeti optikai rendszere
- * Nikon elsőrendű optikai rendszere
- * Kiváló prizma segítik az éles képet
- * Tükröződésátló rétegek
- * Aszférikus lencsetagok

2. Nagyszerű tulajdonságok a használóknak

- * Széles látómező
- * Nagy betekintési pont

Nikon távcsövek teljes választéka:

- Szabvány távcsövek
- Zoom-os távcsövek
- Kompakt
- Természetbúvárkodás
- Megfigyelő teleszkópok
- Hajózási távcsövek
- Lézer távmérők
- Éjjel látó távcsövek

5 távcső egyidejű
megrendelése esetén

5%

engedményt adunk!

NIKON - a különbség szemmel látható

Valamint a kiváló teljesítményű VARTA ütés és vízálló
elemlámpák forgalmazása

Fotoker Kft. • 5630 Békés, Kossuth u. 1. • Tel./fax.: 66/413-107
E-mail: fotoker@elender.hu

Sopron

ALFÖLDI VADÁSZOK ÉS VADÁSZTÁRSASÁGOK FIGYELMÉBE!!!

A TANULMÁNYI ERDŐGAZDASÁG RT. VÁRJA AZOKAT
AZ EGYÉNI VAGY CSOPORTOS VADÁSZOKAT,
AKIK SZÍNVONALAS KÖRÜLMÉNYEK KÖZÖTT

SZARVASRA ÉS VADDISZNÓRA

SZERETNÉNEK VADÁSZNI NYUGAT-DUNÁNTÚLON,
AZ RT. ÁLTAL KEZELT RÖJTŐK-IVÁNI
VADÁSZTERÜLETEN!

AJÁNLATAINK:

- egyéni vadászat belföldi árjegyzék alapján
gímikára, tarvadra, vaddisznóra
- egyéni vadászat akciós csomagprogram keretében
tarvadra, vaddisznóra (csoportnak is), I. oszt.
vadászházi szállással és ellátással
- terelő vadászatok egyedi megállapodás szerint

A részvétel feltétele: magyar vadászjegy!

KÉRJE ÁRJEGYZÉKÜNKET, AKCIÓS AJÁNLATAINKAT ÉS
A JELENTKEZÉSI LAPOT A 99/506-837 TELEFONSZÁMON,
VAGY FAXOT KÜLDHET A 99/312-083 SZÁMRA!

LADA NIVA

MISKOLCON

Illyés Autóház Kft.

Miskolc (Diósgyőr-Bereka[ra]), Erdő u. 10.
Telefon: (46) 371-012, 530-272, 530-273

VADÁSZATSZERVEZÉS CSAK BELFÖLDIEKNEK!

Vadászati lehetőséget kínál országszerte
a FULL-TRADER KFT.

Vadászon Magyarország legszebb
nagy- és apróvadás területein!

A legkedvezőbb árakkal és pontos szervezéssel várjuk
kezdő és tapasztalt vadásztársainkat!

Telefon: 06-30/488-9906 • Fax: 06-52/370-099

e-mail: vadaszat@yahoo.com

honlap: (<http://vadaszat.freeweb.hu>)

Hutter+Schrantz Hungaria Kft.

3000 Hatvan-Nagygyombos • Tel./Fax: 37/341-231

VADHÁLÓ

GYÜMÖLCSÖSÖK, ÜLTETVÉNYEK, SZŐLŐK BEKERÍTÉSÉRE

- többféle magassággal • tüzi horganyzott kivitelben • speciális gépi csomózással • normál, erősített és sűrített típusokban • külön feszítőszálat nem igényel • 15-20 éves élettartam • rövid szállítási határidő

AUTOMATA KORONGDOBÓ AKCIÓ!

MAT 99 AUTOMATA RAKTÁRRÓL NETTÓ 298.000,- FT + EZER AJÁNDÉK KORONG

DOB: -20 ÉS +65 FOK KÖZÖTT MAX. 100 M-IG. HORDOZHATÓ TEREPEVÁZ,
12 V-OS TÁVKAPCSOLÓ. KÉT ÉV GARANCIA, TÍZ PÁLYA REFERENCIA.
AMERIKAI TRAP, MINI, MIDI, NYŰL, BATTUE AUTOMATÁK ÉS KÉZI DOBÓK

INTERMAS Kft. (66) 321-151, (20) 945-0764

**3 ÉS 5 FEGYVER TÁROLÁSÁRA ALKALMAS,
2 ÉS 4 PONTON ZÁRTHATÓ KIVITELBEN
FEGYVERSEKRENYEK
MEGRENDELHETŐK A GYÁRTÓNÁL.**

e-mail: ferro-special@axelero.hu., web.axelero.hu/ferro1

Tel./fax: 06-36/419-828, 06-36/531-017

Klein

Import-Export Kereskedelmi Kft.

HULLAJTOTT AGANCS FÖLVÁSÁRLÁSA
A LEGMAGASABB NAPI ÁRON!
AZ ÖN PARTNERE A *Klein* IMPORT-EXPORT
KERESKEDELMI KFT.

XIX., MÉTA U. 31. MÉTA-CENTRUM

TELEFON: 00-36-1/282-6456

AUTÓTELEFON: 00-36-30/9484-316

NÁLUNK A LÖTT VADÉRT MINDIG A LEGJOBB ÁRAT KAPJA!

„Rippert” – garancia a minőségre

RIPPERT

**BŐR – LÓDEN
VADÁSZRUHÁZAT**

Rippert Ottó, 9141 Ikrény, Győri út 62.
Tel./fax: (96) 457-008, (06-30) 986-1439

TOYOTÁJÁHOZ VADÁSZATOT ADUNK!

MEGÉRKEZTEK AZ ÚJ **HILUX** MODELLEK.

HA ÖN AZ AUTÓ GÖBÖLŐS-NÉL VÁSÁROLJA MEG
TOYOTÁJÁT, ÚGY EGY ÉVRE SZÓLÓ NAGYVAD-
VADÁSZATI LEHETŐSÉGET ADUNK ÚJ AUTÓJA MELLÉ
AJÁNDÉKBA A VÉRTESBEN. A RÉSZLETEKRŐL ÉR-
DEKLŐDJÖN SZALONJAINKBAN VAGY TELEFONON

Bemutatóterem és márkaszerviz:

2800 Tatabánya, Környei út 33.

Tel.: 34/512-870, fax: -878.

2900 Komárom, Igmándi út 63.

Tel.: 34/540-303

**Erdő és vadgazdálkodási
hegesztett táblás acélhuzal kerítések
sorozatgyártása, értékesítése**

STEELVENT

CSAVAR ÉS HÚZOTTÁRÚ RT.

3527 MISKOLC, BESENYŐI ÚT 8.

TEL./FAX: 06/46/412-960, 411-208, 324-748.

INTERNET: www.steelvent.hu

E-mail: info@steelvent.hu

Kiss and Kolláth

H-2120 Dunakeszi, Fóti út 23. Tel.: (36-27) 540-160 Fax: (36-27) 540-161

E-mail: kollath@mail.digitel2002.hu www.kollath.hu

Namíbiai vadászat

5 napos vadászat + 1 pihenőnap, csomag, öt vad (kudu, oryx, springbock, duiker, steenbock) trófea
díjjal, teljes ellátással és reptéri transzferrel együtt: 4000,- DEM/vadász (2/1)

Dél-Afrikai Köztársaság

• 5-9 napos antilop hajtóvadászatok. Ár: 2100,- és 2700,- USD/vadász között.
• Krüger Park mellett, kaffertehén-vadászat 3500,- USD + 28 másik vadfajta lőhető.

Zambia, Luangwa völgy • Kafferbika-vadászat, ára 5450,- USD/vadász (2/1)

Benin • Vadászat Dwarf Buffalóra, nyugati fakó antilopra (Roan), Sing-Sing viziantilopra
és más nyugat-afrikai fajokra, decembertől áprilisig. Ára: 5100,- USD (2/1)

Pumavadászat • USA, Colorado és Argentína (magyar kísérvél)

Horgászás és vadászat együtt

Volga delta, Ural és Ili folyó deltája, Csendes-óceán partján

Afrikai, amerikai és ausztrál trófeák megrendelhetők. Vadászjijjal vadászók részére különleges programok!
TRÓFEABÍRÁLAT és rekordkönyv regisztráció a Nemzetközi Szafari Klub metodikája szerint.

Trófeabírási engedély száma: COM#1002373 Vadászszerzői engedély száma: 1499/96/97.

Web-oldal: www.kollath.hu

Kiváló minőségű és röpképességű

FELNŐTT VADÁSZFÁCÁN

kapható Lajosmizsén.

Ivararány a vevő igénye szerint.

Ár: **1800 Ft/db**+áfa,

szállítással együtt.

MIZSEVAD Kft.

6050 Lajosmizse, Ceglédi út 64.

Tel./fax: 76/356-983, 76/555-319.

Mobil: 30/9381-821

E-mail: cervidae@axelero.hu

A TÖKÉLETES FÉNYFORRÁS™

Mag-Lite® elemlámpa

Tartós

Megbízható

Egy életre szól

Örök garancia*

 MAG-LITE®
A professzionális elemlámpa

Kizárólagos magyarországi képviselő: AUDAXTRADE KFT., H-1142 Budapest,
Ungvár u. 64-66. Tel./fax: (1) 251 3368, 251 8978. Internet: www.maglite.hu

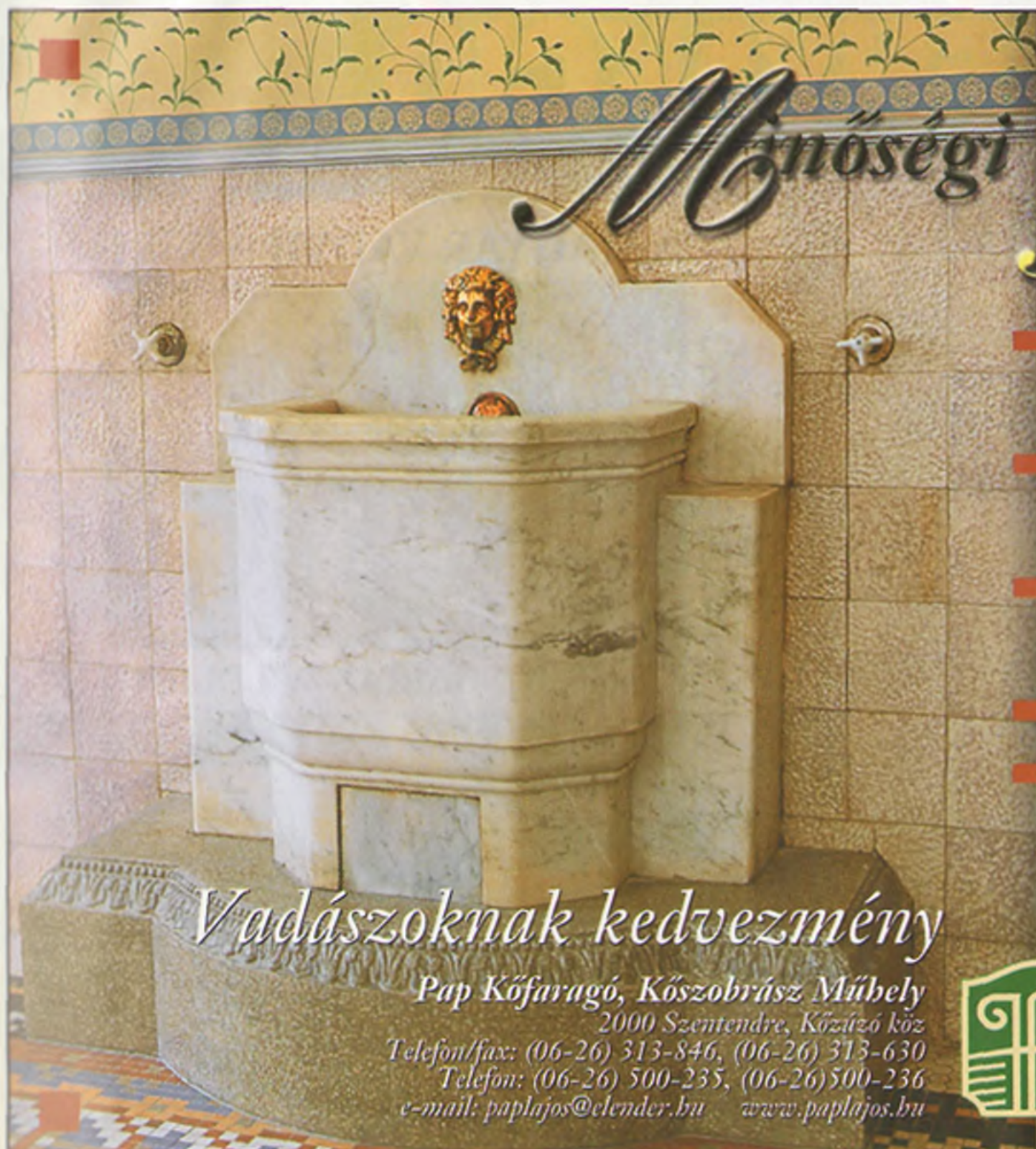
©2002 MAG INSTRUMENT, INC. • 1635 South Sacramento Ave., P.O. Box 50600, Ontario, California U.S.A. 91761
Tel. 01 (909)947-1006 • www.maglite.com

A Mag Instrument® elemlámpák egyedi formája, stílusa és általános megjelenése, valamint a minden Mag Instrument®
elemlámpa fejrészen körbefutó felirat a Mag Instrument, Inc. védjegyei. A valamennyi elemlámpa fejrészen körbefutó
felirat azt jelzi, hogy ez egy eredeti MAG® elemlámpa, amely a MAG® elemlámpák családjának tagja.

*Az örök garancia feltételeiről bővebben a termék csomagolásán található címkén olvashat.

Művéségi Kőművek

- Kőburkolatok, gránit falak
- Kandallók és pultrendszer
- Homlokzati burkolatok, portálok
- Köztéri kutak
- Lépcsők, baluszteres kőkorlátok

Vadászoknak kedvezmény

Pap Kőfaragó, Kőszobrász Műhely
2000 Szentendre, Kőút köz
Telefon/fax: (06-26) 313-846, (06-26) 313-630
Telefon: (06-26) 500-235, (06-26) 500-236
e-mail: paplajos@elender.hu www.paplajos.hu

KUKORICA-ESŐ

Már több, mint 300 digitálisan vezérelt vadetető berendezés működik a hazai vadászterületeken, mert aki számolt ... már tudja, hogy ezekkel a praktikus vadetetővel időt, pénzt és fáradságot takaríthat meg.

Mivel a berendezés elérhetetlenül a magasban van, s ugyancsak megnehezítettük az illetéktelenek hozzáférését, nem kell tartani attól, hogy ellopiják.

A 120 és 220 literes nagyságú, gépkocsival vagy kézi csőrőlővel 5-10 méteres magasságba emelt tartályból naponta 1-15 kg tiszta kukorica szórható ki 8-10 méteres körzetben, azonos időpontban. A szórásidő 24 órán belül 1-8 óránként tetszés szerint állítható.

A 120 literes automata etető egy feltöltéssel, napi 4 kg kukorica kiszórása mellett 20 napig ellátja az állomány etetését, helyhez kötését.

A 120 literes automata etető ára 60 ezer Ft + ÁFA, a 220 literes tartállyal készülő berendezés 69 ezer Ft + ÁFA. (Az eladási ár tartalmazza az akkumulátort és a töltőt, de nem tartalmazza a felszerelési költségeket.)

Három berendezés megvásárlása esetén 10 százalék kedvezményt adunk.

A berendezés megvásárlását azoknak ajánljuk, ahol a szőrők, etetők - esős/havas időben - nehezen megközelíthetők, illetőleg azoknak a vadászatra jogosultaknak, akik a vadállomány megtartása és helyhez kötése érdekében naponta etetnek.

Megrendelhető:

Soltész Károly épületgépész és villanyszerelő mesternél

2000 Szentendre,
Irányi Dániel u. 25.
Telefon és fax: 06-26/313-789
Mobil: 06-20/951-3427

OSNIA HUNTING FARM NAMIBIA/OTJIWARONGO

NAMIBIAI VADÁSZAT

5 NAPOS VADÁSZAT + 1 PIHENŐNAP CSOMAG, ÖT VAD (KUDU, ORIS, DUIKER, STEENBOCK, VARACSKOS KAN) SZÁLLÁS, TELJES ELLÁTÁS, NAPI VADÁSZAT A TRÓFEA DÍJÁVAL, REPTÉRI TRANSZFERREL.

2.400,- EURO/vadász (2/1)

EGYÉNI VADÁSZATI LEHETŐSÉGEK AZ ÖN IGÉNYE SZERINT. LŐHETŐ VAD: KUDU, ORIX, ELAND (TEHÉN, BIKÁ), GNU, HARTEBEEST, DUIKER, STEENBOCK, ZEBRA, ZSIRÁF, VARACSKOS KAN, GRATIS SAKÁL ÉS PÁVIÁN. GARANTÁLT TERÍTÉK 35000 HEKTÁRON.

KÉRJE ÁRLISTÁNKAT

VADÁSZATÁT AZ ÖN IGÉNYE SZERINT ÁLLÍTIJUK ÖSSZE.

EGYÉB LEHETŐSÉGEK: Cápahorgászat csónakból, motoros sivatagi túra, dűnemotorozás négykerekes homokfutóval. A vadászatot magyarul, magam vezetem. Minden szükséges iratot vízumot, repülőjegyet, biztosítást elintézzünk. További információk és jelentkezés a vadászatvezetőnél Magyarországon.

MÁTÉ CSABA: 06-20/912-5635,
E-mail: matecsaba@axelero.hu

Nagyterítéses fácánvadászatok megrendelhetők!

A NYEREMÉNYAKCIÓ

FOLYTATÓDIK

AUSZTRÁLIA ■ AFRIKA ■ DUNA-DELTA

ÖN IS MEGNYERHETI A KÉTSZEMÉLYES, TÍZ NAPOS UTAZÁSOK EGYIKÉT, HA FEBRUÁR 28-ÁIG MEGVÁSÁROLJA A VADVILÁG TÁMOGATÁSÁÉRT, KATASZTRÓFA ALAP KÉPZÉSÉÉRT KIBOCSÁTOTT „KACSA” BÉLYEGET. MINDEN BÉLYEG SORSZÁM SZERINT RÉSZT VESZ A SORSOLÁSON.

KAPHATÓ A POSTA HIVATALOKBAN, A HIVATÁSOS VADÁSZOK SZAKBOLTJAIBAN, HORGÁSZBOLTOKBAN, ÉS A MEGYEI VADÁSZKAMARÁK IRODÁIBAN.

A MAGYAR VADVILÁGÉRT

FOR HUNGARIAN WILDLIFE

TUDNI ILLIK:

A JÓ VIZSLA TUDJA, HOGYAN ILLIK A VADÁSZATON VISELKEDNI, S MINDEN BIZONNYAL A GAZDÁJA IS. DE HA NETÁN MÉGIS VOLNÁNAK BÁRMINEMŰ KÉTSÉGEI A VADÁSZAT ILLEMTANÁT ILLETŐEN, MEGTALÁLHATJA A

**KÓD
EX** -BEN,

AMELYET KARÁCSONYI MEGLEPETÉSÜL, CSAK ERRE AZ ALKALOMRA, JELENTŐS KEDVEZMÉNNYEL RENDELHET MEG A SZERKESZTŐSÉGÜNK ÚJ CÍMÉN:

**1038 BUDAPEST, (CSILLAGHEGY)
HEGESZTŐ UTCA 4.
TELEFON/FAX: 06-1/242-0042**

■ BARANYA – SZENTLŐRINC, ARANYSZARVAS VADÁSZ-HORGÁSZBOLT ■ BÁCS-KISKUN – KISKÖRÖS, DUNA TRAD KFT. TUSKEVÁR VADÁSZBOLT ■ BÉKÉS – SZARVAS, KÁTAI VADÁSZ-HORGÁSZCIKK KERESKEDÉS ■ CSONGRÁD – HÓDMEZŐVÁSÁRHELY, HARGITA JAGD VADÁSZ ÉS FEGYVERÜZLET ■ FEJÉR-PEST – SZÁZHALOMBATTA, INDI FORM KFT. ■ GYŐR-MOSON-SOPRON – FERTŐD, LARUS KFT. ■ HEVES – HATVAN, TRÓFEA VADÁSZBOLT ■ HEVE – EGER, KO-DE-KO 96 KFT. ■ NÓGRÁD – SALGÓTARJÁN, FANTOM VADÁSZ-ÍJÁSZ ÉS FEGYVERBOLT ■ PEST – TAKSONY, DOMOKOS KFT. ■ SOMOGY – KAPÓSVÁR, SZENT HUBERTUSZ KFT. ■ SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG – NYÍREGYHÁZA, ZÖLD PRIZMA KFT ■ SZOLNOK – SZOLNOK, IDEÁL-SZOLNOK KER. KFT ■ TOLNA – SZEKSZÁRD, STEFÁN KERESKEDELMI KFT. ■ VESZPRÉM-ZALA – KESZTHELY, NEPTUN BT. HELIKON VADÁSZBOLTJA ■ ZALA – ZALA EGGERSZEG, PAÁL ÉS TSA. VADÁSZATI KER. BT.

